550 let od založení obce

Přehled událostí obce

ŽABEŇ

1460
2010

Přehled událostí obce Žabeň
1460 – 2010

K 550. výročí první písemné zmínky o obci
vydala Obec Žabeň

Obsah

1. Slovo starosty 5
2. Obecní znak a prapor 6
3. Jak se měnil název obce 6
4. Rozloha a počet obyvatel 6
5. Místní názvy v Žabni 7
6. Jak se v Žabni dříve mluvívalo 7
7. Přírodní poměry 7
8. Žabeň a její okolí v období pravěku 9
9. Založení Žabně 10
10. Žabeň v 15.–18. století 11
11. Žabeň v 19. století 16
12. Žabeň v letech 1900–1918 19
13. Žabeň v letech 1918–1938 22
14. Žabeň v letech 1938–1945 27
15. Žabeň v letech 1945–1989 29
16. Žabeň po roce 1989 37
17. Proměny počasí a přírodní pohromy, které postihly Žabeň 47
18. Prameny 52
19. Literatura 52
20. Materiály a fotografie poskytli a zapůjčili 54
21. Obrazová část 55

1 Slovo starosty

Vážený čtenáři,

dostává se Vám do rukou vůbec první publikace o historii obce Žabeň, ve které se snažil autor knihy pan Jaromír Polášek popsat jak dávnou, tak i nedávnou historii naší obce, tak jak byla zachycena v dobových archiváliích, obecních kronikách a v kronikách spolků, působících na území obce.

Tato kniha si neklade za cíl vylíčit veškeré faktografické události, které se za dobu trvání obce udály, to by vyžadovalo mnohem obsáhlejší a objemnější publikaci, jejíž čtení by nebylo až tak poutavé. Zároveň se při shromažďování podkladů ukázalo, že k napsání objektivní a nefalšované historie nestačí jen využívat archivní materiály, které byly často poplatné době, ve které byly psány, a mnohdy vyjadřovaly stanoviska pisatelů zcela odlišná od názoru většiny obyvatel.

Pevně věřím, že seznámení se s historií vývoje naší obce nám pomůže pochopit, jakým rozvojem naše obec prošla, čím vším byla v minulosti ovlivněna, a také přispěje k poznání, že na blízkou budoucnost obce bude i nadále působit dění průmyslového regionu, ve kterém žijeme. Mějme však na paměti, že budoucnost obce budou vždy utvářet především její obyvatelé.

Vítězslav Klega
starosta obce

2 Obecní znak a prapor

Nejstarší známá podoba obecního znaku Žabně je zachycena na obecní pečeti z roku 1718 – uprostřed je zobrazena želva mezi dvěma palmovými ratolestmi, kterou na okraji vroubí nápis „Peczet obecni diedini Ziabne 1718“.

Návrh nového obecního znaku a praporu byl zhotoven ve spolupráci s heraldikem Jiřím Loudou z Olomouce. Po projednání v parlamentním podvýboru pro heraldiku dne 4. května 1998 projednal a schválil symboliku obce Žabeň Parlament České republiky – poslanecká sněmovna. Oficiální popis znaku zní: Ve stříbrném štítě zelená žába. Popis praporu: List tvoří tři svislé pruhy, zelený, bílý a zelený v poměru 1 : 2 : 1. V bílém pruhu zelená žába. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3. Figura žáby je dle heraldických zvyklostí jak na obecním znaku, tak na obecním praporu zobrazena v pohledu shora.

Nový znak obce Žabeň patří do kategorie tzv. mluvících heraldických symbolů, odkazuje na charakteristiku území, na kterém obec vznikla – území silně zamokřené, plné mokřadů, v minulosti pravidelně zaplavované Olešnou a Ostravicí, na kterém se vyskytovalo množství žab.

Na 6. zasedání Zastupitelstva obce Žabeň, které se konalo 11. září 2003, byla schválena obecně závazná vyhláška č. 7/2003 o znaku a praporu obce Žabeň a jejich užívání. Na základě této vyhlášky k užívání obecního praporu při akcích není nutný souhlas obce, k užívání znaku různými subjekty souhlas nutný je, ale je poskytován bezúplatně.

3 Jak se měnil název obce

Název obce Žabeň patrně vznikl z maskulina „žabьnъ“ – Žaben, žabný potok, žabný rybník, nebo z neutra „žabьno“ – žabné místo (zamokřené území, plné žab). Nový název Žabeň byl úředně zapsán v roce 1924, ačkoli se patrně nářečně používal již dříve. Vznikl morfologickým vyrovnáním s lokálem „v Žabně“ (k nominálu Žabno i Žaben) – „Žabeň“ (Hosák, Šrámek II, 1980, 805).

Vývoj názvu obce Žabeň je poměrně složitý – 1460 Zzaben; 1534 Žaben; 1539 vsi Zabnie; 1548 ves Zebein, ves Zabeyn; 1676 Ziabna; 1699 Schabna; 1718 Ziabna; 1720 Zabny; 1751 Zabina; 1846 Žabna; 1872 Zabna, Žabná; 1893 Žabna; 1915 Žabna, Žabná; do roku 1921 Žabná; 1924 Žabeň, dříve Žabná; 1939–1945 Zabna, Schaben, po roce 1945 Žabeň.

Původně název Žabeň byl v mužském rodu, podobně jako např. u nedaleké obce Staříč, v současné podobě je název v ženském rodu. Oproti místnímu tradičnímu podání dnes píšeme do Žabně – dříve do Žabna, archaicky do Žabňa; Žabeňák – dříve Žabňak; žabeňský – dříve žabensky.

Nejstarší kolonizační název se nejspíše lišil od současného pojmenování Žabně. Předchůdcem Žabně mohla být ve 13. století osada Swerwemsdorf nebo Parvus Swenzer, pravděpodobně územně totožná s dnešní Žabní nebo částečně i se sousedním Sviadnovem. Archeologicky doposud nebyla tato teorie podložena – z území Žabně pocházejí jenom sporadické nálezy, které můžeme přiřadit do 13. století.

4 Rozloha a počet obyvatel

Podle Josefínského katastru Žabni přináleželo, vyjímajíc velkostatek hraběte Stollberga, 229 jiter 695 sáhů orné půdy (1 jitro = 5 755 m^2 = 1 600 čtverečních sáhů; 1 čtvereční sáh = 3,597 m^2). Ve 40. letech 19. století měla Žabeň výměru 573 jiter půdy, z toho 374 jiter polí, 39 jiter luk, 9 jiter zahrad, 85 jiter pastvin a 31 jiter lesa. V roce 1915 bylo v obci včetně velkostatku 311 ha 98 a pozemků produktivních a 14 ha 20 a plochy neplodné. Půdy orné bylo 253 ha, luk 12 ha, zahrad 5,98 ha, pastvin 27 ha, lesů 14 ha. Plocha zdaněná měřila 312 ha, čistý výnos katastrální obnášel 7 941 K 92 h, daň přímá činila 1 802 K 82 h.

V roce 1650 bylo v Žabni 14 usedlostí, z toho 2 byly pusté, 1 fojt, 6 sedláků a 5 zahradníků. Počet obyvatel v Žabni v tomto období můžeme odhadnout zhruba na 80 – 100. První rektifikace lánového rejstříku z roku 1667 uvádí pro Žabeň 18 usedlostí, z toho 7 selských, 6 zahradnických a 5 chalupnických. Druhá rektifikace z roku 1676 uvádí už 20 usedlostí, z toho jednu starou a jednu novou poustku (pustou usedlost bez majitele). Do roku 1669 vzrostl počet usedlostí v Žabni na 22.

V polovině 18. století měla Žabeň kromě dědičného fojta 7 sedláků, 12 domkářů bez rolí na obecní půdě, 2 dominikální domkáře a 2 výměnkáře. Podle moravské církevní statistiky z let 1771–1772 žilo v Žabni 187 obyvatel, přičemž všichni byli katolického vyznání. Dětí bylo podle této statistiky celkem 39. Statistika Schwoyova z konce 18. století uvádí pro Žabeň 263 obyvatel a 43 domů.

V roce 1807 žilo v Žabni 259 obyvatel v 50 domech, v roce 1816 jich bylo 248 a v roce 1826 jich bylo také 248. V polovině 30. let 19. století bylo v Žabni 53 domů, dědičná rychta, dvůr a mlýn a žilo zde 313 obyvatel. Ve 40. letech 19. století žilo v Žabni 333 obyvatel, z toho 146 mužů, a 187 žen, bylo zde 54 domů a 75 bytových stran. Obyvatelé chovali 28 koní, 1 býka. 77 krav, 30 kusů mladého dobytka, 700 šlechtěných ovcí a 56 vepřů. Na půdě hospodařil 1 sedlák, 4 šestiosminoví sedláci, 15 zahradníků a 30 domkářů. V roce 1836 bylo obyvatel 339.

Krátce před rokem 1848 byl v Žabni 1 fojt, 5 rolníků, 9 zahradníků, 9 chalupníků a 28 domkářů, v roce 1849 žilo v 54 domech 342 obyvatel.

V dalším období se počet obyvatel v Žabni začal zvyšovat: 1869 – 54 domů, 379 obyvatel; 1880 – 56 domů, 364 obyvatel (333 české, 18 německé, 13 jiné národnosti); 1900 – 330 ha, 60 domů, 456 obyvatel (446 české, 2 německé, 8 jiné národnosti); 1910 – 329 ha, 61 domů, 518 obyvatel (475 české, 3 německé, 40 jiné národnosti); 1921 – 330 ha, 62 domů, 453 obyvatel (435 české, 1 německé, 17 jiné národnosti); 1930 – 339 ha, 83 domů, 523 obyvatel (517 české, 0 německé, 6 jiné národnosti) a 1950 – 339 ha, 114 domů, 519 obyvatel.

Poslední statistika obce Žabeň pochází z roku 2009, k 31. prosinci měla obec celkem 668 obyvatel, jejich průměrný věk činil 40,67 let, nejstarší obyvatel se narodil 21. září 1920, nejstarší obyvatelka 6. července 1919. Mužů bylo 325, jejich průměrný věk činil 39,16 let. Žen bylo 343, jejich průměrný věk činil 42,1 let. Dětí do 15 let bylo v Žabni 99, jejich průměrný věk činil 6,91 let; mladých lidí do 18 let věku bylo 118, průměrný věk činil 8,35 let. Lidí nad 60 let věku bylo v Žabni 155 a jejich průměrný věk činil 70,34 roku. Rodinných domků bylo 226 a v dalších 13 budovách sídlily firmy.

5 Místní názvy v Žabni

Vzhledem k poměrně malé územní rozloze obce vznikl menší počet místních názvů, než jak je obvyklý u okolních obcí, řada z nich se dosud používá: Žabna, Fürstenbusch (podle hraběnky Fürstenbusch z Paskova), Záhumny, Velké pole, Olešná. Jižně od Žabně na rozcestí se nacházela pastvina o rozloze 4 ½ a, nazývaná Mozgole. Údajně toto pojmenování získala podle většího počtu pohřbených ruských vojáků, kterým místní říkali Moskali. Když Rusové táhli proti Napoleonovi, mnoho jich cestou zemřelo na nakažlivé nemoci a někteří z nich měli být pohřbeni v Žabni.

Východním směrem od staré školy se rozkládají pozemky, kterým místní říkají Dolce. Název vznikl patrně díky tomu, že tyto pozemky jsou položeny mnohem níže, nežli pozemky okolní. Nové části Žabně, která vznikla po první světové válce na rozparcelovaných pozemcích panského dvora, se říká Hradčany. Název tohoto pozemku vznikl takto: František Typovský, jeden z prvních, který si v této lokalitě postavil domek, předsedal nějaké schůzi a aby dodal svým slovům váhu, řekl, že to má stejný význam, jakoby to řekl pan prezident. Od těch časů mu říkali „žabeňský prezident“ a bydlel na Hradčanech.

U cesty do Brušperka leží Rybníčky, vedle Hradčan u cesty do Paskova leží Nová Žabeň, mezi Hradčany a Dolcem leží trať Na drahách, napravo od polní cesty do Staříče leží Závodí, nalevo Olešníky. Mezi starou a novou cestou do Místku leží Putyrov. Souběžně s říčkou Olešnou přitéká do Žabně od Sviadnova Mlýnská strouha, která se do Olešné vlévá zprava na úrovni Závodí.

6 Jak se v Žabni dříve mluvívalo

„Vitě, to je včil svět. Všecko enem prožiť a utratiť. Když se tak člověk enem v tu nědělu podivo, jak to včil choďo, baj ty děvčata, tak to ani něpozno, či je to fabrikantka alebo dělnica. Co to ti lude enem na sebe navěšaju a kela teho do roka potřebuju? To je hrůza boží. To prve něbyvalo. Lude žili inač i mezi sebu, měli se rači, něbyvalo tela zovisti a měli jaksik jeden před druhým věči úctu. Ale včil? To se němože ani v hlavě pomistať. Jake to enem budě? Ale dobře, že už teho člověk vela před sebu němo. No, co ja dělať? My to něpředělome. Šak jaksik zas budě!“

7 Přírodní poměry

Z geomorfologického hlediska obec Žabeň leží v oblasti Ostravské pánve, jejíž pokleslý reliéf je částečně překryt sprašovými hlínami, říčními sedimenty a místy i sedimenty glacigenní formace. Celá obec leží v rovině na aluviálních náplavách řeky Ostravice a jejího přítoku Olešné. Na severozápadní straně obecního katastru na parcelách, které dříve patřily k paskovskému velkostatku, se rozkládá les. Na jižní straně obce se v minulosti nacházelo několik selských rybníků, na začátku 30. let minulého století byl napuštěn už jen poslední z nich. V minulosti se na obou březích Olešné rozkládaly rozsáhlé olšiny, podél řeky Ostravice vrbina.

Říčka Olešná, nejmocnější levobřežní přítok Ostravice, u Staříče přijímá z levé strany Staříčský potok a ještě níže menší potůčky, které pramení v Paskovském lese. Změny toku Ostravice v úseku mezi Sviadnovem, Žabní a Paskovem byly v minulosti velmi časté, prakticky při každé větší povodni. Řečiště Ostravice bylo velmi mělké, s nízkými břehy, dno řeky se přibývajícím hrubým štěrkem neustále zvedalo a za povodní docházelo k rozlivu vody a k vytváření paralelních ramen. Navíc u Paskova se diluviální řečiště Ostravice zužovalo na 1,8 km, zatímco nad Sviadnovem u Místku mělo ještě šířku 2 - 3 km. Mezi Místkem (290 m n. m.) a Paskovem (255 m n. m.)

při vzdálenosti 7,5 km je spád řeky pouhých 4,6 m na 1 km délky toku. Průtočné množství vody v říčce Olešné před jejím ústím do Ostravice činí 0,88 m^3s^{-1}, průtočné množství v Ostravici před soutokem s Olešnou je 10,6 m^3s^{-1}. Povodně ohrožovaly území, na kterém dnes stojí Žabeň, již od dávnověku.

Řeka Ostravice je typickým beskydským štěrkonosným tokem – její dva prameny vyvěrají pod horským hřebenem tzv. Zadních Beskyd v nadmořské výšce 920 a 940 m. Pramenné bystřiny Bílá a Černá Ostravice se po zhruba 10 km stékají pod obcí Bílá. Jako hlavní tok o celkové délce údolí 64 km se uznává Bílá Ostravice. Ostravice tvořila slezsko-moravskou zemskou i státní hranici a různost zájmů protilehlých pobřežníků rostoucí úsilí o úpravu řeky brzdila, i když pohybující se hranice vyvolávaly vleklé územní spory mezi Žabní a Paskovem na moravském břehu Ostravice a Řepištěmi a Vratimovem na slezském břehu.

Hospodářský život, rybníky, řemeslnická, manufakturní a posléze i průmyslová výroba se soustřeďovaly především k několika dlouhým náhonům (Frýdlantský, Hodoňovický, Slezský, Mlýnská a Valchářská strouha a další), vybudovaným také proto, že na nestabilním a stále pohyblivém říčním břehu by žádná vodní stavba dlouhodobě neodolala silné říční erozi.

Nejstarší doklady o úpravách koryta Ostravice pocházejí již z roku 1554. Podle „instrukcí" olomouckého biskupa z poloviny 16. století ke správě jeho manských měst se měl „ouřad, aby pod uvarování na se těžkostí dohlídal, aby se břehy, každý protiv své roli, opravovaly pod propadení hřivny na obec." Úpravy břehů Ostravice se prováděly tarasy v podobě těsně vedle sebe zabitých dřevěných kůlů ve dvou řadách, které byly doplněny výplní z hrubého štěrku, nebo jednoduchými řadami menších kůlů, vypletených proutím a doplněných hrázkami z hlíny a kamení. Podle dokumentu nazvaného „Die Flüssregulierung in Schlesien" z roku 1874 bylo koryto Ostravice částečně fixováno pouze v Moravské Ostravě a Frýdku, v úseku mezi Žabní a Paskovem nebyly provedeny žádné regulační úpravy.

Po dvoudenním mimořádně vytrvalém lijáku ve dnech 17. a 18. srpna 1872 nastala povodeň s mimořádnými následky. Voda z Ostravice se v Žabni vylila více jak sto metrů od hlavního řečiště, zaplaveny byly také obce Ostravice, Frýdlant nad Ostravicí, Pržno, Hodoňovice, Baška, Kunčičky, Koloredov, Sviadnov i velká část Místku. Největší povodeň v povodí Morávky a Ostravice, indexově tisíciletá, udeřila v roce 1880. Povodeň v roce 1880 nastala po dvoudenním vytrvalém lijáku ve dnech 3. a 4. srpna. Tato povodeň začínala několika průtržemi 2. srpna 1880. Následně voda v řece stoupla až o pět metrů. Ve čtvrtek 5. srpna časně zrána hladina Ostravice kulminovala. Pro srovnání řečištěm Ostravice pod soutokem s Morávkou mezi Frýdkem a Místkem tehdy protékala asi jedna sedmina tzv. stoleté vody na Vltavě v Praze. Povodeň způsobila mezi Sviadnovem, Žabní a Paskovem dosud nevídané škody, které podnítily provedení dlouho odkládaných úprav koryta řeky.

Přivolaný odborník na vodní stavby Ing. Jindřich Hobohm z Ministerstva orby ve Vídni na základě podrobného terénního průzkumu povodí Ostravice po celé dálce jejího toku i v pramenné oblasti navrhl, aby byla provedena výstavba malých vodních nádrží na horských přítocích Ostravice, které měly zabránit snášení štěrků prostřednictvím povodňových přívalů. Teprve v roce 1905 byl vypracován definitivní „Projekt für die Regulierung der Ostrawitza", jehož autorem byl Ing. Rudolf Esser, stavební rada císařské a královské Expozitury pro regulaci řeky Moravy (k. k. Expositur der Marchregulierung). Projekt byl uzákoněn ve výnosu říšské vlády v roce 1911 s předpokladem ukončení stavebních prací nejpozději v roce 1923. Úpravy koryta divoké řeky Ostravice trvaly dalších bezmála osmdesát let.

Podle projektu z roku 1912 došlo také k úpravě řeky Ostravice mezi Paskovem a Řepištěmi, z důvodu provedení ochrany železniční tratě z Frýdku do Moravské Ostravy, silničního mostu a obce Paskov pomocí ochranných hrází. Podle Esserova projektu došlo k úpravě Ostravice v prostoru jezů v Hrabové a Vratimově v letech 1912–1918, v letech 1912–1916 došlo k úpravě Ostravice od Staroměstského jezu u Frýdku až po obec Sviadnov v délce 5 km na kapacitu koryta 215–300 m^3s^{-1} s řadou nízkých stupňů ve dně řeky. Na ochranu míst s hustější zástavbou byly postaveny v letech 1913–1915 dílčí ochranné hráze.

Po první světové válce se regulace řeky Ostravice ujalo nově ustavené Ministerstvo veřejných prací ČSR – bylo zřejmé, že je potřeba zabránit ohrožení rostoucí průmyslové zástavby a především železniční trati mezi Moravskou Ostravou a Frýdlantem nad Ostravicí. V roce 1924 byly zahájeny nové úpravy Ostravice protékající Ostravou až k jezu ve Vratimově, od roku 1927 pokračovaly směrem od Paskova přes Žabeň k Frýdku a Místku. K dalším zásadním úpravám koryta Ostravice v Paskově došlo v letech 1968–1969, došlo také k obnovování a doplňování koryta řeky od Ostravy-Hrabové směrem k Frýdku-Místku v průběhu 60. a 70. letech minulého století. V roce 1973 prošel rekonstrukcí i tzv. Stolbergův jez, jehož jedna polovina se nachází na katastru Žabně a druhá na katastru Řepišť.

Z 80. let minulého století pochází zásadní úprava průběhu koryta Ostravice v Paskově v souvislosti s rozšířením odvalu hlušiny Dolu Paskov. V letech 1985–1988 došlo k přeložení koryta řeky a k výstavbě ochranné betonové hráze. Celková délka úpravy dosáhla 2,1 km. K dalším úpravám Ostravice a také jejího levobřežního přítoku Olešné došlo v souvislosti s výstavbou nové celulózky v Paskově, dnešního podniku Biocel a. s. Lokalita, určená k výstavbě nového závodu, byla na jedné straně silně podmáčená a zaplavovaná říčkou Olešnou, na druhé straně chyběl dostatek technologické vody pro výrobu v lokalitě samé.

Protipovodňová ochrana celulózky byla v letech 1982–1984 vyřešena zřízením odlehčovacího ramene, kterým jsou zvýšené průtoky Olešné odváděny do Ostravice. Dále došlo k úpravě koryta Olešné v délce 7 km mezi Sviadnovem až po zaústění do Ostravice v Paskově. Odlehčovacím ramenem byl zároveň vyřešen problém, který vznikal poddolováním a snižováním kapacity koryta Olešné v prostoru obcí Žabeň a Paskov. Pro posílení dodávek vody byl na Ostravici pod zaústěním Morávky mezi Starým Městem a Místkem postaven v roce 1988 nový jez. Od jezu měla být v období sucha přečerpávána voda z Ostravice do přehradní nádrže Olešná. Zásobování celulózky vodou se časem vyvinulo jinak a jez na úrovni sídliště Riviéra v Místku se stal zbytečným.

Na ochranu před povodňovými škodami byl v minulosti na Ostravici v Žabni postaven tzv. vodní předěl – „fašina". Takto došlo k oslabení proudu a za „fašinou" se po každoroční povodni usazovalo velké množství kvalitního písku a štěrku, které žabeňští hospodáři dobře prodávali v okolí na stavby. Podobně se rozvodňovala Olešná a při každé takovéto povodni byly domky stojící na jejím levém břehu odříznuty od zbytku obce. Dřevěné lávky říčka snadno strhla a teprve v roce 1930 došlo k výstavbě řádného silničního mostu přes Olešnou. Obecní zastupitelstvo se v tomto roce usneslo, že nechá postavit most železný na betonových pilířích o celkové délce 17 m a šířce 4 m. Z důvodu značné výšky mostu musely být oba břehy Olešné podstatně zvýšeny navážkami hlíny a kamení.

Za každé větší povodně v minulosti byla v Žabni pravidelně zaplavena většina sklepů průsakovou vodou – obec totiž leží velmi nízko, navíc v naprosté rovině. Průměrná nadmořská výška v Žabni činí 265–266 m.

Žabeň a její okolí v období pravěku

Specifika přírodního prostředí v oblasti Moravskoslezských Beskyd a Pobeskydí, kde převládají území s drsnějším klimatem a méně kvalitními půdami, determinovala poměrně řídké osídlení v období pravěku. Geografická poloha v předpolí Moravské brány předurčovala komunikační význam oblasti, neustálé pohyby různých skupin obyvatel mohly mít na osídlení do jisté míry nestabilizující účinek. Osídlení v oblasti bylo enklávového typu, v protikladu k výskytu tradičních sídelních území na sprašových půdách se zde jednalo o oblast spíše trvale a souvisle zalesněnou. Můžeme proto uvažovat osídlení diskontinuální nezemědělské povahy.

Velkým překvapením bylo nalezení značného množství archeologických lokalit v posledních třiceti letech na území, které je vymezeno Příborem, Rychalticemi, Fryčovicemi, Staříčí a Chlebovicemi. Již v období mezolitu bylo pravděpodobně využíváno pro vedení dílčí trasy obchodní stezky, která v prostoru jižně od Staříče vstupovala do údolní nivy Olešné a Ostravice. Stezka sloužila k distribuci štípatelných surovin, vhodných k výrobě nástrojů, např. proužkovaného rohovce, křemenců, jakostních silicitů nebo sopečného skla – obsidiánu. Tato severojižní trasa dálkového obchodu vedla Moravskou branou k Příboru a odtud dále k Těšínu a podél Wisły k Baltskému moři. Nejednalo se o jedinou stezku – kromě hlavní trasy měla několik podružnějších tras.

Katastrem Žabně můžeme předpokládat vedení dílčí trasy dálkové stezky ve směru od Ostravy k Těšínu. Dálkový přesun kvalitních surovin vhodných pro výrobu kamenných nástrojů můžeme prozatím doložit jen menším množstvím nálezů, např. nálezy paleolitické a mezolitické industrie z Horní Datyně, které nalezl Andrej Kerekéš, nebo ojedinělým nálezem opracovaného exotického radiolaritu z lokality Adámková ve Vratimově. Nálezy štípaných pazourkových konkrecí, pazourkové úštěpy a drásadlo z období paleolitu pocházejí z Ostravy-Hošťálkovic.

Z blízkého okolí Žabně známe soubor mikrolitů – drobných kamenných nástrojů z vrcholu Štandlu, který leží na katastrálním území Sviadnova. Soubor 17 ks nástrojů nalezl v 80. letech minulého století Milan Boris a tato štípaná industrie je částečně epipaleolitického a částečně neolitického stáří. Bohužel nálezy ze Štandlu neprovázela absolutně žádná keramika, kterou by bylo možno označit za neolitickou nebo eneolitickou. Z období neolitu a eneolitu pocházejí ojedinělé nálezy kamenných hlazených seker a sekeromlatů, které jsou známy např. z Řepišť, Proskovic, Ostravy-Vítkovic a Ostravy-Hrabové.

Ze starší doby bronzové pocházel ojedinělý bronzový poklad, který byl nalezen v roce 1940 ve Vyšních Lhotách – Kršlích, dochovaly se z něj pouze tři náramky různého typu. Zlomek pravěkého bronzu a malý zlomek zkorodovaného železa byl nalezen v roce 1997 v Řepištích v trati Dolní role (Zaryje).

Speciálně pro oblast českého Slezska a jeho pomezí, především oderskou část Moravské brány (tzv. Oderskou bránu), polští autoři Bogusław Chorąży a Wieslaw Kuś uvažují zcela výjimečnou úlohu komunikací a také působení kulturní oscilace mezi středodunajskou a severoevropskou oblastí. K podobným názorům dospěli také čeští autoři, archeologové Pavel Kouřil a Vratislav Janák.

Z období starší doby železné – halštatu jsou v oblasti dosud známy tři výšinná sídliště – na Okrouhlé ve Staříči, na Štandlu ve Sviadnově a na hukvaldském hradním kopci (halštatský a púchovský sídlištní horizont). V roce 1997 k nim přibyla další, poměrně málo výrazná lokalita ve Vratimově – Zaryjích. Tato výšinná sídliště mají dosud patrné pozůstatky opevnění, jen ve Vratimově došlo v posledním období k jejich devastaci při výstavbě účelové lesní komunikace. Tuto síť výšinných osad doplňují více či méně výrazné stopy existence pohřebišť – ve Staříči v tratích Radlice a Lipina, případně nížinných sídlišť – v Příboře v trati vodárna a v Komorní Lhotce.

V letech 1997–2008 na katastru Žabně prováděli nedestruktivní archeologický průzkum členové České archeologické společnosti spolu s Archeologickým kroužkem z Frýdku-Místku, bohužel prozatím bez výraznějších výsledků. Podařilo se nalézt jen několik nevýrazných, silně ohlazených zlomků pravěké keramiky a přibližně 20 zlomků středověké keramiky.

Naproti tomu archeologové byli úspěšní v blízkém okolí Žabně. Při ověřování starších nedochovaných nálezů bylo diagnostikováno území mezi Lískovcem, Řepištěmi a Vratimovem. Poměrně úzká terasa o šířce cca 200–350 m je poznamenána erozními vlivy řeky Ostravice, která ve středověku do tohoto území zasahovala svými meandry. V současné době je toto území převážně zalesněno a přechází strmým svahem ve výše položenou terasu. Při penetraci v terénu (byly prozkoumávány výkraty, kumulace kamenů, krtinců, odvalů po těžbě písku a spraše) mimo intravilán výše uvedených obcí byl nalezen keramický přeslen spolu s hrdlem nádoby v Řepištích v trati Zapadlisko (Gajdula), přiřazený k púchovské kultuře. Podobně na poli za někdejší drůbežárnou podél cesty do Vratimova byl nalezen kamenný sekeromlat a zlomky silně ohlazené, patrně pravěké keramiky.

V úseku mezi panelovou komunikací na výsypku dolu Stařič a někdejší výdušnou jámou dolu Paskov (trať Zaryje ohraničená S tratí Podlesí a JV tratí Dolní role) byly zaznamenány pozůstatky valového opevnění. Valové těleso bylo donedávna dochováno v délce cca 70 m, přibližně 8 m pod hranou horní plošiny, která leží 286 m n. m. V hloubce 20–30 cm pod povrchem bylo zachyceno 8 kusů drobných zlomků pravěké keramiky průměrné velikosti 2–3 × 4–5 cm, samé výdutě stěn nádob, a 1 zlomek velikosti 7 × 4 cm, pocházející ze dna nádoby o průměru 13–15 cm. Část střepů byla před vypálením dokonale vyhlazena z vnější i vnitřní strany. Dále byly nalezeny 4 úlomky načervenalého jemně zrněného pískovce, které byly silně ohlazené – pravděpodobně se jedná o úlomky rozbitých brousků. Podle stanoviska Miloše Čižmáře, ředitele Ústavu archeologické památkové péče v Brně, a Pavlíny Kalábkové z katedry historie filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, nálezy přináležejí k púchovské kultuře z období halštat – latén.

9 Založení Žabně

Mezi obcí Žabeň a německým městem Hückeswagen leží vzdálenost 1 346 km. Hückeswagen, malé městečko v severním Porýní – Vestfálsku, je rodištěm šlechtice, říšského hraběte Arnolda z Hückeswagenu, který se významně zapsal do procesu kolonizace na východní Moravě na počátku 13. století. Jako první známý vlastník rozsáhlého území na severovýchodě Moravy držel ve svém vlastnictví také území, na kterém se rozkládá dnešní obec Žabeň.

V roce 1234 se Arnold poprvé objevil na svých moravských državách, kterými byl obdarován za své služby českému panovníkovi. Jeho jméno se celkem osmkrát objevuje mezi svědky na listinách českého krále Václava I. a moravského markraběte Přemysla mezi lety 1234 – –1238. Naposledy 14. července 1240 spolu se svou ženou Adelou vydal listinu ve prospěch porýnského premonstrátského kláštera Steinfeld v Eifelu, kterou svolil šenkovat pivo v Rhöndorfu u Drachenfelsu. Listinu datoval „in castro nostro Gyczin“ – na našem hradě Jičíně. Jednalo se o dnešní hrad Starý Jičín, který Arnold založil a který mu sloužil jako nové rodové sídlo.

Po smrti Arnolda z Hückeswagenu rodový majetek zdědil jeho syn Franco. Ten ovládal rozsáhlé území ohraničené přibližně na západě řekou Sedlnicí od jejího pramene až po její ústí do Odry a dále tokem řeky Odry, na východě řekou Ostravicí opět od jejího pramene až po její ústí do Odry a konečně na jihu pásmem Radhoště.

Listina z 14. července 1240 je poslední, na které se objevuje jméno Arnolda z Hückeswagenu – protože obsahuje zádušní nadání, dalo by se soudit, že byl v této době již nemocen a zakrátko, kolem roku 1241, zemřel. Mohl také padnout v boji proti Tatarům. Po roce 1240 již nemáme žádnou zprávu o dalších osudech Arnolda a Adély von Hückeswagen, předpokládá se, že oba zemřeli nejpozději mezi lety 1250–1251.

V první polovině 13. století vlastnil jistý díl území v blízkém okolí dnešního Paskova a Žabně šlechtic Konrád z Plavče. Po Konrádově smrti se stala vlastníkem tohoto území mezi lety cca 1252–1256 jeho vdova, od níž olomoucká kapitula patrně kolem roku 1256 Paskov odkoupila. Kromě Konráda z Plavče se uvádí v roce 1270 jako další držitel tohoto území Petr, syn Heroldův a ještě později Blud, o nichž však není známo nic bližšího. Historik Jaroslava Bakala pokládal tohoto Bluda s jistou rezervou za Bluda z Pňovic.

Od dědiců Konráda z Plavče území zakoupil olomoucký biskup Bruno v rozsahu přibližně sedmdesáti franckých lánů (patrně se počítaly jen výměry pro předpokládané polnosti). V latinském testamentu olomouckého biskupa Bruna ze Schauenburgu z 29. listopadu 1267 se území koupené od Franka „de Hukeswagh“ ohraničuje takto: „Koupili jsme též od Franka hraběte z Hükeswagen (Hukeswaghen) újezd, který začíná od toku s názvem Sedlnička (Źedlnic) a má z jedné strany jako hranici Odru (Oderam), z druhé strany Bruneswerde (dnešní Starou Ves nad Ondřejnicí) se 70 lány (ex alia parte Bruneswerde cum LXX. laneis). Tento bruneswerdský újezd jsme koupili od paní Konráda z Plavče (Conradi de Plawz) a jeho dědiců a celý náleží našemu kostelu.“

Osada Paskov patří s velkou pravděpodobností mezi nepočetné osady, které v Pobeskydí vznikly ještě před začátkem zákupní kolonizace. Nelze vyloučit založení Paskova již ve 12. století, osada určitě existovala již v 1. polovině 13. století. Testament biskupa Bruna mimo jiné zmiňuje v biskupově újezdu jisté statky, které koupil Petr Heroldův od Franka hraběte z Hukeswagen, a také les v Paskově (in Paztecowe), který byl získán soudním výrokem od Bluda. Paskov a jeho okolí se totiž kolem roku 1250 staly sporným územím mezi rody Hückeswagenů a Bludoviců. První jmenovaní pravděpodobně kolem roku 1255 zvítězili za pomoci olomouckého biskupa Bruna a Paskov se stal společným vlastnictvím biskupství a Hückeswagenů.

Pod ochranou staršího hraničního hrádku na Štandlu (k. ú. Sviadnov), který drželi páni z Deblína, vyrostla v 60. letech 13. století lesní lánová ves Friedeberg (k. ú. Stařič, trať Lipina), doplněná opevněnou plošinou, určenou k obchodování a patrně také jako úkryt pro kupce, kteří překračovali nedalekou zemskou hranici, tvořenou řekou Ostravicí. V roce 1288 dne 14. dubna byly osady Vridberg, Swensir, Cunczendorf a Heynrichsdorf uděleny jako léno bratrům Heinrichovi, Theodoricovi a Erkembertovi Stange. Jejich potomci drželi frýdlantsko-místecké léno ještě v polovině 14. století. Patrně rod Stange se postaral o zřízení tvrze v sousedství Friedebergu, která ztratila smysl už na počátku 14. století. Na základě dosavadního stavu poznání se nezdá být pravděpodobná priorita jednoduché strážní věže na Lipině – Friedebergu oproti výhodněji položenému strážnímu hrádku na Štandlu.

Na rozdíl od Štandlu se však zdá, že zázemím Lipiny by spíše mohl být lenní majetek. Lokalita by tedy měla mít vztah ke Sviadnovu (Swenser, Swensir), Malému Sviadnovu (Parvus Swenzer, Parvum Swenzer) nebo k pustému Swerwemsdorfu. Parvus Swenzer, respektive Swerwemsdorf se nejpozději v 90. letech 14. století stal součástí paskovského léna, zanikl a na jeho místě později patrně vznikla osada Žabeň.

V domácích válkách v letech 1386(87)–1400 byl pravděpodobně Friedeberg spolu s okolními osadami zničen. V roce 1399 za nájezdy na statky biskupa byli dáni do klatby knížata Přemysl a Bolek, těšínští Piastovci. V roce 1402 prodali Lacek a Vok z Kravař prostřednictvím Sobka Kornice z Ogrodzoné knížeti Přemkovi Těšínskému několik osad, mimo jiné osadu Newenstetil, dnešní Místek.

Paskov se stal jedním z lén olomouckého biskupství, které roku 1300 získal man biskupa Dětřicha z Hradce – německý šlechtic Jan Stange výměnou za jeho statek Liptaň na Osoblažsku („vilam nostro Pascow, ultra Stariz sitam“ – naši ves Paskov pod Staříčí). V letech 1322 – –1357 se v souvislosti s Paskovem uvádějí bratři Petr a Jan z „Packova“, oba z rodu Stange, snad synové předešlého. Po vymření rodu Stange po roce 1358 se stal dalším zdejším lenním pánem Markvart z Wolfsberka, který Paskov držel až do své smrti. Příslušníci tohoto rodu v Paskově pravděpodobně vystavěli tvrz, pokud není staršího data. První zpráva o ní pochází z roku 1395. Paskov patřil ve středověku ke vsím střední velikosti, měl přibližně 20 velkých franckých lánů orné půdy (cca 500 ha).

Ves Žabeň se v dochovaných písemných pramenech poprvé zmiňuje v roce 1460. Údaje starší literatury o nejstarší zprávě k Žabni podávají poměrně tristní obraz o tom, jak se někdy nedostatečně sledovali autoři, kteří se zabývali historicko-topografickou problematikou. Jako první správně uvedl letopočet 1460 správce žabeňské školy Tomáš Zukal, který napsal kapitolu o Žabni do „Vlastivědy moravské. Místeckého okresu“ od Františka Linharta, vydané tiskem v roce 1915.

K 11. únoru 1460 se v lenním kvaternu olomouckého biskupství zaznamenávají opatření o pozůstalosti po Mikuláši z Wolfsberka, držiteli paskovského léna. Jako součást tohoto statku se jmenují tvrz Paskov (munitionem Paskow) a vsi Nová Bělá, Hrabová, Hrabůvka, Krmelín a Žabeň – „Zaaben“ (Lechner 1902, I, 72–73). Tehdy Žabeň přináležela k paskovskému lénu. Dosti reálná, prozatím ale neprokázaná domněnka naznačuje možnost shody Žabně s osadou označenou v roce 1395 při výčtu míst paskovského léna jako Malý Sviadnov (Parvus Swenzer). Malý Sviadnov patrně zanikl na přelomu 14. a 15. století a na místě zaniklé osady vznikla kolem poloviny 15. století dnešní Žabeň. Jak bylo naznačeno výše, Žabeň mohla vzniknout pod jiným názvem již v druhé polovině 13. století (Parvus Swenzer, Swerwemsdorf), zanikla na konci 14. století a byla znovu založena před rokem 1460. Další možností – méně pravděpodobnou – je příkup již dříve existující osady Žabeň v polovině 15. století k paskovskému lénu. Žabeň patřila k velmi malým středověkým vsím – patrně se nepodařilo zcela naplnit výchozí kolonizační záměr. Rozsah lánů orné půdy v Žabni v 15. století nejspíše nedosáhl ani 10 franckých lánů (tj. cca 240–250 ha).

10 Žabeň v 15. – 18. století

V letech 1437–1460 se uvádí jako držitel paskovského léna Mikuláš z Wolfsberka (Nicolaus z Walzenbergu) se svou manželkou Barborou z Jemelna (též Gemelna). Panství již tehdy tvořily vsi Paskov, Nová Bělá, Velká a Malá Hrabová (Hrabůvka) a okolo roku 1447 k nim přibyl Krmelín. Po Mikulášově smrti okolo roku 1454 došlo mezi potomky ke sporům o paskovské dědictví. Jedinou držitelkou se nakonec stala vdova Barbora z Jemelna, která koupila zadlužené léno ve prospěch sirotků. Krátce po roce 1460 Jan, jeden ze synů zemřelého Mikuláše z Wolfsberka, obdržel od biskupa Tasa celé paskovské léno, a to tvrz Paskov, vesnice Paskov, Novou Bělou, Krmelín, Hrabovou, Hrabůvku a Žabeň – „Zaaben“.

Velký zájem o získání paskovského léna měl Beneš Černohorský z Boskovic, zástavní držitel hukvaldského panství, který usiloval o získání Paskova dokonce vojenskou mocí. Krátce před 4. únorem 1484 se svými

vojáky oblehl a pokusil se dobýt paskovskou tvrz. Mezi obléhateli se např. vyskytl hukvaldský úředník Laurin z Chřenovic, drobný těšínský zeman Mníšek z Kunčic, Nohavka, držitel dvora ve Skotnici. Mezi obránci a útočníky došlo nejspíše k slovním „přestřelkám“ a vzájemné urážky byly urovnány výrokem zemského soudu, od něhož se dostalo panu Benešovi pokárání za násilné uplatňování práva. K poplenění Žabně a dalších obcí v okolí Paskova proto nedošlo. Spor byl dořešen až zásahem zemského hejtmana Ctibora Tovačovského z Cimburka.

Beneš Černohorský z Boskovic zemřel v roce 1507 a Paskov získal Jan z Žerotína a na Strážnici, druhý syn Jana „starého“ na Fulneku. Po jeho smrti paskovské léno včetně Žabně držela vdova Anna, rozená Sedlnická z Choltic. Od ní získal Paskov Ladislav z Kadaně, který někdy mezi lety 1525–1530 přestavěl starou gotickou tvrz do renesanční podoby. Ladislav z Kadaně měl ve svém držení také manský statek Rychaltice, po roce 1521 držel také Zábřeh nad Odrou, Starou Bělou a Výškovice. Nedlouho před svou smrtí koupil Ladislav z Kadaně Paskov od Jana z Žerotína. Slíbil zaplatit 9 000 zlatých a za úhradu této značné sumy se za něj Janovi ze Žerotína a jeho synům zaručili olomoucký biskup Stanislav Thurzo, Jan starší ze Šternberka a na Kvasicích, nejvyšší sudí markrabství moravského, Vilém z Víckova a na Cimburku, Jan z Doubravky a na Blansku, Jan z Ledské na Choryni, biskupský hofrychtář a někteří další šlechtici. Ladislav z Kadaně v té době držel Zábřeh, Výškovice, Starou a Novou Bělou, Velkou a Malou Hrabovou, Krmelín, Paskov a Žabeň. Poslední zpráva o něm pochází ze dne 23. dubna 1533, kdy prodal městu Moravské Ostravě ves Čertovu Lhotku, dnešní Mariánské Hory.

Po smrti Ladislava z Kadaně rozsáhlý majetek zdědili jeho synové Bernard, Zikmund, Centurio a Jan. V roce 1534 odprodali severně ležící obce Bernardovi Petřvaldskému z Petřvaldu, ostatní část dědictví, totiž Novou Bělou, Velkou a Malou Hrabovou, Krmelín, Paskov a Žabeň si podrželi. Stále se však jednalo o držbu na základě léna uděleného olomouckým biskupstvím.

Dne 28. září 1538 potvrdil olomoucký biskup dohodu mezi Janem z Doubravky a Janem z Pernštejna, kteří si mezi sebou vyměnili statky Paskov a Dědice, přičemž bylo lenní břemeno sňato z Paskova a převedeno na Jana Dědice. Rok 1538 je důležitým mezníkem v dějinách celého paskovského panství, které se zápisem do zemských desek olomouckých stalo svobodným, alodním statkem, s nímž mohli jeho držitelé volně nakládat bez nutnosti žádat souhlas biskupské kanceláře. V roce 1548, po necelých deseti letech držby, Jan z Pernštejna prodal paskovské panství se vším příslušenstvím Janu Čelovi z Čechovic, příslušníkovi vladyckého rodu z těšínského knížectví. Jeho manželka Anna Sedlnická z Choltic byla dcerou Jana Sedlnického na Polské Ostravě.

Roku 1579 se stal novým majitelem paskovského panství Ctibor Syrakovský z Pěrkova a na Staré Vsi, nejvyšší písař markrabství moravského a vysoký císařský úředník. Do jeho působení spadalo vedení zemské kanceláře, ochrana zemské pečeti a další činnosti na zemské úrovni. Ctibor zemřel 8. září 1600 ve Staré Vsi nad Ondřejnicí a celý majetek připadl jeho synovi Hynkovi Syrakovskému. Protože neměl žádné potomky, připadl celý majetek po jeho smrti 28. července 1614 mladšímu bratrovi Janovi Syrakovskému z Pěrkova, který držel léna v Zábřehu a Staré Bělé. Po bitvě na Bílé hoře byl Jan v rámci pobělohorských konfiskací odsouzen ke ztrátě poloviny jmění, avšak Paskov včetně Žabně mu zůstal zachován. Zemřel na zábřežské tvrzi roku 1616. Jeho bratr Ctibor Syrakovský prodal zadlužený Paskov 28. září 1614 Kateřině Onšíkové z Bělkovic. Roku 1616 Kateřina Paskov včetně přináležejících vesnic prodala sourozencům Kryštofovi na Zlíně a Otrokovicích a Anně Cedlarům z Hofu, svým blízkým příbuzným.

Novým majitelem paskovského panství a Žabně se stal 30. května 1642 Václav hrabě Bruntálský z Vrbna, který se narodil kolem roku 1589. Dne 5. srpna 1624 byl povýšen mezi říšská hrabata, obdržel titul císařského rady a komorníka. Hlučínské panství prodal roku 1629 hrabatům z Gašína, postupně levně získal z konfiskací Fulnek (1622, po povstalci a emigrantovi Janu Skrbenském z Hříště), Paskov (1624, po Anně Cedlarové z Hofu) a Studénku (1634, po Pražmech z Bílkova). Svým vlivným postavením mohl zajistit alespoň základní ochranu poddaných před vojskem a v případě potřeby jim pomoci. Se svou rodinou bydlel povětšinou na fulneckém zámku a své statky spravoval prostřednictvím úředníků. V Paskově byl tehdy jeho vrchním úředníkem Ondřej Šmíd.

Jak dosvědčuje popis paskovského statku z roku 1650, byly v průběhu třicetileté války, patrně za vpádu Švédů, v roce 1643 tvrz i městečko Paskov včetně nedaleké Žabně vypleněny. Prameny hovoří o vypálení obce, kdy bylo obyvatelstvo z části povražděno. Škody byly zřejmě poměrně rychle zahlazeny, neboť krátce po ukončení třicetileté války bylo v roce 1650 v Žabni celkem 14 usedlostí, z toho jen 2 byly pusté, byl zde 1 dědičný fojt, 6 sedláků a 5 zahradníků. Naproti tomu Paskov – městečko měl ve stejném roce 24 měšťanských usedlostí, z toho 14 pustých, Paskov – ves měl 29 usedlostí, z toho 3 byly pusté.

Za Václava Bruntálského z Vrbna někdy v letech 1640–1646 byl na místě původní, již nevyhovující tvrze postaven raně barokní zámek, ještě s některými pozdně renesančními prvky. Protože Václav Bruntálský byl zaneprázdněn dvorskou službou, starala se o veškeré statky jeho manželka Eliška Polyxena, dcera biskupského hejtmana Lukáše Dembinského z Dembině a na Kroměříži. Eliška Polyxena byla žena velmi rezolutní a energická. Byla výborná hospodyně a chtěla být dopodrobna informována o všem, co se na panství děje. Prostřednictvím svých správců a vrchnostenských úředníků musela být informována i o tom, komu z poddaných se narodil potomek, kdo z nich hodlá uzavřít sňatek a s kým, kdo zemřel apod. Ačkoliv byla polského původu, byla vychována v českém duchu a i její osobní i písemný styk se správci a úředníky paskovského panství byl veden česky.

Podle Václavova testamentu se v roce 1649 stal dědicem patnáctiletý syn Jan František, za kterého vládla jeho matka až do roku 1655. Jan František se narodil 20. dubna 1634. Dosáhl rovněž vysokých hodností, jako jeho otec. Např. se stal královským místodržícím, prezidentem apelačního soudu, nejvyšším zemským hofmistrem a nejvyšším kancléřem. Za své služby obdržel nejvyšší hodnost Rytíře řádu zlatého rouna. Za doby svého působení v Paskově se snažil řešit neutěšenou finanční situaci a od panských úředníků vyžadoval řádné zajišťování povinných plateb svých poddaných. Do roku 1669 vzrostl počet usedlostí v Žabni na 22. Při průměrném počtu 6–7 obyvatel na jednu usedlost můžeme odhadnout celkový počet obyvatel v Žabni na 130 – 150. V roce 1672 dne 28. února byla sepsána smlouva mezi popravním mistrem Jakubem Svobodou z Lipníku nad Bečvou a vsí Paskovem, ke které přináleželo dalších 5 dědin – Žabeň, Krmelín, Nová Bělá, Velká Hrabová a Malá Hrabová.

Nakonec se Jan František Bruntálský rozhodl panství prodat – stalo se tak 5. září 1690, získal za ně 63 000 zlatých rýnských od Bedřicha hraběte z Oppersdorfu, svobodného pánu na Dubu, Hodoníně a Frýdštejně. Bedřich z Oppersdorfu se narodil kolem roku 1620, v době koupě Paskova a Žabně mu bylo již přibližně sedmdesát let. Zastával úřad hejtmana brněnského kraje, byl nejvyšším zemským sudím a později také nejvyšším zemským komořím. Měl tři dcery a dva syny – Jiřího Bedřicha a Františka Josefa. Když 1. ledna 1699 v Brně zemřel, obdržel Jiří Bedřich Dřevohostice a rodový dům v Brně, kdežto František Josef dostal panství Paskov.

František Josef hrabě z Oppersdorfu se narodil 22. září 1660, podobně jako jeho otec zastával řadu významných funkcí, byl c. k. dvorním radou, c. k. komořím a moravským zemským hejtmanem. V roce 1699 založil v blízkosti Paskova novou ves, nazvanou Oppersdorf – dnešní Oprechtice.

Z roku 1699 pochází první údaj o fojtství v Žabni, které tehdy držel rod Fuňáků. Podle listiny z 26. srpna 1699 Matouš Fuňák (Mathúss Funiack Mlynarž Žiabensky) požádal majitele paskovského panství, Františka Josefa hraběte z Oppersdorfu, svobodného pána z Dubu a Frýdštejna, dědičného pána na Paskově, císařského komorníka a královského hejtmana kraje olomouckého a přerovského, o potvrzení mlýna pro něj samého i potomky. Za to vrchnosti každoročně na sv. Jiřího dával gruntovní plat 1 rýnský 48 krejcarů, stejnou částku dával i na sv. Václava. Pak také všeliké jízdní i pěší roboty, jak by se jakkoliv mohlo jmenovat při termínu sv. Jiří peněžní náhradou za 2 rýnské a na sv. Václava také 2 rýnské. Vrchnosti také každoročně dával 1 husu, 1 slepici, 1 vejce, prvního ovsa ½ měřice, dále musel chovat jednoho panského chrta nebo za něj dával 3 měřice ovsa. Dále musel z panského přediva upříst půl „sstůky“ (štúčku-y). Pokud by on nebo jeho potomek prodával mlýn, pak z každých 100 stržených zlatých musel vrchnosti odevzdat 10 zl. Listina byla sepsána a podepsána 26. srpna 1699. Ve stejném roce poznamenal paskovský kantor Martin Isidor Horal, že platit za „hlásku“ (hlásnou službu) mezi okolními dědinami bude také Žabno, a to 27 kr. 1,5 d.

František Josef hrabě z Oppersdorfu zemřel v Paskově 23. května 1714 a zanechal po sobě vdovu Františku, rozenou hraběnku von Henckel z Donnersmarcku. Panství bylo silně zadlužené, a proto na pokyn císaře bylo dáno do dražby a v roce 1717 dne 15. března bylo za 74 000 zlatých rýnských prodáno.

Novým majitelem se stal moravský šlechtic Filip Ignác z Hofu. Ten pak prodal paskovské panství spolu s Žabní 16. května 1731 za 100 000 zlatých rýnských a 100 dukátů klíčného Samueli Františkovi, svobodnému pánu z Rebentischů, radovi císařské dvorní komory a vrchnímu komornímu řediteli. Ten však již 10. ledna 1734 zemřel a dědičkou panství se stala vdova Marie Paulina, rozená svobodná paní von Gallanegh. Ta pak vedla správu panství do své smrti, která ji zastihla v Paskově 27. února 1758 a zde také byla pohřbena ve farním chrámu sv. Vavřince.

S Filipem Ignácem měli čtyři syny – Josefa Alexandra, Jana Karla, Claudia Leondegarda a Achátia, a dvě dcery – Cecilii Martu a Florimundu Chrysoginu. Marie Paulina se podruhé provdala okolo roku 1736 za generála, polního maršála Jana Maxmiliána, svobodného pána z Fürstensbusche, avšak v roce 1748 podruhé ovdověla. V Žabni její osobu dodnes připomíná název jedné z tratí – Fürstenbusch. Mezi svými poddanými byla oblíbena pro svou lidumilnost a zbožnost. Z jejích dětí zdědil panství Achatius, svobodný pán Rebentisch, který však nebyl dobrým hospodářem, byl velký marnotratník a panství natolik zadlužil, že jediným řešením byl opět prodej. V polovině 18. století měla Žabeň kromě dědičného fojta 7 sedláků, 12 domkářů bez rolí na obecní půdě, 2 dominikální domkáře, 2 výměnkáře a kolem 150 obyvatel.

V roce 1765 koupil paskovský statek za 125 000 zlatých Karel Pammersberger z Kettenburgu. Původně olomoucký kupec, směnárník a podnikavý průmyslník byl císařovnou Marií Terezií povýšen 3. listopadu 1764 do šlechtického stavu. Zemřel 21. května 1776 a podle závěti zdědila celý majetek jeho manželka Anna Marie Kateřina, která zemřela již v roce 1778. Na základě testamentu získala statky její dcera z prvního manželství, Františka, rozená Gruberová. Ta však neměla tzv. inkolát, tedy právní způsobilost k nabytí deskového statku, a proto paskovské panství obratem 29. října 1779 prodala za 125 000 zlatých rýnských a 100 dukátů klíčného dalšímu majiteli.

K velkým hospodářským změnám došlo v Žabni právě za Karla Pammersbergera z Kettenburgu. Při provádění josefínských reforem v 80. letech 18. století byl v rámci správní reorganizace zrušen Královský úřad v Opavě a došlo ke spojení Slezska s Moravou – obě země byly

nově řízeny prostřednictvím moravskoslezského gubernia v Brně. Zatímco hukvaldské panství nadále spadalo do kraje přerovského, frýdecké panství se stalo součástí nově zřízeného těšínského kraje. Došlo také k výstavbě tzv. císařské silnice, která spojovala Olomouc, Hranice, Nový Jičín, Místek a Frýdek s Těšínem, odtud pokračovala dále do Bílska a Lvova. Od roku 1775 po této nové trase vozili také poštu.

Textilní výroba se soustředila do dvou tradičních oborů, soukenictví a plátenictví. K nejdůležitějším výrobním oborům patřilo přadláctví. Svůj základ mělo v rozsáhlém pěstování lnu v podhorské oblasti. Předení lněné příze patřilo po dlouhou dobu k robotním povinnostem poddaných a bylo rovněž předmětem vedlejšího výdělku těchto obyvatel. Velmi dlouho se užívalo primitivního vřetene, teprve ve druhé polovině 18. století nastoupil postupně na jeho místo kolovrat. Tkaní lněných látek sice původně patřilo do oblasti cechovní výroby, existovali však i výrobci, kteří nebyli organizováni v cesích. Byli označováni za tzv. fušery. Díky opatření státu bylo od roku 1773 umožněno věnovat se výrobě lněných látek prakticky komukoliv. Tkalcovské stavy, stejně jako kolovraty se staly běžnou součástí většiny venkovských chalup. Z upředeného lnu se tkalo hrubší plátno pro vlastní potřebu, jemnější plátno se prodávalo na trzích v okolí. Na vesnicích působili nákupčí příze, kteří od přadláků skupovali přízi buď ve vlastní režii, anebo pro obchodníka s přízí, a přadlákům prodávali len. Bohatí sedláci dávali koupenou přízi tkalcům ke tkaní za mzdu, nebo jim přízi prodávali a hotové dílo zase od nich kupovali. Nákladnický systém v plátenictví se stále více rozšiřoval – na konci 18. století zřídil rozptýlenou plátenickou manufakturu v Paskově nový majitel panství Karel Pammersberger (Pannesberg), v níž v roce 1771 pracovalo již 80 stavů. Kromě toho majitel provozoval ještě bělidlo, barvírnu a valchu.

Slibované zlepšení poddanských poměrů, na které nedočkavě čekali také poddaní v Žabni, měly zaručit patenty o zrušení nevolnictví, zejména patent urbariální. Očekávání bohužel nebylo zcela naplněno. Držiteli gruntu mělo zůstat 70% výnosu, 17,8% měly činit platy vrchnosti a desátek a 12% měly činit státní poplatky. Poslední patent však musel být kvůli ostrému nesouhlasu šlechtického stavu odvolán. Jeho vyhlášení nenalezlo ani kladnou odezvu u většiny poddaných, kteří neměli dostatek peněz jako náhradu za materiální robotu. Především pro Těšínsko měl obrovský význam toleranční patent, na Frýdecku však nenalezl větší odezvu, stejně jako na hukvaldském a paskovském panství. Výraznější ohlas nenalezl ani zákon o výkupu z roboty z roku 1798 – opět pro nedostatek finančních prostředků u většiny poddaných.

Dle moravské církevní statistiky z let 1771–1772 bylo v Žabni 187 obyvatel katolického vyznání, z toho 39 dětí, na konci 18. století žilo v obci ve 43 domech celkem 263 obyvatel. Tereziánský katastr moravský uvádí v rámci Přerovského kraje a panství Paskov tuto statistiku pro ves Žabeň – pole 3,5 bon., 368,2, zahrady 11,0, seno 180, otava 34 (výměra v tzv. výsevkových staromoravských měřicích). Roboty – sedlák 4 koně, 3 dny; zahradník 1 pěší, 4 dny; chalupník 1 pěší, 1 den; v létě všichni mimo chalupníky – 1 pěší, 6 dnů. Jmenovitě Žabeň – 4 sedláci, 1 sedlák (odch. 2 koně, 3 dny), 1 zahradník, 4 chalupníci (odch. 1 pěší, 2,5 dne), 9 mal. chalupníků (odch. 1 pěší, 2 dny). Vyměřené roboty – Žabeň, rychtář – 4 koně, 2 dny v roce.

V záznamech tzv. josefínského katastru z roku 1788 je uvedeno celkem 34 domovních čísel v Žabni. Rovněž při tzv. reambulovaném katastru byl uveden stejný počet domovních čísel. V roce 1788 č. p. 7 držel Niklas Klega – měl 19 jiter 1527 ½ čtverečních sáhů pozemků, č. p. 8 Venzel Tipovsky – 49 jiter 553 ⅔ sáhů, č. p. 9 Thomas Branich – 30 jiter 1 335 sáhů, č. p. 10 Johann Skovran – 28 jiter 372 ⅘ sáhů, č. p. 12 Josef Lysek – 1 105 sáhů, č. p. 13 Matheus Stiebor – 1 jitro 371 ⅘ sáhů, č. p. 14 Jakob Nausar – 2 jitra 501 sáhů, č. p. 15 Georg Klečzka – 32 jiter 198 ⅙ sáhů, č. p. 16 Mathias Marek – 14 jiter 279 ⅔ sáhů, č. p. 17 Johann Witaschek – 2 jitra 1 094 sáhů, č. p. 19 Melchior Visotzky – 3 jitra 270 ⅘ sáhů, č. p. 20 Johann Peschat – 2 jitra 869 ⅚ sáhů, č. p. 21 Johann Mutina – 30 jiter 646 ⅘ sáhů, č. p. 22 Niclas Bictiak – 1 377 ⅜ sáhů, č. p. 23 Johann Branich – 1 jitro 1 188 ⅙ sáhů, č. p. 24 Andreas Fridecky – 1 208 ⅜ sáhů, č. p. 25 Wenzel Hawlik – 2 jitra 53 ⅘ sáhů, č. p. 29 Jakob Lichota – 1 jitro 1 007 ⅜ sáhů, č. p. 30 Jakob Koneczny – 1 jitro 383 ⅔ sáhů, Andreas Honusz – 1 jitro 283 ⅚ sáhů, č. p. 33 Franz Tipovsky – 1 jitro 182 ⅜ sáhů, č. p. 34 Simon Welky – 1 185 ⅜ sáhů (1 jitro = 1 600 čtverečních sáhů = 5 755 m^2, 1 sáh = 3,597 m^2).

Dle tzv. reambulovaného katastru byli majiteli domovních čísel v Žabni tito hospodáři: č. p. 3 – Diekan Valentin, čtvrtinový sedlák; č. p. 7 – Klega Franz, sedlák; č. p. 8 – Pipovsky Franz, sedlák; č. p. 9 – Lednicky Florian, sedlák; č. p. 10 – Mitzek Josef, sedlák; č. p. 15 – Kleczka Josef, sedlák; č. p. 16 – Klega Johann, sedlák; č. p. 17 – Witasek Franz, poloviční sedlák; č. p. 19 – Wisotzky Lorenz, poloviční sedlák; č. p. 20 – Nausar Carl, poloviční sedlák; č. p. 21 – Chlebovsky Karl, sedlák; č. p. 23 – Hranicky Nikolaus, poloviční sedlák; č. p. 25 – Kleczka Andreas, poloviční sedlák; č. p. 26 – Mattadeg Anton, domkář; č. p. 44 – Czernik Johann, domkář; č. p. 28 – Pipovsky Valentin, domkář; č. p. 49 – Palitza Nikolaus, domkář; č. p. 40 – Klega Franz, domkář; č. p. 39 – Honus Thomas, domkář; č. p. 42 – Welky Johann, čtvrtinový sedlák; č. p. 24 – Fridecky Franz, poloviční sedlák; č. p. 12 – Lisek Lorenz, poloviční sedlák; č. p. 34 – Regnoch Wenzel, poloviční sedlák; č. p. 22 – Philipp Franz, poloviční sedlák; č. p. 30 – Czernik Franz, poloviční sedlák; č. p. 33 – Jaworek Josef, poloviční sedlák; č. p. 13 – Czernik Josef, poloviční sedlák; č. p. 14 – Neusar Georg, mlynář; č. p. 32 – Kubela Josef, poloviční sedlák; č. p. 29 – Lihota Anton, čtvrtinový sedlák; č. p. 21 – Chlebovsky Peter, čtvrtinový sedlák. Do seznamu byla jména jednotlivých majitelů usedlostí zapsána ve zkomolené německé podobě a německy bylo zapsáno také zaměstnání jednotlivých majitelů.

Václav Tipovský z č. p. 8 obhospodařoval podle josefínského katastru nejvíce polí v Žabni – celkem 28,39 ha, patrně držel také část rolí, které dříve patřily k bývalému fojtství na č. p. 15. Jiří Klečka z č. p. 15 byl majitelem 18,48 ha, což bylo ze všech sedláků nejvíce. Zdaleka to ovšem neodpovídalo výměře, která původně k tomuto statku přináležela. Ztráta funkce fojta byla příčinou ztráty pole, které přešlo na nové fojtství na č. p. 8. Vrchnost v tomto směru měla volnost v nakládání s pozemky svých poddaných. Další velcí sedláci na č. p. 9 a č. p. 21 vlastnili přibližně stejně – 17,74 a 17,49 ha. Později došlo mezi nimi k úpravě, neboť nový majitel statku s č. p. 21 Karel Chlebovský vlastnil 21 ha, patrně na úkol svého souseda na č. p. 9. Další čtyři sedláci v tomto období vlastnili přibližně stejnou výměru rolí – 11,48 ha náleželo č. p. 7 Klega – Tyleček, který jediný měl svoje pole na dvou místech v pořadí selských lánů. Stejně tak i usedlosti na levém břehu Olešné měly své lány souběžně se svými zahradnickými sousedy, táhnoucími se k hranici staříčské. Byly to usedlosti s č. p. 16, 15 a 21. Nejmenší výměra patřila ke statku č. p. 16 – jenom 8,15 ha.

Kromě mlynáře, který vlastnil 1,33 ha rolí na „mlýnském“, bylo dalších 6 malozahradníků, vlastnících od 1,76 – 0,94 ha. Podle velikosti to byly usedlosti Peschat – – Klega č. p. 20, Visocky – Lyčka č. p. 19 a Vitaschek – –Hranický č. p. 17. K č. p. 25 Havlík – Tyleček přináleželo 1,17 ha polí, k č. p. 23 Branich – Hranický (kovář) 1,01 ha a k poslednímu č. p. 29 Lichota – Fridrišek patřilo 0,94 ha rolí. Role všech pěti malozahradníků zahradníků se táhly za jejich usedlosti směrem k hranici staříčské. Role posledního, šestého malozahradníka snad byly tamtéž jako poslední v pořadí, čímž by se odůvodňovala posunutá hranice panského majetku – dominikálu směrem k dnešní cestě. K tomu všemu přináležela půda 8 domkářů a půda obecní, používaná jako pastvina. Byly to zbytky cest, jak Ráhové, tak i Malé a Staré, zákoutí kolem řeky Olešné, kde dnes stojí č. p. 51, Olšinka, palouky naproti č. p. 44 a č. p. 28 a u lávky při dvoře. V letech 1785–1805 přibylo v Žabni dalších 16 domovních čísel.

Zatímco v josefínském katastru bylo poddaným v Žabni rozděleno 229 jiter polí, tj. 131,78 ha, ve stabilním katastru tato výměra narostla o dalších 90 jiter, tj. 51,79 ha. Celkem vlastnili poddaní 319 jiter polí, což obnášelo celkovou výměru 183,58 ha půdy, oproti 700 jitrům dominikálu – panské půdy, tj. 402,85 ha. V této výměře byly zřejmě započteny i panské lesy, kterých bylo kolem 500 jiter. Poměr poddanské a panské orné půdy činil 247 jiter oproti 120 jitrům ve prospěch selské půdy.

Na konci 18. století většina usedlostí v Žabni byla postavena na pravém břehu Olešné, jen několik jich stálo i na levém břehu. Bez výhrady, snad s výjimkou fojtství a mlýna, byly všechny selské stavby velmi ubohého vzhledu. Byly postaveny ze dřeva, střechy byly pokryty slaměnými došky. Teprve kolem poloviny 19. století se začaly stavět první zděné usedlosti, nejprve u bohatých sedláků.

K dědičnému fojtství patřil mlýn s čp. 14, který na přelomu 17. a 18. století vlastnil rod Fuňáků. Rod Fuňáků později vymřel – schovanka posledního fojta z rodu Fuňáků si vzala za manžela jistého Naisera, na kterého pak přešlo dědičné fojtství. Kolem roku 1788 byl fojtem patrně Václav Tipovský, v roce 1788 se uvádí fojt a mlynář Jakub Naiser (Nausar), v roce 1797 Josef Naiser.

Ještě před zřízením tzv. „Staré cesty“ a před jejím převedením na opačný břeh Olešné pro potřeby mlýna, původní trasa cesty zřejmě vedla po levém břehu Olešné. Později, když už vedla kolem mlýna, přecházela říčku v místě dnešního mostu, pokračovala kolem dnešní hasičské zbrojnice, přes statek č. p. 21 k usedlosti č. p. 42 a po nynější cestě k usedlosti Stranyánka na katastru obce Staříč. Za ní vedla po hrázi cesta vedoucí ze Staříče přes lesní pastviny do Paskova.

Mimo hlavní cesty, která procházela obcí od Sviadnova do Paskova, napojovala se v místě hlavního brodu přes říčku Olešnou, kde se dnes nachází silniční most, kolmá tzv. „Dráhová cesta“, která vedla k řece Ostravici. Na jejím konci u Ostravice, v místě na levé straně směrem k řece (později zde bylo obecního mrchoviště), stávával na pozemku patřícím k č. p. 11 (naposledy vlastnila rodina Bednaříkova) dřevěný vodní mlýn o jednom složení. Když jej povodeň strhla, došlo patrně k jeho přemístění do obce na místo nynějšího. Uvedená dráhová cesta od sebe oddělovala panské a obecní pozemky.

Také někdejší hlavní cesta vedoucí skrze Žabeň nezůstala beze změny. Původně byl žabeňský dvůr spojen s paskovským zámkem polní cestou, vedoucí v místě pozdějšího folvarku (zlidověle Veldwöge). Cesta byla později napřímena na účet panské půdy a pokračovala před brodem dále po pravém břehu a vycházela kolem dvora – tzv. „Stará cesta“.

Na fojtství se původně nalévala panská kořalka (tzv. aquavit) – byl zde jednoduše zařízený šenk, který sloužil i kolem jedoucím formanům, kteří přijížděli po tzv. „Malé cestě“ od Místku nebo od Ostravy. Vrchnost přímo nařizovala, kolik Žabeň musí každoročně odebrat panského piva, vína a kořalky.

Po vybudování tzv. „Velké cesty“, která přeťala panské lány od Sviadnova a částečně i panská pole za dědinou od „dráhové cesty“ ke dvoru, zanikl význam šenku na fojtství pro formany. Vrchnost proto nechala postavit novou dřevěnou panskou hospodu na uříznuté špici panského pozemku, zvaného „Zahradisko“, kde dnes stojí bývalý Weissmannův hostinec č. p. 3. V roce 1721 rytíř Ignác z Hofu prodal tuto hospodu spolu se stájí a s rolí zvanou „Zahradisko“ i se všemi právy za 221 zlatých rýnských Václavu Havránkovi, který zde šenkoval. Název „Panská hospoda“ tomuto objektu zůstal nadlouho. Vedle hospody vrchnost zřídila panskou kovárnu, kde také bydlel panský porybný i hajný v jedné osobě. Tzv. „Velká cesta“ byla do dnešního stavu naposledy narovnána a upravena v letech 1937–1939.

Od prvopočátku byla Žabeň přifařena do Paskova. Nejstarší dřevěný kostel byl v Paskově postaven údajně již v roce 1368, kdy vesnici držel leník olomouckého biskupa Markvart z Wolfsberka. Kostel stál přibližně na stejném místě jako dnešní barokní chrám zasvěcený sv. Vavřinci. K Paskovu byly přifařeny vesnice Žabeň, Oprechtice a Mitrovice. Nejstarší paskovské matriky jsou vedeny od roku 1684 a najdeme v nich také údaje o pokřtěných dětech, oddaných manželských párech a zemřelých ze Žabně. Brzy po roce 1620 byla v Paskově obnovena katolická kurácie, od 1. března 1632 moravsko-ostravský děkan Mathisius na základě nařízení z konsistoře přistoupil k založení dvou nových farností – ve Staré Bělé a v Paskově, pod kterou byla přifařena vesnice Hrabová. Avšak již 25. května 1633 byl investován pro faru v Hrabové a filiálku v Paskově Martin Fulkovius. Ten záhy odešel na jiné působiště, neboť paskovská farní kronika již v roce 1636 zmiňuje Matyáše Jahodu, který na místo faráře do Paskova přišel.

Na počátku 18. století byl dřevěný kostel v Paskově již natolik zchátralý, že začal hrozit zavalením. Proto patrně mezi lety 1720–1736 majitel panství Samuel František z Rebentischu a hraběnka Maria Paula z Fürstenbusch nechali vystavět nový zděný kostel. Kostel byl zasvěcen sv. Vavřinci, mučedníku a římskému jáhnovi. Novým držitelem paskovského panství a Žabně se stal 29. října 1779 Josef hrabě Mitrovský z Nemyšle a na Hrabyni. Mitrovští z Nemyšle byli starobylým domácím rodem z jižních Čech, jedna větev se v 16. století přistěhovala na Opavsko a Těšínsko a od ní pocházeli jak jmenovaní, tak i jejich příbuzní na hradě Pernštejně a zámku v Dolní Rožínce. Josef hrabě Mitrovský se narodil 28. prosince 1733 v Košicích. Svůj život zasvětil vojenské kariéře, která mu vynesla hraběcí titul. Stal se generálmajorem, později polním maršálem. V letech 1788–1791 se účastnil tureckých válek a za úspěchy při dobytí Bělehradu byl jmenován polním zbrojmistrem a velícím generálem v Sedmihradsku.

11 Žabeň v 19. století

Majitel paskovského panství Josef hrabě Mitrovský zemřel 2. března 1808 bez potomků a panství přešlo na jeho strýce Antonína Bedřicha Mitrovského z Nemyšle, vysokého císařského úředníka a víceprezidenta dolnorakouské zemské vlády, držitele hodnosti Rytíře zlatého rouna.

Antonín Bedřich se narodil 20. května 1770 v Brně, byl velmi vzdělaný, demokratického smýšlení, podporoval každý kulturní podnik v zemi. Jeho zásluhou bylo například i to, že u císaře Františka II. prosadil, aby se na stavovské akademii v Olomouci vyučovalo také češtině. Jeho chotí byla Leopoldina hraběnka von Klebelsberg. Zemřel ve Vídni 1. září 1842, svou manželku přežil o jedenáct let. O jeho vysokém charakteru svědčí také skutečnost, že po odstěhování z Paskova zaslal každé obci na panství zvlášť písemné poděkování poddaným za jejich lásku a oddanost s tím, aby si ho zachovali v dobré paměti, tedy čin na svou dobu vskutku nevídaný.

Antonín Bedřich Mitrovský prodal panství již 8. ledna 1809 za částku 600 000 zlatých rýnských a 300 dukátů klíčného. Novým majitelem se stal Filip Ludvík svobodný pán ze Saint Genois d´Aneaucourt, původem z francouzského šlechtického rodu. Filip Ludvík se narodil roku 1790. Jeho manželkou se stala Johanna Josefa Eleonora svobodná paní von Trach und Birkau (1789–1870). Filip Ludvík zemřel v Badenu u Vídně 30. července 1857 a celý majetek zdědil jeho syn Mořic Jan Nepomuk hrabě ze Saint Genois. Ten se narodil 22. března 1816 v Paskově (+ 1886). Byl dvakrát ženatý. Jeho první manželka byla Luisa hraběnka von Wallis, která zemřela 5. února 1843, Podruhé se oženil 14. dubna 1846 v Opavě s Gabrielou Eleonorou hraběnkou zu Stolberg – Stolberg.

Na začátku 19. století bylo v Žabni 50 domů. Jak uvádí Gregor Wolny, v polovině 30. let 19. století bylo v Žabni 53 domů, 313 obyvatel, dědičná rychta, dvůr a mlýn. Ve 40. letech 19. století měla Žabeň podle popisu v tzv. vceňovacím operátu 54 domů a 333 obyvatel, zejména domkáři byli zčásti zaměstnáni v místeckých textilkách. Domy byly velmi špatné, většinou dřevěné, kryté štípaným šindelem nebo slámou. V roce 1797 byl fojtem v Žabni a zároveň majitelem mlýna Josef Nausar (Naiser), snad syn předchozího majitele Jakuba Nausara. V tomto roce postoupil mlýn svému synovi Jiřímu, který k dosavadním minimálním pozemkům přikoupil v roce 1810 od dvora přibližně 2 ha v trati „Na zádvoří“ a v roce 1825 rybníky o rozloze 4,8 ha, tzv. „Olešníky“. Náhon na Naiserův mlýn začínal několik set metrů výše proti proudu Olešné menším vodním stavem v korytě této říčky. Za panským dvorem byl v korytě Olešné druhý vodní stav, který převáděl část vody náhonem na paskovský mlýn.

Státní bankrot v roce 1811 ožebračil mnoho majitelů usedlostí v Žabni, zejména menších majetků. Šikovným spekulantům v Místku, Frýdku a Ostravě zase přinesl možnost zbavit se výhodně dluhů a založit prosperující podniky. Po zavedení pěstování okopanin – brambor se sice podařilo zajistit dostatek potravy pro venkovské obyvatelstvo, na druhé straně zase jejich pěstování vyžadovalo velké množství ruční práce a stalo se jednou z překážek proti zrušení robotních povinností. Úspěšně se také rozvíjela výroba lihu z brambor a výroba cukru. V Paskově – městečku byla panská palírna lihu, ve které pracovalo 8 námezdních dělníků. Ročně spotřebovali 25 měřic žita, 900 měřic ječmene, 500 měřic ovsa a 12 000 měřic brambor, palírna vyprodukovala 1 500 věder pálenky. Ve vrchnostenském pivovaru pracovali 4 dělníci a ročně spotřebovali 504 měřic ječmene a 3 centy chmele při produkci 1 092 věder piva. Poddanské vesnice včetně Žabně měly za povinnost odebírat jak pivo, tak kořalku z panské produkce.

Podle mapy stabilního katastru z roku 1833 bylo fojtství v Žabni, které stálo na parcele č. p. 20, již zděné a patřilo k největším budovám v obci. Příslušely k němu dvě menší dřevěné stavby, sloužící k provozním a hospodářským účelům. Posledními fojty v Žabni byli v letech 1810–1835 Jiří Naiser a od roku 1835 Josef Naiser, pozdějšími majiteli bývalého fojtství a mlýna byli v letech 1881–1899 Josef Naiser a 1899 – 1933 Adolf Naiser. V roce 1816 držel mlýn Jiří Naiser, v roce 1853 byl mlýn přístavbami rozšířen a v roce 1900 byl vybaven moderními stroji.

Mezi lety 1771 až 1876 byl Paskov rozdělen na dvě obce a to Městečko Paskov a Paskov ves. Po zrušení poddanství v roce 1848 odpadly od něj obce Žabeň, Nová Bělá, Krmelín, Oprechtice, Hrabová, Hrabůvka a staly se obcemi samostatnými.

Obvyklá strava v Žabni v polovině 19. století se sestávala především z brambor, mléka, mléčných produktů a zelí. Maso se jedlo pouze o nedělích a svátcích, chléb dostali pouze těžce pracující a robotníci, kteří pracovali na panském dvoře. Výrazně negativním rysem se v průběhu první poloviny 19. století stala narůstající spotřeba alkoholických nápojů. Vrchnost nutila poddané k odběru kořalky jako platidla za některé práce vykonávané poddanými ve mzdě. Paradoxně tomu napomohla produkce brambor a zejména výroba lihu z brambor. Nedostatečná výživa a oslabení organismu alkoholem vedly ke zvýšenému výskytu nakažlivých chorob.

Z rostlinné produkce se pěstoval především oves, velmi kvalitní, ostatní obilniny byly spíše prostřední jakosti. Podobně nepříliš kvalitní bylo i ovoce z domácí produkce, málo kvalitní byly i pícniny z podmáčených pastvin a luk. Kromě obvyklého úhorového systému se na paskovském panství v 1. polovině 19. století začalo zavádět střídavé pěstování plodin. Zavádělo se pěstování jetele, na velkých plochách byly pěstovány také brambory. Situace se vyhrotila ve 40. letech 19. století, kdy se k živelným pohromám, dobytčímu moru z Haliče a nakažlivým chorobám, přidala ještě hniloba brambor, tehdy už základní potraviny chudých vrstev.

Nejhorší byla situace v podhorské a horské oblasti na Frýdecku, v rámci hukvaldského a paskovského panství byla situace daleko příznivější. Lidé z hladu jedli také trávu a mleli kůru stromů. Po tzv. bramborovém moru v letech 1846 a 1847 byly bramborami osázeny daleko menší plochy.

Ještě v polovině 19. století byly domy v Žabni postaveny výhradně ze dřeva – z tvrdého, nespalitelného materiálu byla postavena nejvýše černá kuchyně. Z dnešního pohledu byly dosti ubohé, kryté šindelem nebo slámou, stejně tak i hospodářské budovy byly bez výhrady dřevěné a kryté slaměnými došky. Obytná stavení byla výlučně přízemní, jen s malými okny, s podlahou z udusané hlíny. Vnitřní zařízení se sestávalo převážně ze stolu, několika lavic a židlí a z jedné široké postele pro hospodáře a jeho ženu. Domy měly většinou jen jednu světnici s komorou na jedné straně, chlév byl zpravidla na opačné straně.

Těsně před zánikem feudálního zřízení byli poddaní ekonomicky velmi zatíženi. Odváděli gruntovní nebo dominikální činži, platili poplatky z upředené příze, ty se platily v penězích. Dále vrchnosti odváděli činži obilní, některé další naturální poplatky v obilí, telatech, ovcích, kuřatech, holubech, vejcích, apod. Platily se také peněžní poplatky za různá práva. Poddaní měli také odvádět jednu desetinu příjmů církvi, tzv. desátek. Robotní povinnosti na panském byly velmi značné – lánový sedlák kromě pěších robot měl povinnost robotovat čtyři dny v týdnu se čtyřspřežím koní. Robota se snižovala podle majetkové držby na tři, dva i jeden den v týdnu, obdobně jako roboty pěší.

Teprve v roce 1860 byla podána společná žádost městečka Paskova o zřízení poštovního úřadu – do té doby poštovní vůz Paskovem pouze bez zastávky projížděl. Poštovní úřad byl zřízen 20. dubna 1861 a poštmistrem byl ustanoven obchodník a majitel domu č. p. 41 Martin Novák. Doručovací okrsek nové pošty v Paskově tvořily obce Paskov, Žabeň, Oprechtice, Mitrovice, Stará a Nová Bělá, Hrabová a Řepiště. V lednu 187l po zahájení provozu na prvním úseku ostravsko-frýdlantské dráhy byly zrušeny jízdy frýdecké pošty do Svinova přes Sviadnov, Žabeň, Paskov, Moravskou Ostravu a nazpět. Veškerou dopravu pošty převzala železnice a doprava mezi poštou a vlakovým nádražím byla konána třikrát denně pěší pochůzkou. Prvním poštovním poslem – listonošem byl od roku 1865 Petr Merta.

V roce 1881 Mořic Jan Nepomuk hrabě ze Saint Genois prodal paskovské panství včetně Žabně svému zeti, Günterovi (Vintíři) hraběti zu Stolberg – Stolbergovi (7. 2. 1845 – 6. 11. 1926), příslušníkovi rodu pocházejícího z Westfálska. Narodil se ve Vratislavi a byl celkem dvakrát ženatý. Jeho první chotí se stala roku 1878 Anna hraběnka ze Saint Genois, narozená 23. července 1850, která bohužel zemřela krátce po sňatku. Druhou manželkou mu pak byla od roku 1879 Clara Hedwig hraběnka von Schaffgotsch.

V roce 1881 nový majitel paskovského panství zakázal průchod i průjezd přes panský les ve směru od Krmelína. Po této cestě směrem k Žabni odnepaměti jezdili obyvatelé Krmelína na trhy do Místku či do mlýna v Žabni. Po neúspěšném jednání s majitelem paskovského panství podali stížnost k c. k. okresnímu soudu v Místku. Jednání dopadlo neúspěšně, Stolberg povolil nadále jenom pěší chůzi přes les směrem k Žabni, jinými cestami se však chodit nesmělo.

V Žabni byl v té době rozsáhlý a velmi výstavný dvůr velkostatku hraběte Stolberga v Paskově, který měl 212 ha zemědělské půdy. Dvůr stál původně na levém břehu Olešné, ale rozvodněná říčka často znemožňovala přístup ke Stolbergovým pozemkům na pravém břehu, proto byl dvůr rozebrán a znovu postaven na novém místě. Na protějším břehu Olešné se ještě v době před 1. světovou válkou nacházela dlažba na místě někdejšího dvora. V letech, kdy vrchnost přemisťovala dvůr na pravý břeh Olešné, došlo i ke změně trasy staré cesty, která

vedla kolem původního dvora. Za starým dvorem se nacházely velké jámy, zvané „Lichotovy díry“, které údajně měly být pozůstatkem po starém řečišti Olešné.

Do roku 1865 byly ve Stolbergově dvoře v Žabni chovány zejména ovce. Proto také hlavní brána do statku byla po stranách ozdobena dvěma figurami beranů, které byly vytesány z šedavého pískovce. Berani byli umístění na pilířích vrat při vjezdu do dvora z hlavní silnice a na dalších pilířích plotu bylo deset ozdobných nádob. V roce 1823 majitel paskovského panství Filip Ludvík de Saint Genois ďAneacourt objednal tyto nádoby u frýdeckého kameníka za 14 zl. V roce 1825 byly nákladem 36 zl. a 5 funtů olova (cca 2,5 kg) včetně podstavců pod kamennými berany instalovány. V roce 1826 bylo vyplaceno sochaři Greislerovi 100 zl. za dva kamenné berany. Při válečných událostech v roce 1945 byly zničeny všechny dekorativní nádoby a také levý beran, druhý byl zničen v roce 1976 při svozu slámy po žních, kdy došlo k stržení sloupu projíždějícím povozem.

Sedláci v Žabni většinou chovali dobytek domácího chovu, který se vykazoval malým vzrůstem, nízkou jakostí a nedostatečnou výživou. Naproti tomu ve Stolbergových dvorech v Žabni a Paskově byl dobytek přivezený zpravidla ze Štýrska, Tyrol či Švýcarska. Navíc panský dobytek býval krmen výpalky ze Stolbergova lihovaru v Paskově a velmi dobře přibíral na váze. Vykrmený dobytek byl prodáván přímo obchodníkům nebo řezníkům, v rámci dálkového obchodu se přes Žabeň hnala stáda polského dobytka do Olomouce, Brna či Vídně. Vepřový dobytek byl většinou polského původu, poddaní si vepře kupovali od haličských obchodníků, kteří jej hnali na Moravu nebo do Čech. Zpravidla si poddaní kupovali na úvěr dvě selata, po vykrmení jednoho vepře prodali do města, druhého si ponechali pro vlastní potřebu a z výtěžku zaplatili dluh.

Vintíř Stolberg se velmi angažoval v politice, za Stranu konzervativního velkostatku na Moravě úspěšně kandidoval v letech 1890–1902 a byl zvolen poslancem říšského sněmu. V roce 1897 proběhly volby do říšské rady. Konzervativní velkostatek po volebním kompromisu z roku 1896 získal pozice poslanců ve velkostatkářské kurii. Na Moravě byli 19. března 1897 zvoleni do říšské rady Otto hrabě Serényi a Vintíř hrabě Stolberg. Hrabě Stolberg přednesl ve sněmovně velmi útočný projev, ve kterém se obracel na zemský výbor v otázce regulování řeky Ostravice. Poukazoval na nebezpečí záplav v oblasti ostravsko-frýdlantské dráhy jako důležité hospodářské tepny monarchie. Navrhoval řešení a způsob financování regulace toku, avšak reakce sněmovny jej donutila tento návrh stáhnout.

Obec Žabeň se na přelomu 19. a 20. století rozkládala převážně po levé straně okresní silnice z Místku do Moravské Ostravy; stavení se nacházela jak na pravém, tak i na levém břehu říčky Olešné. U školy odbočovala vozová cesta, která vedla jihozápadním směrem, u kaple ji protínala jiná cesta, spojující severozápadní část osady na levém břehu Olešné s jižní až jihovýchodní částí na pravém břehu Olešné. Přes Olešnou vedly 3 lávky, lávka u kaple byla jediná železná, ostatní byly dřevěné, určené pro pěší. Žabeň měla půdorys přibližně ve tvaru obdélníka, který rozdělovala Olešná na dvě nestejně velké části. Teprve v období po 1. světové válce začala vznikat nová výstavba na pravé straně za okresní silnicí směrem k řece Ostravici. V roce 1890 v Žabni žilo v 57 domech 404 obyvatel a obec měla vlastní zastupitelstvo. Uprostřed obce stála kaple zasvěcená sv. Šebestiánovi. Na jejím místě původně stával dřevěný sloup se stříškou a zvoncem. Reversem z roku 1838 se Žabeňští zavázali, že kapli budou svým nákladem udržovat v dobrém stavu. V den sv. Šebestiána se každoročně konalo procesí z Žabně do Paskova, na památku přestálé morové rány, která v kraji zuřila na začátku 18. století.

V průběhu druhé poloviny 19. století se ještě část obyvatel Žabně kromě zemědělství zabývala také domáckým tkalcovstvím a přadláctvím, kolem roku 1900 tato podomácká výroba prakticky zanikla – důvodem byla neschopnost konkurovat velkým textilkám ve Frýdku a v Místku.

První zprávy o vybavení obce Žabeň požárními pomůckami pocházejí z roku 1874, kdy na listině obecních příjmů a vydání je uvedeno: „Filip Štefek má povinnost tesarskou prácu dostat k postavení slupu a přídomku k fajer hakum.“ Tento přístřešek původně stával nad mlýnskou strouhou u plotu. Sbor dobrovolných hasičů byl v Žabni založen nadvakrát. Poprvé došlo k jeho založení již 5. září 1887, jak dosvědčují stanovy podepsané prvními jeho členy. Zakládajícími členy byli Arnošt Metzner, František Klečka, Josef Naiser, Josef Černík, Jan Prokop, Karel Filip, Jan Vitásek, Jan Typovský, Jan Chlebovský, Alois Chlebovský, Josef Ryba, Anton Borovec, Josef Pospiech, František Pohludka, Josef Slíva a Josef Latocha. Místodržitelství v Brně založení tohoto sboru potvrdilo 12. září 1887.

Důvodem pro založení Sboru dobrovolných hasičů v Žabni patrně byly velké požáry v okolí, např. v Místku 10. srpna 1887. Druhým momentem mohla být snaha osamostatnit se ze závislosti na hasičích z Paskova a zbavit se povinnosti platit případné příspěvky na činnost hasičskému sboru v Paskově. O tom, že požadovaný příspěvek byl značný, svědčí německy psaná listina z 20. ledna 1855, ve které hasičský sbor v Paskově požaduje po obci Žabeň příspěvek 600 zlatých na zakoupení stříkačky.

Na základě ustavení sboru mohla obec čerpat zemský příspěvek a nemusela sama přispívat jako účastník paskovskému sboru. Bohužel stanovy nebyly schváleny nadřízenými úřady, znovu byly zasílány ke schválení ještě v roce 1903 a pak opakovaně až do roku 1914. Pokaždé zemské finanční ředitelství v Olomouci vydalo negativní stanovisko. Další pokusy o zahájení činnosti sboru zhatila 1. světová válka.

O činnosti tohoto nově založeného sboru jsou jen torzovité informace, např. stvrzenka „Misteker Sparcasse“ z roku 1891 dosvědčuje, že bylo žabeňskému hasičskému spolku vyplaceno 99 zlatých 74 krejcarů. Patrně tato částka byla použita na zakoupení hasičské stříkačky a na postavení přístřešku. Na listině obecních příjmů z roku 1892 je uvedena také položka 55 zl. za novou stříkačku a 65 zl. 80 kr. za postavení hasičského přístřešku a obecního arestu (vězení).

Prvním starostou obce Žabeň byl v letech 1849–1852 Josef Peterek z č. p. 16, v letech 1870–1873 byl starostou Artur Metzner z č. p. 8. Starosta Artur Metzner byl nejen majitelem fojtství č. p. 8, ale i sousedního č. p. 9. Starostové byli v tomto období voleni na dobu tří let.

12 Žabeň v letech 1900 – 1918

V roce 1900 žilo v Žabni 456 obyvatel, z toho bylo 450 katolíků a 6 Židů. Obec byla čistě zemědělská, s výjimkou mlýna se zde nevyskytovaly žádné průmyslové podniky – v roce 1900 bylo v Žabni 312 ha hospodářské půdy, z toho 253 ha polí, 27 ha pastvin, 14 ha lesů, 12 ha luk a 6 ha zahrad. Obyvatelé chovali 11 koní, 174 kusů skotu, 41 vepřů a velký počet králíků, slepic a hus. Velká hospodářství v Žabni zaměstnávala také čeledíny a děvečky. K většímu statku náleželo 4–6 koní, 2–5 krav, 2–3 kusy mladého dobytka a 2–4 vepři. Malá hospodářství chovala jen málo tažného dobytka a ta nejmenší byla zcela bez čeledi. Domkáři nechovali žádný tažný dobytek a přípřež k orbě si půjčovali ze sousedství nebo se pole obdělávalo ručně. Oralo se i s jedním koněm a volem, případně se ke koni připřahaly krávy.

První záznamy o udržování požární bezpečnosti v Žabni na začátku 20. století jsou uvedeny v pokladní knize obce. Pokladní účty z roku 1904 uvádějí, že k základnímu jmění obce patří pozemky, školní budova, skladiště hasičské a ostatní obligace. Pokladní hotovost činila 287 K 19 h. Pravdivost údajů 21. února 1905 potvrdili svými podpisy Josef Ryba – starosta obce, František Pohludka, Josef Žižka, Jan Janáček, František Klega, Adolf Neiser – revizor, František Chlebovský – revizor, za Stollbergův velkostatek správce Zita. V roce 1905 bylo opět v položce jmění obce uvedeno hasičské skladiště a tak bylo uváděno až do roku 1917.

Do začátku 20. století se datují poměrně úspěšné pokusy s hledáním černého uhlí na katastru Paskova a Žabně. Teprve v 60. letech 19. století byl dokončen podrobný uhelný průzkum v prostoru po obou stranách císařské silnice, vedoucí od Místku přes Chlebovice, Rychaltice a Hájov k Příboru. Průzkumné práce se prováděly také ve Staříči. Tento průzkum potvrdil již dříve známé závěry vídeňského hofmistra Benjamina Sanderského, který v roce 1794 jako první podrobněji prohledal zmíněné území a upozornil na uhelné vrstvy ve značné hloubce zde uložené. Podle všeobecného horního zákona z 23. května 1854 bylo stanoveno kutací právo pro určité prostory, tzv. dolovací pole (kutací okruh), jehož minimální plocha byla předepsána na 45 116 m².

K místům s největším počtem možných kutišť patřily obce Paskov a Staříč, kde došlo ke střetu zájmů několika kutéřů. K prvním z nich patřil hrabě Heinrich Larisch-Mönnich, který měl kromě 10 kutišť v Paskově zapsána u Revírního báňského úřadu v Ostravě další výhradní kutiště v Řepištích, Krmelíně, Palkovicích a Hodoňovicích. V Paskově měl také několik desítek výhradních kutišť pronajato frýdecký notář Ludvík Odstrčil. O hledání uhlí na Frýdecku a na Místecku se také pokoušeli zahraniční uchazeči, především Francouzi.

Konečně 17. října 1901 firma francouzského inženýra Gabriela Chanove navrtala uhelnou sloj o mocnosti 150 cm na severním okraji Paskova. Hospodářská krize v roce 1902 tyto snahy ukončila. V listopadu 1906 bylo přikročeno k obnovení průzkumných prací a k přípravě na zahájení těžby v Paskově, jak vyplývá ze spisu Julia Deutsche pro Báňskou a hutní společnost. Do těžby měli být zapojeni i výhradní majitelé paskovského velkostatku hrabata Stolbergové ze Stolbergu.

Vintíř Stolberg získal pro sebe dokumentaci starších průzkumných vrtů a podle dobrozdání báňského znalce Ferry Fischera bylo zjištěno, že se paskovské uhlí nachází v mnohem větších hloubkách než v Ostravě a v nejmenší hloubce 385 m je na severním okraji paskovského katastru. S možným odběrem paskovského uhlí se počítalo zejména v Karlově huti v Lipině, uvažovalo se i o dodávkách do železáren v Bašce, Frýdlantě a na Čeladné. Plán na zahájení těžby byl součástí racionalizačních opatření, která zaváděla Báňská a hutní společnost, aby zvýšila rentabilitu špatně prosperujících hutních podniků na Těšínsku. Předpokládala se těžba 300 000 tun uhlí ročně a k tomuto účelu bylo nutno v Paskově vyhloubit jámu nejméně 700 m hlubokou. Polovina roční těžby měla být určena ke koksování, polovina pro přímý odbyt. Ředitel Báňské a hutní společnosti zpracoval na základě získaných poznatků expertízu, která ukázala, že výstavba dolu je nerentabilní. Náklady na vybudování šachty, uhelného prádla a koksovny by činily 12 000 000 K a roční ztráta provozu by činila dalších 500 000 K.

Paskovská kutiště v roce 1907 skoupila berlínská společnost Westdeutsche Thomasphosphat Werke a hned v následujícím roce byla kutiště, která dříve patřila Ing. Gabrieli Chanove i Ludvíku Odstrčilovi, přepsána u Revírního báňského úřadu v Moravské Ostravě na severočeskou uhelnou společnost Brüxer-Kohlenbergbaugesselschaft in Wien, která pak v kutacích pokusech pokračovala v letech 1911 a 1914.

V roce 1910 měla Žabeň 491 obyvatel. Do roku 1910 bylo přistavěno v jižní části obce 12 nových domů, takže v roce 1915 měla Žabeň již 62 domů. V obci bylo 6 rolníků, 15 zahradníků, 15 chalupníků a 18 domkářů. V obci mlel Naiserův mlýn – v roce 1881 přešel mlýn na Josefa Naisera, jeho syn Adolf převzal mlýn v roce 1899 a držel

550. VÝROČÍ ZALOŽENÍ OBCE

jej ve svém vlastnictví až do roku 1933, kdy celý majetek prodal Maxmiliánu Čajánkovi.

Josef Naiser (něm. Neusser) spolu se svou rodinou v roce 1906 nechal pořídit nový hlavní oltář v chrámu sv. Vavřince v Paskově. Jeho autorem je sochař Vilém Drechsler. Z bílého mramoru je zhotoven oltář i svatostánek, stejně jako adorující andělé, které přivezli až z Itálie. Na svátek Sedmibolestné Panny Marie, dne 23. září 1906, olomoucký kníže – arcibiskup Dr. František Saleský Bauer kostel znovu posvětil ke cti sv. Vavřince mučedníka. Do hlavního oltáře tehdy byly uloženy ostatky svatých mučedníků Florentina a Fortunáta. Obec Žabeň byla přifařena k Paskovu, do roku 1904 byla také k Paskovu přiškolena.

Protože dopravní spojení Žabně s Paskovem bylo nevalné a v zimním období při záplavě sněhu nebo v době povodní se žáci do paskovské školy dostávali jen velmi obtížně, začalo být pomýšleno na zřízení samostatné obecní školy v Žabni. Na přání četných občanů žabeňských, jakož i členů obecního výboru, sešel se obecní výbor a dne 17. března 1902 jednal o zřízení školy. Na základě jednohlasného usnesení byla nejprve podána žádost k c. k. zemské školní radě o povolení jednotřídní samostatné školy. Jako důvod byla uvedena přeplněnost školy v Paskově, nutnost jejího rozšíření a tudíž požadavek po obci žabeňské, aby se na této akci podílela neúnosně vysokým příspěvkem, navíc žáci docházeli do Paskova 4 km a pro malé děti to byla vzdálenost víc než značná. Za tento příspěvek by bylo možno zřídit v Žabni vlastní školu.

Zástupce velkostatku Alois Pecka byl toho názoru, že zřízení samostatné školy bude pro obec Žabeň neúnosně velkým břemenem, jak je uvedeno v protokolu místní školní rady ze dne 16. března 1902. Dodatečně však oznámil, že navzdory uvedeným obavám přece jménem majitele paskovského velkostatku Vintíře hraběte Stolberga projevovanému přání obce Žabeň vyslovuje svůj souhlas. Po dalších formalitách, obvyklých při otevření každé školy, došlo k zahájení výstavby. Základní kámen školy byl položen 30. května 1904. Škola byla zkolaudována 30. srpna 1904, vysvěcena 29. září 1904 (obecní kronika uvádí, že byla otevřena již 25. září) a první žáci se zde začali učit od 1. října 1904. Škola původně sídlila v budově dnešního obecního úřadu.

Prvním správcem školy byl prozatímně jmenován Tomáš Zukal, učitel z Paskova. Výnosem c. k. zemské školní rady v Brně ze dne 9. prosince 1904 č. 22.518 byl ustanoven řádným správcem školy. Obecní škola byla postavena nákladem obce ve výši 22 000 K, kromě učebny v ní byl byt pro správce školy a menší kabinet pro učební pomůcky. Záhy škola nepostačovala narůstajícímu počtu žáků, proto se v ní vyučovalo polodenně.

Obyvatelé v Žabni byli odedávna české národnosti, proto není divu, že zde záhy docházelo k tzv. „národnímu probuzení“, ke kterému přispěla také místní knihovna, založená v roce 1907. Jako další byla založena v roce 1908 „Čtenářská besídka“ a v roce 1909 došlo k ustavení místního odboru „Národní jednoty“.

Další pokus o založení hasičského sboru v obci je možno datovat do roku 1914, jak potvrzuje zápis paskovského hasičského sboru ze dne 25. května 1914, kde se uvádí, že 24. května 1914 podnikly sbory Paskov, Sviadnov, Staříč a Brušperk pochodové cvičení do Žabně, kde podle řeči dozorce Skácela podepsalo obecní představenstvo stanovy nového hasičského sboru pro Žabeň. Byli to Ludvík Neusser, Josef Ryba a členové výboru Tomáš Zukal a František Pohludka. Po schválení stanov měla být provedena ustavující valná hromada, která se měla konat 26. července 1914 spolu s okrskovým sjezdem hasičským. K tomu však nedošlo a náhradní termín byl stanoven na 2. srpna 1914, kvůli nepříznivému počasí se akce posunula na 9. srpna, měla se konat v rámci výletu do olšiny pana Aloise Chlebovského. Jejím organizátorem byl Ludvík Neusser. K tomu již nedošlo, neboť 1. srpna 1914 v 23 hodin byla vyhlášena mobilizace, z níž vzešla 1. světová válka.

Povolení ke konání výše uvedeného hasičského výletu vydalo c. k. okresní hejtmanství v Místku 23. července 1914 pod č. j. XII 3696/1. Dokladem o založení sboru bylo razítko z roku 1914, doplněné rakouskou orlicí, které se používalo až do roku 1938. Přestože sbor nebyl oficiálně uznán, došlo k postavení dřevěné boudy u přejezdu mlýnského potoka na trámech, které byly položeny z břehu na břeh. V této boudě byla umístěna jedna malá ruční hasičská stříkačka, dva kožené kbelíky a pár háků. U mlýnského plotu byla postavena malá stříška na přikrytí hasičských žebříků. Toto první skladiště sloužilo až do roku 1930. Ruční stříkačka byla válcového tvaru na dvou kolečkách a účinný dostřik činil 3–6 m, což bylo při požáru domu nedostačující. Proto byla později zakoupena stříkačka, tzv. berlovka, která se do dnešních dnů dochovala v provozuschopném stavu.

V období před 1. světovou válkou se většina obyvatel v Žabni živila zemědělstvím, velká část byla kovorolníky – pracovali v železárnách v Lipině a ve Vítkovicích. Někteří muži pracovali na šachtách v Ostravě, ženy i muži docházeli do Frýdku a Místku, kde pracovali v místních textilkách. Řemeslníků bylo v obci jen velmi málo, vynikali zedníci, kteří ponejvíce pracovali v Ostravě, Místku, Příboře a jiných městech v okolí. Větší počet obyvatel byl zaměstnán také na velkostatku hraběte Stolberga v Paskově. Kolem 1. světové války byly domy v Žabni většinou již zděné, krytina byla tašková nebo z dehtovaného papíru.

Dne 31. července 1914 se po Žabni roznesla zpráva, že všichni muži, kteří jsou vojenskou službou povinni, musí do 24 hodin narukovat ke svým útvarům. Již na druhý den byly po celé obci vyvěšeny vyhlášky, které obyvatelstvo vybízely k plnění vojenských a občanských povinností. Začala 1. světová válka. Ceny prudce stoupaly nahoru a zanedlouho bylo možno získat potraviny jedině za uhlí, petrolej, látky a oděvní součástky, o které byla na venkově nouze. Nikdo nedodržoval úředně stanovené ceny a mnozí obchodníci za války neuvěřitelně bohatli na lidské bídě. Záhy museli rukovat na frontu i starší ženatí muži a tak veškerou práci na poli a ve statku musely zastat ženy a mladí, sotva 14–15letí hoši. Během války byly v obci konány peněžní sbírky ve prospěch Červeného kříže a ve prospěch sirotků po padlých vojínech.

Problémy se zásobováním základními potravinami se projevily již v průběhu roku 1915. Rolníci byli státem nuceni odvádět vše, co vyprodukovali a co bylo nad spotřebu jejich rodin – množství produktů, které si mohli ponechat, vyměřoval stát. Zejména zahradníci a chalupníci trpěli hladem a měli nedostatek finančních prostředků, za něž si mohli zakoupit potraviny, jejichž ceny závratně stoupaly. Přesto na vesnici bylo mnohem lépe nežli v městě a celé zástupy lidí z okolních měst přicházely i do Žabně a chtěly alespoň něco koupit na černém trhu.

V roce 1914 byly takovéto ceny základních potravin na příděl (ceny za 1 kilogram, 1 litr nebo 1 kus): chlebová mouka 0,26 K, pšeničná mouka 0,40 K, mléko 0,20 K, vejce 0,40 K, máslo 2 K, slanina 2 K, hovězí maso 1,60 K, brambory 0,10 K, cukr 0,76 K, pivo 0,40 K, víno 0,80 K, husa 4 K, pánský klobouk 8 K, pánský oblek 60 K.

V roce 1916: chlebová mouka 0,50 K (na černém trhu 2,50 K), pšeničná mouka 1,20 K, mléko 0,70 K, vejce 0,10 K, máslo 4 K, slanina 3 K, hovězí maso 4 K (na černém trhu 8 K), brambory 0,40 K, cukr 1 K, pivo 0,70 K, víno 3 K, husa 15 K, pánský klobouk 15 K, pánský oblek 135 K.

V roce 1918: chlebová mouka 1,10 K (na černém trhu 5 K), pšeničná mouka 1,70 K, mléko 1,40–3 K, vejce 0,90 – –1 K, máslo 50 K, slanina 50 K, hovězí maso 7,20 K (na černém trhu 18–22 K), brambory 1–2 K, cukr 2–3 K, pivo 1,80 K, víno 12 K, husa 80–100 K, pánský klobouk 50–60 K, pánský oblek 1 000 K.

Takřka veškerou úrodu již v roce 1916 zabavil stát, podobně se tomu dělo i v dalších válečných letech. Pouze brambory se směly volně prodávat, ale častými rekvizicemi z trhu takřka zmizely. Posléze byly potraviny k dostání velmi omezeně jen na přídělové lístky od c. k. okresního hejtmanství v Místku. Velmi často namísto kvóty 1 kg 40 dkg na osobu a týden připadlo na jednu osobu 40–70 dkg mouky na tři týdny. Prakticky veškerá mouka v Žabni zmizela, mlýnky byly zapečetěné, aby si lidé doma načerno nemohli mlít mouku. Občané v procesích chodili do Místku na okresní hejtmanství, v nedalekém Brušperku vypukly lidové bouře, při kterých došlo k plenění obchodů a rabování. Několik vzbouřenců četníci v železech odvezli do Místku do vyšetřovací vazby.

V únoru 1917 byla u všech rolníků v Žabni vykonána kontrola za účelem zjištění utajovaných zemědělských produktů. Mnohdy i malé přebytky potravin, které nečinily více jak 1 ½ kg, byly lidem odebírány. V letech 1917–1918 navíc vypukla epidemie tzv. španělské chřipky. Řada lidí, zejména v produktivním věku, chřipkou onemocněla a část nemocných zemřela. Situace se nadále zhoršovala, zejména postavení průmyslových dělníků bylo neúnosné. Pracovní doba trvala v Karlově huti 16, ale i 24 hodin, k tomu byl nedostatek potravin a jakékoli provinění bylo tvrdě trestáno.

Na konci 1. světové války nastal hlad, konzumy a obchody zely prázdnotou, kvetla spekulace a pokoutní obchod. Zásobování dělníků a jejich rodinných příslušníků potravinami bylo komplikované, ve výhodě byli zaměstnanci Karlovy huti v Lipině – firma měla závodní kantýnu a prodejní sklad potravin, ve kterých se na lístky prodávala mouka, chléb, luštěniny, brambory, tuky, čaj, cukr, sušená zelenina, zelí, sýr, marmeláda a další druhy zboží. O zásobování obyvatelstva se staraly Válečné obilní ústavy v Opavě a v Brně, u strategických podniků, jako byla Karlova huť, od jara 1917 Východoslezský spolek, rozdělující potraviny dělníkům pracujícím na válečných dodávkách – „OLVA“.

Chléb se v té době pekl z kukuřičné mouky se značným příměskem dřevěných drtin, ale i takový chléb byl velice těžce k dostání a muselo se na něj stát dlouhé hodiny ve frontě. Obdobně se stálo dlouhé hodiny u vagónů na paskovském a frýdeckém nádraží, ze kterých se prodávaly namrzlé a nahnilé brambory. Situaci zhoršovaly vládní konfiskace sklizní a dobytka u kovozemědělců a rolníků.

Týdenní přísun potravin na jednu osobu činil 7 dkg masa na čtrnáct dnů, na jeden týden 50 dkg mouky na osobu a na každou rodinu ¼ l mléka denně. Na obecním úřadě bylo možno zakoupit po 20 haléřích poukázky na brambory, které si mohly zakoupit jedině soukromé domácnosti, cena byla stanovena na 21 korunu a 70 hal. za 100 kg brambor včetně zvláštního válečného poplatku. Místecký polévkový ústav (České srdce) v říjnu 1918 pro nejchudší občany obden uvařil až 182 porce polévek ze zelí, krup, bobů, fazolí, nahnilých brambor a cibule.

V době první světové války padli tito žabeňští občané: Josef Černík, Viktor Vitásek, Albert Olbrich, Rudolf Pohludka, Albín Filip, Ludvík Šlahař, Josef Klečka, Jakub Panek a František Závodný. Obětem první světové války nebyl odhalen pomník, stalo se tak pro naprostý nedostatek finančních prostředků po 1. světové válce. V legiích působili tito občané: Ludvík Neusser, Josef Šomek, Jan Zahradník, Arnošt Paluzga a František Procházka.

V letech 1912–1915 byl starostou Žabně Ludvík Neusser, dne 26. srpna 1915 musel narukovat na frontu a tak jej nahradil Josef Ryba z č. p. 58. Krátce, pouhý jeden rok, byl v letech 1918–1919 starostou řídící učitel Tomáš Zukal z č. p. 62.

13 Žabeň v letech 1918 – 1938

První zprávu o převratu a vyhlášení nové republiky 28. října 1918 přinesli do Žabně dělníci, kteří se následující den navraceli domů z ranní šichty ve vítkovických závodech. Ačkoli počasí bylo velmi nepříznivé, lidé tuto událost radostně oslavovali a ještě tentýž den večer uspořádali slavnostní průvod do Místku a do Frýdku. Jak později zapsal kronikář obce, klid a pořádek nebyl nikde porušen. Dne 15. června 1919 se konaly první volby v samostatném státě, tzv. obecní. Volby proběhly podle zákona na základě rovného tajného hlasovacího práva.

Prvním starostou po vzniku republiky byl Josef Tyleček z č. p. 25, který úřadoval od roku 1919. Do funkce byl zvolen hlasy sociální demokracie. Opětovně byl starostou od roku 1923, tentokráte s podporou lidovců. Ačkoli byly stanoveny pevné úřední ceny potravin, panoval jejich nedostatek a běžně se obchodovalo na černém trhu za ceny nekřesťanské. V lednu 1921 byly tyto úředně stanovené ceny: 1 kg chlebové mouky 7,06 Kč, mouka k vaření 9,91 Kč za 1 kg, maso hovězí 22,38 Kč za 1 kg, maso skopové 18,31 Kč za 1 kg, syrové sádlo 43,45 Kč za 1 kg, máslo 45,33 Kč za 1 kg, mléko 3,51 Kč za 1 l, 1 vejce za 1,44 Kč, 100 kg uhlí za 62,70 Kč (nebylo k dostání), mužské kožené pracovní boty (velikost 40–46) za 247,90 Kč, ženské boty (velikost 36–42) za 237,10 Kč. Ceny oproti Praze a Čechám byly na Moravě a ve Slezsku mnohem vyšší. Na černém trhu stálo 100 kg pšenice 1 200–1 300 Kč.

Z nařízení úřadů byla ustavena tzv. lichevní komise, která dohlížela na dodržování maximálních úředně stanovených cen. Od války nadále působila tzv. provesační komise, neboť většina životních potřeb byla nadále vázána na lístkový přídělový systém – tzv. chlebenky, cukřenky, tabačenky, aj. Panovala hrozná drahota, což můžeme doložit průměrným výdělkem kvalifikovaného dělníka, který z Žabně docházel do Lipiny. V roce 1918 si dělník v průměru vydělal za rok 4 300 K, v roce 1919 to bylo 5 600 Kč, v roce 1920 již 10 000 Kč a v roce 1921 průměrně 16 500 Kč.

Po převratu panoval v celé republice všeobecný hlad po zemědělské půdě, protože byl velký nedostatek potravin. Lidé toužili mít kousek svého vlastního pozemku, aby si mohli vypěstovat alespoň základní plodiny. V důsledku tíživé situace v zásobování došlo ke schválení návrhu zákona o parcelaci panské půdy. Ten se pro svou obsáhlost prováděl delší dobu a podle něj byli majitelé velkostatků povinni pronajmout uchazečům o půdu jistou část svých pozemků. Tímto způsobem bylo mezi žadatele v Žabni rozděleno 30 měřic orné půdy a 20 měřic luk od paskovského velkostatku hraběte Stolberga do tzv. nuceného pachtu. Za 1. pozemkové reformy bylo rozparcelováno 57 ha pozemků v Žabni a 66 ha bylo ponecháno hraběti Stollbergovi.

Podle téhož zákona obdrželi občané Jaroslav Mikulenka, Jan Böhm a Josef Böhm do vlastnictví pozemky za přiměřenou náhradu. Tyto pozemky měli od velkostatku pronajaty na déle než 28 let. Výše zmíněný pacht trval až do roku 1925, kdy podle zákona o parcelaci panské půdy bylo do vlastnictví žabeňských občanů přiděleno 58 ha polí a luk, z toho 52 ha od velkostatku Paskov a 6 ha od staříčského dvora. Největší příděl pro jednotlivce byl 15 měřic půdy, nejmenší 2 měřice. Jak nuceným pachtem, tak ani přídělem do vlastnictví nebylo možno uspokojit všechny žadatele. Podle zákona totiž mohl další půdu dostat jenom ten, kdo již měl nějakou půdu a hospodářské budovy ve svém vlastnictví. Celkem bylo přes 60 žadatelů, z přídělu velkostatku Paskov bylo poděleno 28 uchazečů z obce Žabeň, 14 z Paskova a 1 ze Sviadnova.

Mezi bezzemky se půda nerozdělovala. Proto obec pro bezzemky vyžádala a nakonec také obdržela 13 měřic polí, které jim pronajímala. Uvedený nájem netrval dlouho, neboť nájemci si je záhy odkoupili a po rozdělení na stavební parcely si na nich postavili 18 nových domků se zahrádkami. Z přídělu dvora ve Staříči obdrželo půdu 5 uchazečů ze Žabně.

Krátce po první světové válce byla říčka Olešná již tak silně znečištěna odpadními látkami z místeckých továren, že z ní nadobro vymizeli raci, poklesl také počet ryb a tyto se staly nepoživatelnými. Dlouholetý soudní spor, který vedli žabeňští a paskovští chovatelé ryb zejména s Johanem Elzerem, skončil jejich vítězstvím. Firma musela uhradit náklady soudu včetně škod ve výši 130 000 Kč a navíc musela postavit sedimentační a filtrační nádrže, ze kterých se teprve vypouštěla odpadní voda z továrních provozů.

Po vzniku republiky došlo k aktivizaci společenského života v obci; Tělocvičná jednota Orel byla zřízena v roce 1920, Dělnická tělocvičná jednota (DTJ) v roce 1924, Tělocvičná jednota Sokol se ustavila v roce 1934. Žádná z nich neměla svou vlastní tělocvičnu, cvičilo se proto jenom na letním cvičišti pod širým nebem. Místní odbor Národní jednoty, který v Žabni existoval od roku 1909, byl 23. března 1931 rozpuštěn. Obecní čítárna nebyla v obci ve 20. letech minulého století zřízena. Obecní knihovna měla ve svých fondech 380 knih, v roce 1930 bylo celkem vypůjčeno 650 knih.

V roce 1921 bylo v Žabni 62 domů a žilo zde 453 obyvatel, z toho bylo 443 Čechů, 9 Poláků a 1 Němec, římskokatolického vyznání bylo 414 osob, řeckokatolického vyznání 1 osoba, evangelického augsburského 3 osoby, československého vyznání 4 osoby a bez vyznání bylo 31 osob. V neděli a ve svátek chodívali ze Žabně na „ranní“ mši (o 9. hodině) do Paskova, někteří chodili až na tzv. „velkou“ mši, případně odpoledne chodili na „litanie“, ale to již méně. V zimním období se v Žabni konalo až pětkrát křesťanské cvičení, původně ve školní budově, od roku 1929 v hostinci „U Stachů“.

V roce 1930 bylo v Žabni 82 domů, navíc 1 vyřazený železniční vagón, který byl upraven na obydlí, a žilo zde 523 obyvatel, z toho bylo 242 mužů, 281 žen, 7 vdovců, 20 vdov, 113 ženatých a 117 vdaných. Bez vyznání bylo 71 osob, československého vyznání 11, českobratrského 11, evangelického augsburského 6, řeckokatolického 1, římskokatolického vyznání 423 osob. Negramotných obyvatel bylo 13, číst uměla, ale neuměla psát 1 osoba. Bytových stran bylo napočteno 134, z 82 domovních čísel bylo trvale obydleno 80. Raritou bylo jedno obydlí z přestavěného železničního vagónu, který krátce po první světové válce zakoupila vdova Němcová pro svého zetě Josefa Honusa s rodinou, jenž nemohl nikde v Žabni nalézt podnájem. Vagón stával na obecním pozemku za panským dvorem.

Podmínky pro zemědělství byly v Žabni velmi dobré – půda je lehká, hlinitá a hlinitopísčitá, jen místy lehce kamenitá. Rolníci v období 1. republiky ponejvíce pěstovali žito, pšenici, ječmen a oves, brambory, krmnou řepu a zelí. Hodně se také sely směsky na zelené krmení nebo i na sušení, protože v Žabni bylo poměrně málo luk. Dobytek se pásl na mezích a také ve vrbinách podél Olešné a Ostravice.

Málokdo z obyvatel měl větší ovocnou zahradu, jakou měl Alois Brož, který se také zabýval šlechtěním ovocných stromů. Další velká ovocná zahrada byla u statku č. p. 7 Josefa Tylečka, který ji vyženil po svatbě od svého tchána pana Žižky. Bohužel většinu ovocných stromů v Žabni zničil krutý mráz v zimě 1928–1929. Také u školy byl menší ovocný sad s ušlechtilými stromy, který byl krutými mrazy zničen. Nové stromy vysadil tehdejší správce školy Ludvík Hrubý. Pěstovaly se ponejvíce jabloně, hrušně, třešně a slívy, stromky většinou dodala firma Mazánek, která sídlila v Soudné u Jičína v Čechách.

V Žabni bylo ještě na začátku 30. let minulého století několik malých rybníčků, které se nacházely v místech, jež nebylo možno zcela odvodnit a poměnit tak na zemědělskou půdu. Byly vesměs hodně malé – měly plochu 1–3 měřice, chovali se v nich kapři a štiky, jen málo línů. Násadové rybníčky v Žabni nebyly, mladé ryby proto majitelé rybníků nakupovali jinde. Před 1. světovou válkou se na severozápadní straně Žabně rozkládal veliký rybník, který patřil majiteli velkostatku hraběti Vintíři Stolbergovi. Jeho syn Otto nechal tento rybník, stejně jako i další rybníky v Paskově a Hrabové vysušit – důvodem byl malý ekonomický zisk z chovu ryb. Při pozemkové reformě ve 20. letech minulého století byla rozparcelována i pastvina na místě někdejšího žabeňského rybníka. Pozemek koupil zdejší občan Alois Doležílek, kterému dalo mnoho práce, když se snažil bývalý rybník proměnit v ornou půdu. Na severozápadní straně Žabně se rozkládal panský les, který většinou své plochy zasahoval také na území sousední obce Paskov.

Některé rody, které v Žabni hospodařily na půdě již v 18. století, žily zde i v období 1. republiky. Např. na usedlosti s č. p. 30 byl v roce 1788 majitelem Jakob Konečzny, který vlastnil 1 jitro 383 ⅔ čtverečního sáhu půdy. Jeho potomci Koneční drželi grunt ještě v období mezi světovými válkami. Selský statek č. p. 21 držel v období první republiky František Chlebovský, jehož předkové jsou zmíněni již v tzv. reambulovaném katastru. Rovněž v tomto katastru je zmínka o rodu Hranických na č. p. 23 – Nicolaus Hranicky, jehož potomek Karel Hranický byl v období první republiky kovářem.

Majitel velkostatku Günter Stolberg zemřel 6. listopadu 1926 a držitelem statků se stal jeho syn JUDr. Otto Josef hrabě zu Stolberg – Stolberg. Ten se narodil 19. prosince 1888 v Paskově, jeho chotí se stala 28. června 1920 Hermína Barbara Krapflová. Za druhé pozemkové reformy v roce 1926 byly vlastníku propuštěny zbytkové statky Paskov a Žabeň, lihovar, elektrárna, zámek a park v Paskově a také lesní hospodářství. Dvůr v Hrabové a tamní pozemky a rybníky byly rozparcelovány mezi hrabovské občany. Výměra Stolbergova velkostatku činila: polí – 386,42 ha, luk – 80,17 ha, pastvin – 5,27 ha, zahrad – 8,01 ha, neplodné půdy – 3,95 ha, zastavených pozemků – 3,44 ha, rybníků – 167,88 ha, lesů – 380,78 ha.

V roce 1924 byly v Žabni ustaveny dvě místní organizace politických stran – Československé strany lidové a Československé sociální demokracie. Ve volbách v roce 1929 bylo zapsáno 282 oprávněných voličů, ČSL získala 83 hlasů, ČSD 79 hlasů, KSČ 57 hlasů, Hlinkova slovenská ľudová strana 18 hlasů, Československá strana národně sociální 17 hlasů, Republikánská strana malorolnického a zemědělského lidu, tzv. Agrární strana 13 hlasů, Československá živnostensko-obchodnická středostavovská strana 10 hlasů, Československá národní demokracie 1 hlas.

V době začínající hospodářské krize na přelomu 20. a 30. let minulého století mnoho dělníků po práci hledalo ještě nějaký přivýdělek u sedláků – buďto kosili trávu nebo pomáhali při žních a jiných sezónních pracích. Navíc každý měl svůj malý záhumenek nebo alespoň zahrádku.

Škola v Žabni byla jednotřídní až do roku 1923. V tomto roce výnosem zemské školní rady v Brně ze dne 11. září 1923 č. 29.451 byla škola rozšířena na dvojtřídní. Správce školy, Tomáš Zukal, působil na škole v Žabni od jejího zřízení v roce 1904 až do 31. srpna 1927. Od 1. září 1927 byl ustanoven zatímním správcem Vojtěch Zukal, který vedl správu školy až do 1. září 1929, kdy na místo řídícího učitele byl definitivně ustanoven Ludvík Hrubý, učitel ze Sviadnova. Od založení školy v roce 1904 se na ní vystřídala celá řada učitelů.

K opětovnému založení Sboru dobrovolných hasičů v Žabni došlo až v roce 1925. Několik nadšenců ze Žabně se zasloužilo o uspořádání většího požárního cvičení v Žabni, na kterém cvičily sbory z Paskova a Sviadnova. Po něm se konala v hostinci pana Ludvíka Stachy přednáška okresního náčelníka Jindřicha Novosada a župního organizačního předsedy z Brušperku Karla Špačka na téma „O úkolech hasičstva“. Na přednášce byli místní občané vybídnuti, aby vstoupili do

nově zakládaného sboru v Žabni. Do sboru téhož dne vstoupilo 25 občanů, kteří potvrdili vstup do sboru svými podpisy.

Zakládajícími členy SDH Žabeň se stali Adolf Neiser (nar. 1873), Alois Pohludka (1887), Josef Tyleček (1886), Mojmír Sára (1892), Ludvík Stacha (1885), Jan Manda (1894), Rudolf Vitásek (1890), Josef Pohludka (1898), František Fiják (1895), Rudolf Valenta (1880), Josef Mojžíšek (1899), Alois Klega (1900), Josef Mikl (1872), Vladimír Mikl (1900), Vilém Volný (1900), Ludvík Volný (1880), Jan Bednařík (1906), Ferdinand Prorok (1902), František Kula (1898), Antonín Kott (1892), František Mynář (1895), Bohumil Kula (1899), František Fridrišek (1901), Karel Mynář (1897) a Antonín Lička (1880). V roce 1926 ještě přistoupili Alois Chlebovský (1898) a Karel Šomek (1904).

Při založení sboru se počítalo, že naváže na předchozí snahy z roku 1914 včetně stanov. Avšak již 8. června 1925 Okresní politická správa v Místku požádala sbor o zaslání nových stanov. Sbor se bránil tím, že stanovy již zaslal – ovšem ty z roku 1914. Protože v minulosti byl ohlášen záměr založit spolek, ale de facto k tomu nedošlo, byli žabeňští hasiči dne 8. října 1921 vymazáni z registru spolků. Nakonec tak spolek vznikl potřetí – 1. října 1925 prostřednictvím Okresní politické správy v Místku bylo schváleno zřízení nepolitického spolku s názvem „Sbor dobrovolných hasičů v Žabni" se sídlem v Žabni. Ustavující valná hromada se přitom konala již 11. června 1925 v hostinci pana Ludvíka Stachy. Starostou sboru byl zvolen br. Alois Pohludka, náčelníkem Mojmír Sara.

Obec ze svého rozpočtu na činnost hasičů přispívala takto: 1927 – 1 000 Kč, 1928 – 100 Kč na přípřež, 1929 – 1 500 Kč, 1930 – 74 Kč, 1931 – 1 000 Kč, 1932 – 500 Kč, 1933 – 500 Kč, 1934 – 1 750 Kč, 1935 – 1 500 Kč, 1936 – 1 750 Kč, 1937 – zemský příspěvek 800 Kč, 1940 – zemský příspěvek – 1 500 K.

Prvopočátky hasičského sboru v Žabni byly v nejstarším období svázány s hostincem „U Stachy". Hasiči hráli také ochotnická divadelní představení, např. 4. března 1923 uvedli hru „Pro čest hasičskou", 29. listopadu 1925 zahráli představení „V českém ráji", 5. dubna 1926 měli na programu hru „Pan inženýr a jeho figurant". V roce 1932 se dokonce divadelní hra „Tatíček šel na zálety" hrála dvakrát – 26. března v Žabni a 27. března v Paskově.

O prvním požárním cvičení se také dovídáme z pramenů – 31. července 1927 se konalo „požárové cvičení" s průvodem do olšiny Aloise Chlebovského, akci vedl pokladník Jan Manda. Počínaje rokem 1929 se stal každoroční tradicí únorový hasičský ples. Dne 3. června 1934 hasiči uspořádali výlet a slavnost u příležitosti odevzdání hasičské zbrojnice do péče sboru. Členská základna tehdy sestávala z 50 mužů a 15 žen. Protože se sbor značně zadlužil, v letech 1936 a 1937 hasiči namísto plesu rozeslali a roznesli novoročenky se žádostí o dary na zaplacení nové hasičské zbrojnice.

Desáté výročí prohlášení samostatnosti bylo oslavováno v neděli 28. října 1928 odpoledne v budově školy. Školní slavnost byla zároveň oslavou obecní. Občané se jí zúčastnili v hojném počtu. O významu tohoto dne promluvil prozatímní správce této školy Vojtěch Zukal, následovalo vystoupení školní mládeže s připraveným pásmem recitace a zpěvů. Ve škole se řadu let vyučovalo polodenně, proto se obecní zastupitelstvo usneslo dne 7. března 1930 na slavnostní schůzi, konané u příležitosti 80. narozenin prezidenta republiky Dr. T. G. Masaryka, že bude ke stávající škole přistavěna další učebna. Tento návrh vznesl řídící učitel, byl akceptován, ke stavbě nakonec stejně nedošlo pro nedostatek finančních prostředků. Smíšenou dvojtřídní školu v roce 1920 navštěvovalo 82 žáků, v roce 1930 jich bylo 56. Školní rozpočet v roce 1920 činil 1 599 Kč, v roce 1930 činil 5 255 Kč.

V roce 1930 bylo v Žabni 423 katolíků, 17 evangelíků, československé církve 11, jiné 1, bez vyznání 71 osob. Ve stejném roce v Žabni stálo ještě několik dřevěných domů, které pocházely většinou z konce 18. nebo z první poloviny 19. století. Dřevěné byly domky s č. p. 2 – – majitel Josef Suder (domek byl opravován v roce 1843), č. p. 11 – Florián Bednařík, č. p. 27 – Antonín Kott, č. p. 31 – František Blahut, č. p. 32 – Marie Konečná. Katastrální výměra obce v roce 1930 činila 329,49 ha, z toho parcely obecní činily 2 ha (bez obecních cest), velkostatku Dr. Stolberga patřilo 34 ha. Polí bylo 203 ha, z toho na ploše 105 ha se pěstovalo obilí, okopaniny na 32 ha. Rozloha lesů činila 7,36 ha, luk 14,81 ha, sadů a zahrad 6,15 ha, rybníků 0,99 ha, neplodná půda (cesty vyjímaje) zabírala 2 ha.

Na začátku 30. let 20. století mlýn v Žabni č. p. 14 patřil Adolfu Neiserovi, bývalé fojtství – č. p. 8 patřilo Arnoštu Haladejovi, č. p. 4 patřilo Františku Mlynářovi, hostinec č. p. 3 patřil Ludvíku Neuserovi, hostinec č. p. 22 Ludvíka Racky měl v nájmu František Rozehnal. Dvůr s č. p. 1 patřil Dr. Stolbergrovi. Další větší selské usedlosti patřily těmto vlastníkům – č. p. 7 Josefu Tylečkovi, č. p. 15 Arnoštu Paluzgovi, č. p. 16 Aloisi Chlebovskému, č. p. 21 Františku Chlebovskému a č. p. 10 Františku Brožovi.

Od roku 1931 až do osvobození byl starostou Žabně Antonín Hranický z č. p. 17. Ve funkci byl ponechán i během protektorátu, kdy byli k výkonu správy dosazováni tajemníci – Rudolf Hermann, Stanislav Tomšík, Jiřina Hrubá – Teichmanová.

Ke dni 1. ledna 1931 žilo v Žabni 523 osob, z toho bylo 242 mužů a chlapců, 281 žen a dívek. V zemědělství pracovalo 11% obyvatel, v hornictví 6,7 %, v hutnictví 52,9% a v oblasti textilního průmyslu 11 % obyvatel. Dělníci byli převážně zaměstnáni v provozech Vítkovického horního a hutního těžířstva a v Karlově huti v Lipině, která patřila pod Báňskou a hutní společnost v Třinci. Ženy byly převážně zaměstnány ve frýdeckých a místeckých textilkách. Jediným průmyslovým podnikem v obci byl válcový vodní mlýn Adolfa Naisera. Včelařstvím se živil Viktor Pohludka z č. p. 13, kromě něj choval včely ve větším počtu úlů také Bohumil Chvostek z č. p. 38, menší počet včelstev měli Josef Lukšík, Karel Havránek, Filip Manda, František Blahut, Josef Pohludka a další.

Okresní silnice spojovala v době 1. republiky Žabeň s Místkem a Paskovem, u školy odbočovala směrem západním obecní cesta, která vedla k říčce Olešné. Odtud dále vedla soukromá cesta ke staříčskému dvoru a ještě dále se napojovala na okresní cestu do Staříče. Po této soukromé cestě bylo možno jet pouze se souhlasem majitele komunikace, jinak se objíždělo směrem přes Sviadnov a odtud do Staříče (4 km). Za panským dvorem vlevo od okresní silnice odbočovala další soukromá cesta, která vedla do Oprechtic a do Krmelína. Cesta patřila velkostatku, průjezd soukromými povozy a auty byl zakázán, povolen byl pouze průchod pěším oběma směry. Obcí vedly paralelně s okresní cestou dvě soukromé cesty, které však byly ve velmi bídném stavu.

Na začátku 30. let minulého století byla okresní silnice intenzivně využívána, nejenom v průběhu dne, ale i v noci – za 24 hodin jí projíždělo v průměru 500 osobních a nákladních aut. Dopravní spojení Žabně s okolními velkými městy tehdy nebylo dobré – na vlak do Paskova bylo zapotřebí jít podél rušné silnice (1 hodina chůze) nebo zkratkou mezi poli (½ hodiny chůze), do Lískovce se šlo kolem hlavní cesty (¾ hodiny chůze). Nutno podotknout, že ani okresní silnice v úseku přes Žabeň nebyla tehdy dlážděná, jenom štěrkovaná a obyvatelé si užili buďto mračna prachu nebo záplavy bláta.

Ani v období 1. republiky nedošlo v Žabni ke stavbě kostela, obyvatelé byli od středověku přifaření do Paskova a tam také pohřbívali svoje zemřelé. Četnická stanice ani peněžní ústav nebyly v Žabni nikdy zřízeny. V den sv. Šebestiána (20. 4.) se chodívalo s procesím z Žabně do Paskova na děkovnou mši za odvrácení moru. V měsíci květnu bývala „májová" pobožnost v kapli, o Božím Těle se chodívalo odpoledne s procesím ke kapli, která stála mezi domem Neusserovým a panským dvorem. V některou letní neděli chodívalo z Paskova procesí do Mariánského chrámu ve Frýdku, ke kterému se připojovali věřící ze Žabně.

V letech 1930–1933 téměř ¾ dělníků původem ze Žabně přišlo o práci v Karlově huti v Lipině nebo ve Vítkovicích – dělníci byli buďto úplně bez zaměstnání nebo byli jen tzv. omezeně pracující. Dostávali různé podpory, na něž přispívaly stát, země, okres, obec a různé dobročinné organizace. Dělníci, kteří byli organizováni v odborech, dostávali podporu podle gentského systému. Kdo nebyl členem odborů, dostával lístky státní stravovací akce, ženatý dva lístky týdně v celkové hodnotě 20 Kč, svobodný dostal jeden lístek v hodnotě 10 Kč. Kromě toho se podnikaly různé podpůrné akce, jako byla mléčná a chlebová. V roce 1933 dosáhl počet nezaměstnaných v Žabni rovných 70 osob.

Snížení počtu nezaměstnaných napomohla přestavba okresní silnice, v úseku přes Žabeň došlo k jejímu napřímení a povrch byl vydlážděn žulovými dlažebními kostkami. Žabeň využila státní podpory a započala s postupnou elektrifikací obce. Došlo k výstavbě transformátoru a k postupnému připojování obytných stavení a hospodářských objektů. Pouze hospodářský dvůr hraběte Stolberga v Žabni nebyl v této etapě ještě elektrifikován.

Zajímavé bude srovnání příjmů obyvatel v polovině 30. let minulého století. Tak např. mladý hornický invalida dostával z bratrského pojištění horníků penzi ve výši 70 Kč měsíčně, z ústřední sociální pojišťovny činil průměrný měsíční důchod 99 Kč. Úrazové důchody vyplácela úrazová pojišťovna dělnická podle procenta invalidity, přibližně 300 až 400 Kč měsíčně. Invalidní důchod horníka ve věku 55 let a po 32letém nepřetržitém zaměstnání na šachtě činil 292 Kč měsíčně. Aktivní havíř vydělal přibližně 1 000 Kč za měsíc. V době krize se pracovalo většinou jenom tři dny v týdnu, proto měsíční mzda činila zhruba 600 Kč. Dělník, který vlastnil kolo, byl ve výhodě, dojíždělo se za prací např. až do Petřvaldu nebo Karviné.

V roce 1935 proběhly volby – v Žabni bylo 317 oprávněných voličů, kteří dali Československé straně lidové 68 hlasů, Československé sociálně demokratické straně 65 hlasů, KSČ obdržela nejvíce – rovných 88 hlasů. Dále získala 16 hlasů Československá strana národně sociální, 29 hlasů Republikánská strana malorolnického a zemědělského lidu, 23 hlasů Československá živnostensko-obchodnická středostavovská strana a 23 hlasů Československá národní demokracie.

V období první republiky v Žabni probíhal čilý spolkový život. Místní tělovýchovná představení pořádaly Dělnická tělovýchovná jednota, Sokol i Orel, všechny spolky pořádaly taneční zábavy, hrálo se ochotnické divadlo. Krátce před 2. světovou válkou v Žabni působilo 8 společenských organizací a spolků. V Žabni byla jako první založena Tělocvičná jednota Orel v roce 1920, v roce 1924 DTJ – Dělnická tělovýchovná jednota a v roce 1934 Tělocvičná jednota Sokol. Pro malý počet členů byla TJ vedena jako pobočka TJ Paskov, která pomáhala při organizování cvičebních hodin a jiných akcích, účastní na výletech, zapůjčováním cvičebního nářadí. O Žabni se říkalo, že je to „hnízdo" paskovského Sokola.

Původní kronika TJ Sokol Žabeň byla psána od založení jednoty, tj. od roku 1934. Po dobu okupace byla uložena u Ludvíka Stachy v Paskově. V roce 1941 byla německými úřady zakázána činnost Sokola v Protektorátu Čechy a Morava. U br. Stachy se nadále konaly ilegální výborové schůze Sokola, o kterých se dozvěděla i veřejnost. Proto z obavy, že dojde k výslechům, rozhodli se členové výboru, že kroniku spálí. Alespoň tak uvedl jeden z nich, br. Kolář st. Jediným dokladem činnosti Sokola před válkou tak zůstává pokladní kniha, která byla vedena od roku 1937. O činnosti Sokola dříve vypověděli také zakládající a starší členové Sokola, bratři a sestry Ludmila Chmelíková, Alois Pohludka ml., Alois Kolář z Paskova, Aloisie Kuskulová, Miluše Prnková, Čestmír Manda, Vlasta Stuchlíková, Jar. Hranický,

Lubomír Mynář, Břetislav Hanák, Drahoslav Fiják, Miluše Kleknerová a Forgač z Paskova.

Ustavující schůze v roce 1934 se zúčastnili Alois Pohludka st., Alois Pohludka ml., František Mynář, Karel Mynář, Arnošt Haladej, Pavel Kulik, Vilímek (majitel staříčského statku), Oborný, Alois Doležílek i s manželkou, František Fiják, Ludvík Klekner, Josef Vicherek, Ludvík Stacha, Alois Kolář z Paskova, Viktor Manda, Břůzková a Hrušková z Paskova a další. Prvním předsedou byl zvolen Josef Vicherek, pokladníkem byl Alois Doležílek, hospodářem Viktor Manda, náčelníkem Alois Kolář z Paskova, jednatelem Ludvík Stacha, cvičitelem Alois Pohludka ml., cvičitelkami Ludmila Chmelíková a členky Břůzková a Hrušková. Zpočátku jednota neměla vlastní hřiště a tak se chodilo cvičit do paskovského lesa na „Trňanku“, tj. za statek JZD směrem k Paskovu. Od roku 1980 je na tomto místě postaven Biocel Paskov.

Z dalších sokolských akcí uvádíme jenom malý výběr. Např. 29. července 1934 se konal dětský den ve vrbině Aloise Chlebovského – průvod vyšel v 14.00 hodin od žabeňského dvora. Je to nejstarší v pramenech doložená akce žabeňského Sokola. Dne 30. září 1934 bylo sehráno ochotnické divadlo u p. Rozehnala, na programu byla hra „Zelené království“, 14. dubna 1935 se hrála u p. Rozehnala hra „Láska na konci vesnice“, 2. března 1935 byl uspořádán přátelský večírek. Dne 5. ledna 1936 se opět hrálo v hostinci u p. Rozehnala – „Rozmysli se, Mařenko“, 8. Února proběhl ples „Taneční věneček“, 19. července se konaly průvod a veřejné cvičení v olšině J. Chlebovského, 6. prosince divadlo u p. Stachy „Naši furianti“. V červenci 1936 se členové Sokola Žabeň zúčastnili krajského vystoupení v Orlové, kde vystoupili bratři a sestry Vicherek, Vicherková, Doležilková, B. Hanák, M. Kleknerová, Fr. Mynář st. a Stalmach.

V obecním hostinci „U Stachů“ se scházeli členové a příznivci lidové strany, tělocvičné jednoty Orel a později zde měli svoje středisko i členové TJ Sokol. Naproti tomu v hostinci „U Čápů“ se scházeli příznivci sociální demokracie a Dělnické tělocvičné jednoty. V hostincích také probíhaly schůze obecního zastupitelstva a u „Stachů“ se na konci 20. let minulého století několikrát do roka vždy v neděli odbývalo křesťanské cvičení, namísto ve škole, kde probíhalo dříve. U „Stachů“ se scházeli také hasiči, dokud si nepostavili svou zbrojnici.

Bude možná zajímavé zmínit, jak tyto hospody vznikly. Na Olšince v místech, kde pokračuje cesta od požární zbrojnice k bývalé pekárně č. p. 89, byla postavena panská dřevěná hospoda „Na Olšince“. Patrně měla stejné číslo popisné jako sousední dům č. p. 22, které po zrušení staré hospody přešlo na nově vystavěnou obecní hospodu „Na špici“ u hlavní silnice – později hospoda „U Dálnice“. Obecní hostinec se pronajímal různým zájemcům. V roce 1904, když obec postavila školu, prodala obecní hostinec č. p. 22 manželům Vávrovým, kteří jej v roce 1910 prodali Ludvíku Stachovi, odtud název „U Stachů“. Hostinec byl na svou dobu velmi prostorný – – byly v něm dvě velké místnosti, kde byl umístěn výčep a kde se obchodovalo, také zde byl byt pro majitele hospody. V roce 1929 pan Stacha zřídil obchod ve svém novém domku, který si postavil. V obecní hospodě byl velký sál ve tvaru písmene L. V jeho kratším rameni se stavělo jeviště pro ochotnické divadlo. V zadní části hospody u cesty směrem ke kapli byly přistavěny místnosti pro výsek masa pana L. Klimundy a rozdělená místnost, v jejíž jedné části měl holírnu Oldřich Lukšík.

Další bývalá panská hospoda byla na čp. 3, kde byla původní restaurace „U Čápů“. Na ochranu zboží a nákladů formanů, kteří zde nocovali, byla před hostincem postavena veliká dřevěná kůlna, která byla stržena teprve ve 30. letech minulého století. U hostince stával malý dřevěný přístavek, ve kterém měl svůj výsek masa pan Sekera. Vedlejší bývalá panská kovárna byla naposledy obydlena rodinou pana Šlahaře. Při výstavbě domu a obchodu byla zbořena a zůstalo z ní jen domovní číslo 37. Dlouholetou raritou Žabně bylo čapí hnízdo, a právě první hnízdo bývalo dlouhá léta na topolu u cesty před někdejší panskou hospodou, odtud její název „Hospoda u čápů“. Čapí hnízdo bývalo každoročně obsazeno.

V Žabni nebylo v období 1. republiky jediné auto a motocykl vlastnil jedině místní stavbyvedoucí. V sousedním Sviadnově vlastnil auto řezník Herma, který dvakrát týdně zajížděl do Žabně a v dřevěné boudě vysekával maso. Obvodní lékař Dr. Adámek jezdil do Žabně na kole až z Hrabové, podobně jezdila porodní babka z Paskova. Po roce 1928 si Dr. Adámek v Paskově postavil vilu s ordinací, zakoupil si auto, kterým pak zajížděl za pacienty v okolních obcích.

V období 1. republiky a po 2. světové válce byla v Žabni vyhlášena tzv. Pohludkova kapela, kterou znali také v okolních vesnicích. Hrávala při různých příležitostech, např. na plesech, tanečních zábavách i při pohřbech. Kapelu vedl Alois Pohludka, hrával spolu se svými bratry Viktorem a Josefem. Kromě nich v kapele hráli i další muzikanti – nejstarším činným členem byl Jan Janáček z č. p. 9, který hrál na klarinet. Dalšími členy byli věkově mladší Bohuš Blahut, Bohumil Klega, později také Slávek Pohludka, syn Viktora Pohludky, který hrával na basu. Posledními členy byli Láďa Blahut a syn Bohumila Klegy, Bohuš. Aby kapela byla úplná, brala posily z okolních obcí, např. v ní hráli J. Koníček z Paskova a L. Tobola ze Staříče.

Mladé, začínající hudebníky vyučoval u sebe doma Viktor Pohludka, kde se také konávaly zkoušky kapely. Alois Pohludka zase jako kapelník vedl muzikanty při nácviku nejenom lidových skladeb, ale nacvičil s nimi i mnohé náročnější koncertní skladby. Kapela často hrávala v nedaleké Staříči, kde místní ochotníci připravovali náročné divadelní hry ve spolupráci s ostravskými profesionálními herci, nebo účinkovala na sokolských šibřiňkách.

14 Žabeň v letech 1938 – 1945

V roce 1938 byla v Žabni ukončena elektrifikace. Dne 24. září 1938 v nočních hodinách byla vyhlášena všeobecná mobilizace. Všichni muži do 40 let věku museli narukovat ke svým útvarům. Houfně utíkali Češi z oblasti Sudet do vnitrozemí, zejména železničáři, četníci a poštovní úředníci, neboť zfanatizovaní Němci stříleli po českých vojácích a policistech.

„Ztrácíme také Těšínsko. V nejtěžších chvílích přicházejí také bratři Poláci, aby nám odňali Těšínsko, které dlouho patřilo k zemím koruny svatováclavské... Leč zde nejde o Poláky, jde o vůli čtyř velkých evropských mocností, které pochopitelně nemohou věděti, jak to zde u nás na Těšínsku vypadá...,“ psal Frýdecko-Místecký kraj ze dne 8. října 1938. Uvedl také tzv. „desatero občanstvu“: „Pozor na vyzvědače. Nedůvěřuj neznámému. Nemluv s nikým a nepiš o opatřeních obrany státu. Všímej si osob svého nejbližšího okolí a sleduj jejich činnost. Svá pozorování ihned hlas bezpečnostním a vojenským orgánům...“ Úplná evakuace Těšínska měla proběhnout do čtyřiadvaceti hodin od půlnoci 1. října a celá evakuace měla být dokončena do 10. října.

Okresní hejtman místecký Karel Cidlík 1. října vyzval obyvatelstvo, aby ubytováním, stravou, ošacením a vlídným slovem pomáhalo českým i německým uprchlíkům z území zabraného Německem a Polskem. Z celého Slezska republice zůstal z větší části jedině okres frýdecký. Hranice s Polskem byla vytýčena na železničním přejezdu za Dobrou ve směru na Dobratice, Polákům připadla i památná hora Prašivá, hranice rozdělovala obec Šenov. Na Těšínsku bylo obsazeno 810,5 km^2 území, hraniční čára probíhala mezi obcemi Hrušov, Michálkovice, Radvanice, Vratimov, Bruzovice, Dobrá a Morávka na české straně a Vrbicí, Rychvaldem, Orlovou, Lazy, Komorní Lhotkou a Tyrou na straně polské. Z historického těšínského Slezska bylo ztraceno 1 871 km^2.

Po odstoupení příhraničního území zůstalo ve frýdeckém soudním okrese jen 55 961 obyvatel, v místeckém soudním okrese 39 049 obyvatel. K místeckému okresu byly připojeny zcela české obce Větřkovice, Hájov, Chabičov, Kateřinice a Trnávka. Soudní okres místecký pak včetně frenštátského politického okresu 38 obcí a počet obyvatel stoupl na 58 141. Lysá hora se stala nejvyšší horou v celé Československé republice. Arcidiecéze olomoucká z 654 farností záborem ztratila rovných 262.

Odříznutím celého Ostravska od Těšínska a Novojičínska velmi vzrostl význam silničního a železničního spojení vedoucího přes Frýdek a Místek do Ostravy. Začalo být uvažováno zdvoukolejnění dráhy do Kojetína a vybudování nových širších okresních silnic z Moravské Ostravy přes Žabeň a Místek do Rožnova pod Radhoštěm a přes Ostravici na Slovensko.

Pozdě navečer, 14. března 1939, se žabeňští občané Strajánek a Pohludka navraceli domů z bohoslužby v kostela sv. Jana a Pavla v Místku. Do Žabně přiběhli s hrozivou novinou – do Místku od Příbora dorazily německé okupační jednotky, v sadech Bedřicha Smetany u Czajankových kasáren se střílí. Přitom Československý rozhlas v průběhu dne hlásil, že k obsazování zbytku republiky dojde až 15. března v ranních hodinách. 15. března ve 4 hodiny ráno hlásil pražský rozhlas, že státní prezident Dr. Emil Hácha svěřil Čechy a Moravu pod ochranu Velkoněmecké říše a Slováci vyhlásili samostatný stát. Německé oddíly mají začít obsazovat území, které zbylo Československu, které je tímto začleněno pod Velkoněmeckou říši. Němci převzali veškerou civilní a vojenskou správu. Dne 15. března 1939 brzy ráno postupovaly německé jednotky od Moravské Ostravy přes Žabeň k Místku. V denním tisku se objevil obrázek, jak příslušníci Wehrmachtu projíždějí Žabní po zasněžené silnici.

V důsledku okupace byla v Žabni zřízena obecní úřadovna – starostenská kancelář v domku starosty A. Hranického. Byl dosazen cizí obecní tajemník – český Němec z Vítkovic, který sem denně dojížděl. Obec byla nově označena dvojjazyčnými tabulemi – „Schaben – Žabeň“. Došlo také k výměně obecního razítka. Bylo nařízeno sundat ve škole obrazy prezidentů Masaryka a Beneše a před obecní úřadovnou byla vyvěšena vlajka s hákovým křížem. V době okupace žabeňští hasiči museli označit svůj sbor dvojjazyčně: „Freiwillige Feuerwehr Schaben – Sbor dobrovolných hasičů Žabeň“.

Došlo i k prvnímu zatýkání komunistů a organizátorů tzv. rudé pomoci. V Žabni policie zatkla Josefa Lukšíka, ve Sviadnově odvedla pana Žídka a v Paskově pana Mutinu. Obyvatelstvu se sdělilo, že byli posláni na nucené práce. Všechny politické strany byly rozpuštěny a tak v Žabni museli založit „Český politický a odborový útvar – Národní souručenství“ jako organizaci s formálním členstvím, která neorganizovala žádnou schůzovou činnost.

Válečné utrpení a nejistota daly v roce 1941 popud k založení kostelní jednoty pro výstavu filiálního kostela sv. Václava v Žabni. Zakládajících členů jednoty bylo bezmála 30, bohužel k výstavbě pro nedostatek stavebního materiálu, nedostatek kapitálu a pro válečné události nakonec nedošlo. Ze sbírky peněz na stavbu kostela byl nakonec pořízen nový oltář sv. Václava do farního kostela v Paskově.

V prvních měsících roku 1945 museli mladí muži, zemědělští dělníci a později i lidé uvolnění z průmyslové výroby narukovat na kopání zákopů, které se hloubily na Starých Hamrech, ve Valašském Meziříčí, ve Frenštátě a v Ostravě. Později musel obecní výbor zajistit kopání zákopů také v Žabni, což se dělo pod dohledem Wehrmachtu a SAmannů. Od konce dubna až do pozdního večera 1. května přes Žabeň ustupovaly směrem k Míst-

ku kolony vysílených nacistických jednotek, vozů s raněnými i s proviantem, polních kuchyní i stád koní a uloupeného hovězího dobytka. Utíkali i civilní Němci.

V Paskově a Žabni panovala napjatá situace již od neděle 15. dubna. Dnem i nocí byla z paskovského vlakového nádraží převážena munice do blízkých lesů, v nichž nacistické velení počítalo s delším odporem. Navečer 30. dubna, přijelo do Staříče německé dělostřelectvo. Dělostřelci téhož dne večer a po celý příští den ostřelovali nedalekou obec Žabeň. V úterý 1. května panoval na obou stranách fronty nápadný klid, teprve odpoledne a navečer bylo slyšet ruskou dělostřelbu od Krmelína.

1. května se objevili jednotliví rudoarmějci v severní části Paskova. Pro tuhý odpor nacistů, kteří zaujali palebné postavení v čerstvě vykopaném vodovodním kanálu, nemohli pokračovat dále. Moravská Ostrava byla osvobozena Rudou armádou ve středu 2. května 1945. Teprve brzy ráno 3. května 1945 ustoupilo nacistické vojsko z další části Paskova a kolem sedmé hodiny ráno obec osvobodila Rudá armáda. Svoboda Paskova byla vykoupena životy 50 sovětských vojáků, zahynuli i 2 občané Paskova. Na straně nepřítele padlo 220 vojáků.

Ve čtvrtek 3. května 1945 postupovala sovětská vojska z Bartovic a Šenova na Šumbark, z Hrabové a Krmelína směrem k Paskovu a Žabni. K osvobození Žabně došlo v noci z 3. na 4. května 1945, sousední Oprechtice byly osvobozeny v noci ze 4. na 5. května, kdy sovětská vojska postoupila z jedné strany do Brušperka a z druhé do Místku. Při osvobození Žabně panovalo velmi ošklivé a mlhavé počasí, lidé byli poschováváni ve sklepích a dalších úkrytech. Nešťastnou shodou okolností byl německými vojáky na silnici zajat mladý kovářský učeň ze Sviadnova, který se domníval, že je již po bojích – byl pro výstrahu zastřelen. Uvnitř obce byli zraněni dva mladí muži – bratři Houdkovi, kteří se do Žabně přistěhovali na začátku války z pohraničí. Jeden z nich při převozu do nemocnice zemřel. Němci na okraji Žabně zapálili stodolu plnou slámy, shořela také stodola místního hostinského Weissmanna.

V průběhu krátkých bojů byla na okraji Žabně, poblíže dolního konce Staříče, zabita mladá matka Strajánková i se svým synem. Byla schovankou místního správce školy, ředitele Matějíčka. Zahynula také novomanželka Ludvíka Böhma z Žabně. V noci, podél tzv. dálnice se příkopem k Žabni přiblížila od Ostravy ruská pěchota, kterou podpořily tanky. Pod příkrovem tmy a mlhy proběhlo osvobození Žabně a brzy ráno v pátek 4. května 1945 se obyvatelé staré Žabně vítali s prvními osvoboditeli. Padal hustý sníh a lidé vzpomínali: „Nacisté k nám přišli v roce 1939 se sněhem a se sněhem také odcházejí.“ V bojích o Žabeň padl jediný sovětský voják. Němci byli pronásledováni všemi cestami i poli od Žabně směrem ke Staříči a Sviadnovu. Nakrátko došlo k přerušení útoku a k částečnému stažení Rudoarmějců do Žabně. V obci u transformátoru, u školy postavili tzv. „Stalinovy varhany“ (rychlopalné raketové dělo) a začali ostřelovat Staříč a Chlebovice. Pronikavá hustá palba trvala 5 minut a v místním obyvatelstvu vyvolala značnou hrůzu – lidé se domnívali, že je bombardují německá letadla.

Fronta nakonec v Žabni proběhla rychle, protože sovětští vojáci po dobytí Frýdku, Lískovce a Řepišť přesnými zásahy i z těžkých zbraní zabránili německému protiútoku. Došlo k utvoření místního národního výboru a někteří muži v Žabni byli vyzbrojeni ukořistěnými zbraněmi a drželi ve dne i v noci stráž na ochranu před zbloudilými Němci. Krátce po osvobození došlo v Žabni k tragédii – dva čtrnáctiletí hoši, Volný ze Sviadnova a Chlebovský ze Žabně, přes zákaz manipulovali s válečnou municí a byli roztrháni na kusy. Třetí mladík, mlynářský učeň, byl potřísněn jejich krví.

Prvořadou starostí obecních představitelů byla likvidace roztroušené a nevybuchlé munice. Ihned po osvobození obce 4. května 1945 byly místní „lidovou milicí“ sbírány zbraně a granáty, které v obci zanechala ustupující německá armáda. Dočasně byly uskladněny v požární zbrojnici. Žabeňští hasiči se do práce „lidové milice“ také zapojili. Největší hromadný odstřel munice byl proveden na poli naproti hostinci „Pod šimlem“, kde byl německý polní sklad střeliva a kde také zůstala německá děla. Místní občané, poddůstojníci v záloze, se zhostili odpálení munice. S výjimkou jednoho občana, který byl nedaleko mlýnu zraněn při neopatrném odpálení pancéřové pěsti, k žádnému dalšímu úrazu v Žabni již naštěstí nedošlo. Podle „hlášení hlídky lidové milice“ byl nalezen v Žabni 1 mrtvý německý voják. Hlídky pro udržení bezpečnosti byly drženy až do června 1945. V hlídkách působili místní občané R. Bařina, J. Vlk, G. Krejčí, F. Podracký st., O. Chamrád, L. Hamada a další. Jejich nadřízeným byl četnický strážmistr A. Ligas.

V době 2. světové války zahynuli v koncentračních táborech Josef Lukšík, Augustin (Gustav) Zdražila, Václav Škopek, v Německu zahynuli při náletu totálně nasazení Jaromír Typovský a Břetislav Kula. Br. Jaromír Typovský a br. Gustav Zdražila byli členy Sboru dobrovolných hasičů v Žabni.

Po druhé světové válce byl celý majetek JUDr. Ottovi Josefovi zu Stolberg státem vyvlastněn a ve prospěch státu propadl velkostatek se zámkem, ale i dvory v Paskově a v Žabni. Otto Josef byl za údajnou spolupráci s nacisty internován a brzy nato byl v ostravské věznici za nevyjasněných okolností, prý „nešťastnou náhodou“ zabit na stavbě, kde vězni pracovali. Revoluční národní výbor v Paskově odmítl svého občana převzít k pohřbu, a tak byl poslední majitel paskovského zámku zpopelněn v ostravském krematoriu a popel byl vysypán do hromadného hrobu.

15 Žabeň v letech 1945 – 1989

V roce 1945 byl ustaven první národní výbor v Žabni. Dne 5. května, jak uvádí žabeňská obecní kronika, byla svolána první veřejná schůze občanů, na které byl zvolen z pléna patnáctičlenný národní výbor. Jeho členy byli zvoleni Arnošt Paluzga, Ludvík Stacha ml., Karel Krejčí, Gustav Krejčí, Oldřich Lukšík, Josef Šomek, L. Klega, J. Dvořák, J. Šodek, Vágner, R. Bařina, J. Novosák, Tománek, Karel Mynář a Josef Suder. Prvním předsedou MNV byl zvolen Josef Šomek, obecním tajemníkem byl Břetislav Hanák. Brzy po osvobození byla svolána schůze bývalých a nových členů KSČ a 15. května 1945 organizace KSČ v Žabni obnovila svou činnost.

Po skončení války byl v obci založen NTV – Národní tělovýchovný výbor, který měl za úkol sjednotit všechny tělovýchovné organizace, ale jeho činnost skončila již koncem roku 1945. V roce 1946 obnovila svou činnost TJ Sokol Žabeň. Novým předsedou byl Alois Kolář z Paskova, pokladníkem František Mynář. V roce 1945 byla z nařízení vlády ČSR a Okresního národního výboru v Místku zřízena místní osvětová rada v Žabni, která převzala dozor nad veškerou kulturní činností v obci. V této radě byli zastoupeni zástupci všech politických stran, spolků, a tělovýchovných jednot v obci, byli v ní zastoupeni i učitelé místní základní školy.

K zajištění zemědělské výroby došlo k rozparcelování části velkostatků v Žabni, Paskově a Staříči, dále byly konfiskovány a rozděleny pozemky, které v době války patřily Němcům a kolaborantům. Půdu obdrželi drobní zemědělci, protože velkým sedlákům odcházela čeleď a tito měli obavy, že by nebyli schopni půdu obdělat, nechtěli proto přibírat tuto parcelovanou půdu. Proto později došlo k ustavení Zemědělského strojního družstva v Žabni, které působilo na základě spolupráce větších místních rolníků.

V letech 1945–1946 byl celý zbytek žabeňského Stolbergova statku rozparcelován dílem na ornou půdu, dílem na stavební parcely pro výstavbu rodinných domků. Celkem vzniklo 70 stavebních parcel po 18 arech a 50 parcel po 20 arech o celkové výměře 69 ha. Parcelační komise byla vedena O. Lukšíkem a J. Krejčím, kteří byli jmenováni místním národním výborem.

Prozatímní dřevěný pomník jedinému rudoarmějci, který padl při osvobození Žabně, zhotovil v dubnu 1946 škp. Milan Mojžíšek ze Žabně č. p. 86. Sovětský voják padl poblíže jeho domu dne 4. května 1945 a proto pan Mojžíšek každoročně ve výroční den osvobození obce umisťoval pomníček na místo úmrtí jednoho z osvoboditelů. V roce 1947 padl návrh, aby byl v Žabni odhalen důstojnější pomník všem obětem boje proti fašismu. Škp. Mojžíšek navrhl, aby se použil jeden z kamenných pomníků, které zůstaly na frýdeckém hřbitově po odsunutých obyvatelích německé národnosti. Jménem MNV v Žabni požádal MěstNV ve Frýdku-Místku o souhlas s přemístěním jednoho vybraného náhrobku do Žabně. Žádosti bylo vyhověno až někdy v roce 1950. O přemístění pomníku se postaral Josef Dvořák, nápis byl navržen v roce 1951 a pomník podle návrhu upravila a postavila kamenosochařská výrobna se sídlem ve Frýdku v dubnu 1955.

V roce 1946 se započalo s opravou trofejního hasičského vozidla LF 15. Tento vůz byl v Žabni ponechán protektorátní požární policií při ústupu německého vojska v roce 1945, kdy automobil vyjel z vleku v důsledku havárie a ustupující jednotky již neměly kdy jej vyprostit z příkopu. Při nových volbách výboru byl za starostu Sboru dobrovolných hasičů v Žabni zvolen Ludvík Stacha, místostarostou Alois Pohludka, jednatele dělal Bohuslav Stacha, pokladníka František Mynář, velitele Rudolf Lednický, zbrojíře František Lyčka. Tou dobou sbor dokončil bourání vyhořelé stodoly velkostatku, kde se uvažovalo zřídit nové skladiště, neboť stávající prostory zbrojnice nevyhovovaly k umístění hasičského vozidla.

V roce 1946 byly provedeny volby do MNV v Žabni – – oprávněných voličů bylo 350, KSČ získala 117 hlasů a 7 mandátů, ČSSD získala 96 hlasů a 4 mandáty, ČSL získala 68 hlasů a 3 mandáty a národní socialisté získali 40 hlasů a 1 mandát. Do čela MNV byl nakonec znovu zvolen Josef Šomek za KSČ. Výbor měl 15 členů.

V roce 1946 došlo díky velikému úsilí představitelů místního národního výboru a za velikých finančních nákladů k realizaci telefonického spojení Žabně s telefonní ústřednou v Místku. Po získání několika starších strojů z bývalého Stolbergova velkostatku v Paskově bylo v květnu 1947 založeno Zemědělské strojní družstvo v Žabni. Zápisné činilo 20 Kčs a členský podíl byl stanoven na 100 Kčs. Předsedou družstva byl zvolen Oldřich Tyleček. Strojní družstvo při svém založení mělo 18 členů, záhy po rozšíření mělo již 44 členy. V bývalém dvoře byly pro ZSD provedeny četné úpravy – došlo k vybourání větších vrat, byla zřízena silážní jáma a došlo k úpravě bývalé přípravny krmiv, která byla proměněna na garáž pro jeden traktor a další zemědělské stroje. V roce 1948 vypsal Okresní národní výbor v Místku soutěž o nejlepší dodávky masa, mléka, vajec a zrní pro všechny obce okresu. První cenou v soutěži byl traktor Zetor, dalšími cenami byly různé zemědělské stroje. Zemědělci z Žabně nejenom že předepsané dodávky splnili, ale zároveň je vysoce překročili a tak vyhráli první cenu – – traktor Zetor 25.

Ve dnech 16.–21. září 1947 členové Sboru dobrovolných hasičů v Žabni prováděli tzv. samaritánskou stráž u příležitosti konání XXII. mezinárodní motocyklové soutěže F. I. C. M. v ČSSR. Za tuto službu obdržel žabeňský sbor čestné uznání, které je dodnes zachováno v hasičské zbrojnici. Na výroční schůzi, konané 1. ledna 1948, byl zvolen nový výbor SDH ve složení Alois Pohludka – starosta, Josef Šomek – místostarosta, Rostislav Bařina – velitel, Rudolf Lednický – 1. zástupce velitele,

Ladislav Jančík – 2. zástupce velitele, Bohuslav Stacha – jednatel, František Mynář st. – pokladník, František Matějíček – vzdělavatel, Bohuslav Stacha – samaritán zdravotník, Jan Tomek – zbrojmistr, Miroslav Paluzga – zbrojíř, Bohumil Paluzga – strojmistr, Robert Weissmann – strojník, členy výboru byli Karel Mynář a Jan Rajnoch, náhradníky členů výboru Jan Rajnoch, Alois Klega a Rudolf Lednický, revizory účtů byli Rudolf Lednický a Oldřich Lukšík. Na této schůzi byla oceněna práce dlouholetého starosty sboru br. Ludvíka Stachy st. Bylo mu uděleno čestné členství a titul čestného starosty sboru.

Únorové události v Žabni proběhly poklidně, došlo k ustavení akčního výboru Národní fronty, který však nakonec neprováděl žádné zásahy – podle dobové zprávy se v Žabni neprojevily žádné „nepřátelské reakční živly“. Na návrh akčního výboru byli ze zastupitelstva obce vyloučeni všichni členové sociální demokracie, lidovci a národní socialisté. Předsedou MNV byl zvolen J. Dvořák, člen KSČ. V roce 1948 došlo v Žabni ke zrušení dvou soukromých obchodů a jednoho řeznictví, nadále zůstal jenom jeden „socialistický“ obchod.

V roce 1949 došlo k výstavbě a zprovoznění sítě obecního rozhlasu, který měl původně 6 tlampačů. Tato akce přišla na 24 000 Kčs. V době, kdy v obci nebyl ještě zaveden místní rozhlas, musely se všechny akce vybubnovávat. Tak např. v prosinci roku 1947 se konala žákovská besídka, kterou spoluorganizovali členové Sokola, na dobrovolném vstupném se vybralo 700 Kčs, za bubnování se bubeníkovi zaplatilo 30 Kčs. Posledními bubeníky, kteří v Žabni bubnovali vyhlášky, byl obecní sluha Klega a po něm Alois Vitásek.

V roce 1950 bylo založeno Jednotné zemědělské družstvo v Žabni, veškeré stroje ZSD přešly do vlastnictví JZD. Ke svému založení JZD od ministerstva zemědělství obdrželo peněžitý dar ve výši 11 000 Kčs na stavbu družstevní prádelny, která byla zřízena v bývalém mlýně. Vnitřní vybavení v hodnotě 30 000 Kčs rovněž věnovalo ministerstvo zemědělství. Ke dni 1. ledna 1951 přešlo vlastnictví celého konfiskátu bývalého dvora hraběte Stolberga, spravovaného doposud MNV, na nově utvořené Jednotné zemědělské družstvo v Žabni. Na místě vyhořelé stodoly, kterou zapálili Němci v době bojů o Žabeň, byla svépomocí postavena ve dvou etapách nová stodola, ale jen v rozsahu ⅔ původní velikosti. Díky velkému množství zdarma odpracovaných brigádnických hodin činily náklady na výstavbu jenom 130 000 Kčs.

V roce 1952 JZD postavilo nový vepřín nákladem 150 000 Kčs, v tomto roce byla také provedena první hospodářsko-technická úprava půdy. Obec Žabeň dostala na budovu MNV velkou tabuli s nápisem „Obec se vzorným JZD“. V Žabni totiž došlo ke scelení malých hospodářství ve veliké socialistické lány, a celkem 51% zemědělské půdy tehdy bylo v socialistickém sektoru. JZD v tomto roce rozšířilo drůbežárnu a přemístilo ji na pozemky usedlosti paní Doležilkové.

Snažili se také žabeňští hasiči – 16. října 1949 poprvé vyjelo opravené a slavnostně vyzdobené hasičské vozidlo LF 15, které na svém závěsu táhlo motorovou stříkačku. Předání tohoto vozidla se provedlo za přítomnosti sousedních sborů a pozvaných čestných členů SDH včetně zástupců vyšších složek. Dne 25. června 1950 byla uspořádána slavnost k 25. výročí založení SDH Žabeň, ocenění bylo předáno dlouholetému členovi sboru, veliteli br. Václavu Bařinovi a dalším členům. V roce 1951 bylo upuštěno od výstavby nové požární zbrojnice a byl podán návrh na rozšíření stávající budovy o prostory garáže, kam by mohla být umístěna hasičská technika. Při této adaptaci bylo zdarma odpracováno 1 550 hodin.

Čestnými členy sboru byli zvoleni Mojmír Sára (od roku 1932), Josef Klega (od roku 1934), Karel Špaček (od roku 1945), Ludvík Stacha – čestný člen a čestný starosta (od roku 1948), Rostislav Bařina – čestný člen sboru, čestný člen a okrskový velitel OHJ, Luďa Stacha – čestný člen sboru, čestný člen a jednatel a matrikář OHJ. V roce 1951 byli vyznamenáni členové sboru bratři Rostislav Bařina, Jaromír Konečný, Jiří Klega, Rudolf Lednický, Josef Mojžíšek, Jiří Rajnoch, Bohuslav Stacha, Oldřich Typovský a Jan Tomek odznakem „Dokonalý hasič“. Od roku 1953 se uděloval odznak „Vzorný požárník“, obdrželi jej např. Štěpán Klekner, Ivan Rajnoch, Rudolf Lednický, Ota Vlk, Marie Bařinová a další. Vedení sboru přejal Rostislav Bařina, který byl zvolen za předsedu sboru, v roce 1959 jej nahradil Josef Mojžíšek. V okresní soutěži požárních družstev se umístilo družstvo žen na 1. místě, družstvo mužů a žáků zůstalo bez umístění.

V prosinci 1952 byla uvedena do provozu také nová rozvodna elektrického proudu Severomoravských rozvodných závodů, n. p., která byla postavena na katastru Žabně.

V roce 1953 se mezi občany začalo šuškat, že brzy dojde ke zrušení lístkového přídělového systému na potraviny. Nikdo však netušil, že je na 31. května a 1. června připraveno provedení druhé měnové reformy od konce 2. světové války. Tzv. vázaný vklad, který byl důsledkem první měnové reformy z roku 1945, celý propadl ve prospěch státu. Pouze úspory vzniklé po roce 1945 na spořitelních knížkách se přepočítávaly v poměru 1 : 5 – – za 1 Kčs každý občan dostal 20 haléřů nové měny.

Dne 30. května 1953 v sobotu v 16.00 hodin hlasatel Československého rozhlasu oznámil všemu občanstvu, že dochází ke zrušení potravinových lístků všeho druhu a také k tzv. úpravě oběživa, výměně dosud platných starých peněz za nové peníze. Každý občan dostal za 50 Kčs starých 1 Kčs novou. Kdo měl k tomuto dni nějaké peníze u sebe volně doma, mohl si je vyměnit v následujících dnech 2.–4. května. Pokud tak neučinil, peníze propadly ve prospěch státu. Kdo si před 16. květnem uložil peníze ve spořitelně, byly mu vyměněny podle následujícího klíče. Vklad do 5 000 Kčs se měnil podle kurzu 1 : 5, nad 5 000 Kčs do 10 000 Kč za 7,50 Kčs starých občan dostal 1 Kčs novou, nad 10 000 Kč do 15 000 Kč se měnilo v kurzu 1 : 8. Vklady nad 15 000 Kčs propadly

státu. Průměrný plat dělníka tehdy činil 1 100 Kčs. Měnová reforma byla komunisty dobře utajena, pobouřila takřka všechny občany Žabně, vyvolala vlnu nesouhlasu a protestů. Státní moc velmi ostře zasáhla proti dělnickým bouřím a rozpoutala se vlna teroru proti všem demokraticky smýšlejícím občanům.

Ceny v obchodech byly pevně stanoveny státem, např. 1 kg cukru stál 14 Kčs, 1 kg hovězího masa 20 Kčs, 1 kg vepřového masa 29 Kčs, 1 kg salámu 23 Kčs, 1 kg mouky 6 Kčs, 1 kg másla 44 Kčs a 1 kg chleba 2,80 Kčs. Jedno vajíčko stálo 1,10 Kčs, 1 kg vepřového sádla 40 Kčs, 1 m látky na oblek stál od 80 do 600 Kčs. Pánský oblek v konfekci stál 400–1 600 Kčs, pánské polobotky stály v průměru 350 Kčs, pracovní obuv 90–150 Kčs.

V roce 1953 došlo k menším opravám cest v Žabni, opravovalo se také oplocení kolem staré školy a zejména došlo ke stavbě nové železné lávky přes Olešnou u pana Vicherka, kde se dříve nacházela jednoduchá lávka pro pěší, položená na dvou dřevěných trámech. Prozatímní dřevěný pomníček sovětskému vojákovi, který padl při osvobozování Žabně, byl v roce 1955 nahrazen novým kamenným pomníkem. Zásluhou občanů Dvořáka a M. Mojžíška byl upraven prostor před pomníkem na malý parčík, který následně MNV předal do péče místním zahrádkářům. Dne 14. prosince 1958 došlo k ustavení místní jednoty Československého svazu ovocnářů a zahrádkářů v Žabni. V roce 1958 byla postavena také zastřešená autobusová čekárna s chodníkem, náklady hradila obec a přišly na 16 000 Kčs.

V letech 1949–1954 probíhala v okolí Paskova závěrečné etapa podrobného uhelného průzkumu, kterou prováděli pracovníci n. p. Uhelný průzkum Ostrava. Bylo provedeno na 30 vrtů, které určily množství, kvalitu i uložení zdejších uhelných zásob a výpočtem několika set miliónů tun uhelných zásob byl dán základ pro zpracování projektu nového dolu. Výstavba nového podniku s názvem Důl Paskov byla schválena vládou ČSR dne 25. června 1959 a bezprostředně poté byly zahájeny první práce. Jejich vedením byl pověřen od počátku Ing. Zdražil, později také ředitel Dolu Paskov.

V letech 1959–1960 MNV v Žabni převzal do své péče jednopatrový obytný dům u rozvodny. Od 1. května 1959 MNV sdružil pod názvem „Služby obyvatelstvu“ místní řemeslníky, kteří po své pracovní době prováděli drobné opravy občanům. „Služby obyvatelstvu“ tvořilo 21 řemeslníků 10 profesí. K těmto službám patřilo také mandlování prádla. Všichni vykonávali tuto činnost mimo pracovní dobu svého hlavního zaměstnání ve svých soukromých dílnách.

Největší investiční a stavební akcí MNV v Žabni se stala výstavba nové školní budovy – byla stavěna jako trojtřídní společně s mateřskou školou v rámci akce „Z“. S její výstavbou se započalo již v roce 1957, kdy byl zajištěn a uskladněn stavební materiál. V roce 1958 byly vyhloubeny základy a sklepy a došlo k jejich vybetonování. V roce 1958 došlo k rekonstrukci stávající mateřské školy nákladem 16 000 Kčs. Práce na výstavbě školy pokračovaly také v následujících dvou letech a konečně 31. prosince 1961 proběhla oslava na počet otevření nové školy v Žabni. Na tuto oslavu byli pozváni zástupci z okolních obcí a škol, zúčastnili se také delegáti za Okresní národní výbor ve Frýdku-Místku. Byli vyhodnoceni nejlepší pracovníci na stavbě školy a bylo poděkováno všem občanům obce, kteří při stavbě školy pomáhali – celkem bylo zdarma odpracováno 14 000 brigádnických hodin. Celková hodnota stavby byla odhadnuta na 1,5 mil. Kčs. V místnostech uvolněné staré školy byly zřízeny úřadovny MNV, knihovna a tělocvična, ve stávající budově MNV byla zřízena schůzová místnost pro pobočku Československého červeného kříže. V roce 1961 byla dokončena stavba klubovny u staré školy. Také byl v tomto roce zřízen malý parčík u autobusové zastávky, který převzali do své péče zahrádkáři.

V letech 1961–1962 došlo k vybudování nové sítě veřejného osvětlení za 25 000 Kčs, Žabeň byla osvětlena pomocí moderních výbojkových lamp. JZD si v tomto roce postavilo novou kůlnu na nářadí. Až do roku 1963 v Žabni stála zpola zbořená budova pohostinství u hlavní silnice. Přestože byla ostudou obce, alespoň pokud se jedná o vzhled, nebylo možno provést její opravu svépomocí, vlastníkem totiž bylo Lidové spotřební družstvo Jednota. Po dlouhém jednání se MNV s Jednotou dohodlo, že bude provedena generální oprava pohostinství. Akci se podařilo zdárně dokončit v roce 1963 a přišla na 75 000 Kčs.

Ve stejném roce se zakoupila nová bradla, Sokolové dostali novou letní tělocvičnu, která byla přivezena v listopadu 1962 a v příštím roce byla nainstalována na pozemku u staré školy. Sokol měl pro svá cvičení tuto výbavu: 1 koženkovou žíněnku, 2 ks bradel, 1 žíněnku plstěnou, 1 koně s madly, 1 pérový můstek, 1 kufříkový gramofon – hodnota inventáře činila 13 400 Kč. Žáci za rok odcvičili 488 hodin, žákyně 270, dorostenci 98, dorostenky 220 a ženy 172 hodiny. Uskutečnily se také 2 pěší výlety s žáky do přírody. V prosinci 1963 zemřel bratr Josef Vicherek, první předseda Sokola Žabeň. Stav členů jednoty činil na konci roku 1963: muži 41, ženy 41, dorostenci 6, dorostenky 8, žáci 25, žákyně 20.

V roce 1961 započalo hloubení důlních jam Dolu Paskov. Pokračovalo velmi rychle a již v roce 1962 hlubiči pracující na tomto díle při svém pokusu o překonání světového rekordu v důlním hloubení vyhloubili za 31 dnů 284,20 m těžní jámy a tak obsadili druhé místo na světě ve výkonovém žebříčku této práce. Paskovská obecní kronika k tomuto období výstavby Dolu Paskov také zaznamenává, že: „v sobotu dne 18. listopadu 1961 na ranní směně z hloubky 340 m bylo vyvezeno na povrch v kapse geologa Ing. Jiřího Dvořáka a v čepici technika Miroslava Vojkovského první kamenné uhlí, které se zde má těžit.“

V říjnu 1962 se započalo pracovat na výstavbě dolu Staříč I., který se nacházel na okraji katastru Sviadnova, nedaleko hranice s Žabní. Důl Staříč II. se ve stejné době stavěl na severním okraji Staříče za vrchem Kamenná.

Na závodě Staříč I. byly v roce 1962 provedeny částečné terénní úpravy, na rozhraní let 1963 a 1964 bylo provedeno zaústění výdušné jámy a koncem roku 1964 byla postavena experimentální kruhová železobetonová těžní věž, jediná svého druhu ve střední Evropě. Tato věž sloužila jak pro hloubení jámy, tak pro pozdější otvírku dolu. Došlo také k zahájení výstavby dolu Staříč III., který se začal stavět na jižním okraji Staříče a severním okraji Chlebovic, asi 1,3 km západním směrem od cesty Staříč – Chlebovice. Celkem mělo být postupně postaveno 7 jam.

V roce 1964 byla provedena generální oprava vepřínu v Žabni za 43 000 Kčs, s výjimkou elektroinstalace, započalo se také s výstavbou velkokapacitní silážní jámy. Hasiči přistoupil k plánované opravě požární zbrojnice a v roce 1965 také došlo k jejímu podstatnému rozšíření. Na stavbě pomáhali zdarma všichni členové sboru dobrovolných hasičů a také další občané, proto náklady činily jenom 255 000 Kčs. NMV ve spolupráci s občany v roce 1964 zajistil a provedl opravu silničního mostu přes říčku Olešnou, která přišla na 16 000 Kčs, došlo také k nátěru jeho železné konstrukce. Závěrečnou akcí roku 1964 bylo dokončení přestavby staršího objektu na novou samoobslužnou prodejnu potravin namísto stávající nevyhovující prodejny. Generální oprava prodejny stála 40 000 Kčs.

K 1. lednu 1965 se obec Žabeň rozkládala na ploše 337 ha 37 a, v obci bylo 159 čísel popisných, obyvatel bylo 660, z toho do 15 let věku bylo 160 osob. Zvláště úpravná byla místní část Nová Žabeň, ve které bylo postaveno v poválečném období 55 rodinných domů. Správu obce zajišťovalo 18 poslanců MNV a sedmičlenná rada, ve složení Václav Chudý, Bohumil Chvostek, Bohumil Klega, Stanislav Pavlásek, Jarmila Sládečková, Josef Stuchlík a Stanislav Tomek. Mimoto bylo při MNV ustaveno 6 komisí – zemědělská, stavební, školská, dětská, finanční a ochrany veřejného pořádku. Předsedou MNV byl zvolen Bohumil Chvostek, místopředsedou Josef Stuchlík a tajemníkem Stanislav Tomek. Další zájmovou činnost v obci zajišťovaly společenské organizace – Svaz československé požární ochrany, Tělocvičná jednota Sokol, Svaz československo-sovětského přátelství, Sdružení rodičů a přátel školy, Československý červený kříž, pobočka Svazu včelařů a pobočka Českého svazu ovocnářů a zahrádkářů. Z mládežnických organizací v obci působily Československý svaz mládeže a pionýrská organizace při základní devítileté škole.

V roce 1965 mělo JZD celkem 60 členů a sedmičlenné představenstvo ve složení Zdenka Brožová, Blažena Lukšíková, Miluše Prnková, Marie Červenková, Jan Klečka, Josef Dvořák a František Sokol, který zastával funkci předsedy JZD. Družstvo obhospodařovalo pozemky o celkové výměře 217 ha, působilo se zaměřením na rostlinnou i živočišnou výrobu. Mimoto v Žabni bylo 7 soukromě hospodařících zemědělců – Alois Pohludka, Viktor Pohludka, František Černík, Josef Šuch, Karel Kolek, Rudolf Havlík a Jan Nytra. Zemědělci v roce 1965 nadojili 94 500 litrů mléka, vyprodukovali 55 000 vajíček včetně násad, získali 35,2 tuny masa, 62 tun obilovin a 32,5 tun brambor. Brambor se proti plánu sklidilo jenom 50%, což bylo zapříčiněno jejich katastrofální neúrodou.

Služby obyvatelstvu zajišťovalo Lidové spotřební družstvo Jednota, které mělo v Žabni 3 provozovny – samoobslužnou prodejnu potravin, výsek masa a pohostinství. Dále zde byla provozovna Lidového družstva „Hygie“ – holičství, jejíž adaptace v roce 1965 stála 30 000 Kčs. Ostatní služby obyvatelstvu zajišťovaly drobné provozovny při MNV, ve kterých bylo v 10 profesích zapojeno 48 občanů.

Kulturní činnost řídila Osvětová beseda v Žabni, v jejímž čele stáli Alois Řeha a Vlasta Pohludková. Jejich zásluhou v obci působil ochotnický a estrádní soubor na vysoké úrovni. Obecní knihovnu vedl Josef Řehák. Aktivní činnost vyvíjela také místní Tělovýchovná jednota Sokol, v jejíž tělocvičně a na hřišti pravidelně cvičily ženy, dorostenci, dorostenky a žáci pod vedením Karla Kuskuly a Lídy Chmelíkové. Místní osmička žen také cvičila na III. celostátní spartakiádě v Praze. V mateřské školce bylo v roce 1965 přihlášeno 30 dětí, v nové dvoutřídní škole se učilo 56 žáků a pedagogický sbor měl dva členy – Annu Žurkovou a Aloise Řehu, který byl zároveň ředitelem školy.

V roce 1965 došlo k výměně oken na bývalé hospodě u Weissmanna, byly provedeny nové omítky, došlo k úpravě malého parčíku před objektem. Při rekonstrukci hasičské zbrojnice odpracovali dobrovolní hasiči 5 595 brigádnických hodin. Hodnota této stavební akce činila více jak 140 000 Kčs a zapříčinili se o ni výhradně sami hasiči. Nejvíce brigádnických hodin odpracovali tito členové ČSPO: Rudolf Lednický – 946 hodin, Vladimír Blahut – 760 hodin, Jaroslav Pavelka – 653 hodin, Anežka Lednická – 425 hodin, Milan Stacha – 253 hodin, Josef Prorok – 251 hodin, aj.

Na návrh MNV v Žabni a Ústavu geodezie a kartografie v Opavě plenární zasedání ONV ve Frýdku-Místku dne 28. prosince 1965 schválilo územní změnu, která začala platit od 1. ledna 1966. Došlo ke změně katastrálních hranic obcí Žabeň a Staříč. Od obce Staříč bylo odděleno území o rozloze 9 ha a došlo k jeho připojení k Žabni včetně rodinných domů občanů Holuba, Jana Němce, Strajánka, Červenky a Mokeše. Tím se celková rozloha obce zvýšila na 337 ha a počet obyvatel vzrostl na 677.

Nejvýznamnější investiční akcí v roce 1966 byla generální oprava silnice 1. třídy vedoucí přes Žabeň. Bývalá dlážděná silnice se během pěti měsíců změnila v tzv. dálnici s asfaltovým kobercem a její vozovka byla rozšířena na 7 m. Souběžně s touto stavbou byla provedena oprava hlavních i vedlejších prostranství před samoobsluhou, řeznictvím a pohostinstvím, kolem parčíku a před hospodou u Weissmanna. V rámci akce „Z“ občané pracovali na 9 akcích a odpravovali celkem 5 103 hodiny a odvedli práci v hodnotě 397 000 Kčs. Zejména byla dokončena rekonstrukce požární zbrojnice, bylo dokončeno oplocení areálu základní devítileté školy v délce 400 m, u školy bylo vysázeno 70 topolů. Drobné provozovny v Žabni začaly v roce 1966 provozovat pro občany novou službu – zavedly nákladní autodopravu. Záhy se tato činnost stala hlavním zdrojem příjmů drobných provozoven v průběhu roku. Hrubý příjem provozoven v tomto roce činil 58 776 Kčs. V roce 1966 se v Žabni narodilo 11 dětí, z toho 5 chlapců a 6 děvčat, zemřelo 6 občanů.

V důsledku dlouhotrvajících dešťů Žabeň v roce 1966 postihla ve dnech 25.–27. července, stejně jako celý kraj, rozsahem mimořádná povodeň. Nebylo pamětníka, který by v minulosti zaznamenal podobnou hrozivou událost. Zejména Olešná se tak divoce rozvodnila, že bylo nutno evakuovat většinu obyvatel z domků stojících poblíže Olešné. Zaplaveny a znečištěny byly takřka všechny studny v Žabni. Nejvíce byli povodní postiženi občané Anna Poddaná, Eliška Pavelková, Anna Vicherková, Jan Škandera (č. p. 56), Zdeněk Krejčí (č. p. 23) a Jiřina Bortlová (č. p. 55).

V roce 1966 bylo v Žabni zřízeno poštovní středisko, stalo se tak z iniciativy MNV, který pro tento účel uvolnil adaptovanou budovu bývalého národního výboru. Provoz v tomto středisku byl zahájen 1. listopadu a první doručovatelkou se stala paní Vzentková. Ve stejném roce bylo v Žabni přihlášeno 128 televizorů a 179 radiopřijímačů, jejichž majitelé měli uhrazen koncesionářský poplatek.

Místní lidová knihovna vlastnila k 31. prosinci 1966 celkem 1 062 kusů knižních svazků. Knihovnu vedl Josef Řehák, v průběhu roku ji navštívilo 361 čtenářů a celkem si vypůjčili 1 903 svazků. Poplatek za výpůjčky činil ročně u dětí 1 Kčs, u dospělých 3 Kčs. Sokol organizoval v průběhu roku řadu akcí, např. členky Sokola spolu s žáky secvičily divadelní představení, připravily maškarní ples, organizovaly zájezdy pro mládež, apod. Při organizování akcí obětavě pracovaly zejména sestry Chmelíková, Tyralíková a Pohludková. Místní organizace Českého svazu ovocnářů a zahrádkářů zásluhou předsedy Františka Čaje a hospodáře Františka Brantola si také vedla velmi dobře. Pro členy byly organizovány odborné přednášky a instruktáže, zahrádkáři společně nakupovali hnojivo, ovocné stromky a v roce 1966 si postavili novou klubovnu nákladem 35 000 Kčs.

Jednotné zemědělské družstvo v Žabni vlastnilo základní prostředky v celkové hodnotě 2 228 616 Kčs. Výnosy za rok 1966 činily 1 168 770 Kčs, náklady na výrobu byly ve výši 757 153 Kčs. Družstvo obhospodařovalo 222 ha pozemků. Celkem bylo odpracováno 17 925 jednotek, hodnota strojů v družstvu činila 362 000 Kčs. Traktorista průměrně vydělával 1 300 Kčs, dojička krav vydělávala 1 000 Kčs. Družstvo vyplácelo na 1 odpracovanou jednotku 18 Kčs a navíc také naturálie. Na prémiích bylo vyplaceno družstevníkům 34 930 Kčs. V družstvu se chovalo 397 slepic a kohoutů, 25 prasnic, 195 vepřů, 64 krav a 66 jalovic. Mléka bylo nadojeno 86 320 litrů, do prodejní sítě bylo dodáno 34,0 t masa a 68 887 kusů vajec. V představenstvu družstva pracovali František Sokol, František Podracký starší, Miluše Prnková a Anna Volná.

V roce 1967 v Žabni žilo 653 osob. Z toho do 14 let věku 169, od 15 do 59 celkem 390 osob. Během roku se narodilo 12 dětí, z toho 9 děvčat a 3 hoši. V roce 1968 byla postavena nová železná lávka přes Olešnou u domku paní Vicherkové v hodnotě 53 750 Kčs. V roce 1969 nabízelo služby občanům celkem 9 drobných provozoven – zámečnictví, klempířství, jemnomechanická dílna, stavení údržba včetně stavební projekce, elektroúdržba, mandlování prádla, radiotelevizní služba a nákladní autodoprava. MNV chtěl ještě rozšířit tuto činnost o opravy drobných elektrických spotřebičů a drátkování podlah. U příležitosti 50. výročí vzniku Československa byla dne 28. října 1968 zasazena lípa vpravo před vchodem do prodejny LSD Jednota. Samotné zasazení stromu bylo tehdy slavnostním aktem – iniciátory a realizátory tohoto aktu byli členové tehdejšího dohlížecího výboru Lidového spotřebního družstva Jednota. Přítomni také byli členové Sokola, kteří předvedli pod vedením paní Ludmily Chmelíkové tanec Česká beseda.

Osvětová beseda v roce 1969 pod vedením Vlasty Pohludkové uskutečnila několik akcí, např. oslavy únorových událostí v roce 1948, oslavy MDŽ, cyklus přednášek o kosmetice, vzpomínkový večer na J. A. Komenského, podpořila atletické závody organizace Junák, oslavy 100. výročí narození V. I. Lenina, oslavy 1. máje, lampionový průvod k pomníku padlých s přizváním sovětských vojáků. Dále se spolupodílela na oslavách 45. výročí založení místní organizace ČSPO.

V roce 1967 bylo na dole Staříč I. – Sviadnov dosaženo hloubky 578 m, na dole Staříč II. bylo dosaženo u vtažné jámy hloubky 780 m a u výdušné jámy 816 m, na dole Staříč III. u vtažné jámy 779 m a u výdušné jámy 761 m. Všechny tři jámy byly v úrovni druhého patra navzájem propojeny spojovacími překopy. K 31. prosinci 1969 bylo vyraženo celkem 32 706 m důlních chodeb pod obcemi Staříč, Sviadnov a Žabeň. Důlní otvírkou bylo naraženo pásmo plytčejších hrušovských vrstev a hlubších petřkovických vrstev. Karbonské pásmo se nachází v hloubce 430 m pod povrchem, je překryto usazeninami mladšího třetihorního moře, které se svým výběžkem z oblasti Vídeňské pánve rozlévalo až do oblasti Ostravské pánve. Pokryv je tvořen převážně jílovitě-písčitými horninami, plastickými až zpevněnými. Celkem se počítalo s těžbou až 60 slojí o mocnosti od 60 do 157 cm.

V rychlém tempu probíhala také výstavba dolu Paskov. Při ražbě prvých metrů překopu a důlních chodeb se však ukázalo, že původní názor na geologickou stavbu otvíraného důlního pole není správný. Proto byly od roku 1964 obnoveny v paskovském prostoru geologicko-průzkumné práce. Jejich zásluhou pak na Dole Paskov, mimo původní předpoklad, bylo již v roce 1966 vytěženo první tržní uhlí. V roce 1967 těžba tohoto uhlí na novém dole představovala již 142 580 tun, v roce 1968 dosáhla 265 745 tun a v roce 1969 rovných 307 560 tun.

V roce 1970 byla uvedena do provozu nová úpravna uhlí, tzv. prádlo, na svou dobu největší a nejmodernější v Ostravsko-karvinském revíru, s téměř automatizovaným technologickým zařízením. Tím v podstatě skončila základní výstavba Dolu Paskov.

Dne 2. října 1970 u příležitosti 8. plenárního zasedání Ústředního výboru odborových svazů v Praze během dopoledního jednání v klubu školství a kultury ředitel ZDŠ v Žabni Alois Řeha spolu s učitelkou Annou Žurkovou a p. Šlahařem, zástupcem VO KSČ v Žabni, převzali z rukou ministra školství ČSR p. Hrbka a předsedkyně ÚV odborového svazu pracovníků školství a kultury veřejné ocenění za činnost školy.

Na podzim 1970 proběhlo celostátní sčítání obyvatel, v Žabni sčítala komise ve složení: předseda p. Hamada, členové p. Fridrišek a p. Řeha. Rozloha obce činila 3,39 km^2, obyvatel bylo 671, z toho 326 mužů a 345 žen, v obci bylo 173 domů s 223 byty. Ústřední topení mělo 93 bytů. V obci bylo 151 televizorů, 24 motocyklů a 48 osobních automobilů.

Dne 14. prosince 1970 došlo k slavnostnímu zahájení těžby na skupinovém dole Staříč. Tohoto slavnostního aktu se zúčastnil člen předsednictva ÚV KSČ a předseda vlády ČSR Dr. Ladislav Adamec, CSc. a řada dalších představitelů ústředních, krajských i okresních orgánů státní moci, mezi nimi vedoucí tajemník OV KSČ ve Frýdku-Místku Jan Šigut a předseda ONV ve Frýdku-Místku Oldřich Pánek. Prostavěno bylo celkem 877 039 000 Kčs. V hloubce 450 m se nacházela první sloj B 14 o mocnosti 75 cm, v hloubce 750 m byla sloj B 22 o mocnosti 120 cm, v 600 metrech pak další sloj B 19 o mocnosti 90 cm.

V roce 1971 došlo v rámci akce „Z“ k rozšíření hřiště TJ Sokolu Žabeň. Nejvýznamnější akcí v tomto roce byla výstavba nové a moderní restaurace v celkové hodnotě 1 240 000 Kčs. Ve stejném roce opustilo řady členů Sboru dobrovolných hasičů v Žabni pět zasloužilých členů – zamřeli bývalý pokladník a dlouholetý předseda sboru Alois Pohludka (84 let), zbrojíř Jan Tomek (74 let), bývalý velitel Rudolf Lednický (67 let), bývalý velitel Jan Rajnoch (63 let) a trubač a místonáčelník J. Prorok (63 let).

V roce 1972 MNV Žabeň splnil veškeré vytýčené úkoly, které představovaly finanční náklady ve výši 1 205 207 Kčs, došlo k vytvoření hodnot ve výši 1 839 150 Kčs. V tomto roce se pozornost celé obce soustředila na dokončení stavby kulturního domu. K jeho slavnostnímu otevření došlo 19. května 1972 v 16.00 hodin za účasti mnoha hostů a také obyvatel obce. Předseda MNV Josef Bednařík přivítal zástupce všech složek, občany, členy delegace z ONV a OV KSČ ve Frýdku-Místku. Prohovořil Ing. Ladislav Šigut z OV KSČ. Společenské víceúčelové zařízení bylo stavebně dokončeno v roce 1972, došlo k dostavbě společenského sálu s jevištěm, klubovnami a příslušným sociálním zařízením. Celková hodnota odvedené práce činila 1 500 000 Kčs.

V Žabni ve stejné době probíhala také intenzivní individuální výstavba rodinných domků, která souvisela do značné míry s rozšiřováním dolu Paskov. Počáteční stav pracovníků Dolu Paskov představoval 203 zaměstnanců, v roce 1972 zde bylo zaměstnáno již 2 350 lidí. Přecházeli havíři z ostatních šachet Ostravsko-karvinského revíru nebo z jiných pracovišť, buď jako stálí pracovníci nebo brigádníci. Pro zaměstnance se stavěly podnikové byty v Paskově mezi Bělskou a Neužilní ulicí. V roce 1965 vyrostlo dalších 480 bytů ve Frýdku-Místku na sídlišti Riviéra a 60 bytů v Ostravě-Hrabůvce. Bytová výstavba pokračovala i později podle potřeb šachty. V první polovině 70. let minulého století se postavilo také hodně nových rodinných domků v Žabni, zejména po pravé straně hlavní cesty vedoucí do Ostravy a v místní části Hradčany. V roce 1973 bylo v Žabni již 180 rodinných domků včetně starších obytných usedlostí.

V roce 1973 byla zpracována technická dokumentace pro výstavbu nové prodejny smíšeného zboží v hodnotě 30 000 Kčs, při opravách místních komunikací bylo proinvestováno 120 000 Kčs. Rozšíření elektrifikace pro další etapu výstavby nových rodinných domků přišlo na 32 000 Kčs, provedení generální opravy místních komunikací v nové části obce přišlo na 300 000 Kč, pročištění a prohloubení polních příkopů přišlo na 90 000 Kčs. Byla zahájena výstavba nové prodejny potravin a do 30. listopadu byla dokončena hrubá stavba prodejny v hodnotě 680 000 Kčs.

Na začátku roku 1973 došlo ke sloučení JZD v Žabni, Sviadnově, Staříči a Paskově a také státního statku ve Staříči v jeden celek „JZD Družba“. Předsedou byl zvolen Alois Bednárek ze Sviadnova, v Žabni zůstal jako zootechnik František Brož. Nové družstvo mělo 456 členů, aktivně pracujících 229. Dosavadní předseda družstva v Žabni František Sokol přešel do funkce vedoucího družstevní přidružené výroby.

Podle celoobecního závazku byla v roce 1974 do 31. března dokončena hrubá stavba samoobslužné prodejny potravin v Žabni – finanční náklad činil 140 000 Kčs, celková hodnota díla činila 275 000 Kčs. Do 30. dubna 1974 došlo ještě k úpravě prostranství před touto prodejnou. V roce 1974 byla také provedena generální oprava všech hlavních místních komunikací ve staré i v nové části obce v celkové délce 4 000 m, včetně položení asfaltového koberce. V roce 1974 celkové příjmy MNV v Žabni činily 2 027 693 Kčs, výdaje 1 879 215 Kčs, zůstatek činil 148 478 Kčs. Také místní drobné provozovny hospodařily, s přebytkem – čistý zůstatek činil 617 000 Kčs. Místní základní školu k 1. srpnu 1974 opustil ředitel Alois Řeha ze Sviadnova, který odešel jako zástupce pro druhý stupeň na 6. základní školu v Místku. V Žabni působil 19 let. Na jeho místo přišla učitelka Alena Smetanová z Místku a spolu s ní vyučovala Svatava Mičulková ze Sviadnova.

V roce 1974 došlo k rozšíření sítě místního rozhlasu, nová rozhlasová ústředna stála 32 000 Kčs, dále se rozšiřovalo výbojkové osvětlení podél tzv. dálnice na Ostravu, opravovaly se komunikace a v červenci dostaly některé ulice ve staré Žabni a směrem ke škole hladký asfaltový povrch. V roce 1974 díky nákladné adaptaci z budovy staré školy vzniklo estetické prostředí MNV – – v budově byla po adaptaci velká zasedací síň, dvě kanceláře pro pracovníky MNV, knihovna a mandlovna. Rekonstrukce si vyžádala náklady ve výši 307 000 Kčs. MNV v rámci celoobecního závazku v rámci akce „Z“ dokončil stavbu samoobslužné prodejny potravin a smíšeného zboží, která byla slavnostně otevřena 27. dubna 1974 v 8.00 hodin ráno. Úvodní proslov pronesl předseda MNV p. Josef Bednařík a slovo předal tajemníkovi MNV p. Tomkovi, který jmenovitě poděkoval všem společenským organizacím a občanům, kteří bezplatně pomáhali při výstavbě nové prodejny. V roce 1974 se v obci narodilo 12 dětí, zemřelo 9 občanů a bylo postaveno 8 nových rodinných domů.

Také následující rok 1975 byl velmi bohatý na společenské události v Žabni. Ustavující schůze organizace Českého svazu žen v Žabni se konala 15. ledna 1975, předsedkyní byla zvolena M. Šlahařová. Slavnostní veřejné plenární zasedání MNV v Žabni a Národní fronty se konalo 8. května 1975 na počest 30. výročí osvobození Československa. V sále kulturního domu se sešlo přibližně 200 občanů Žabně. V rámci oslav osvobození obdrželi diplom a pamětní medaili k 30. výročí SNP a květnového povstání českého lidu a svobodní ČSSR obec Žabeň, František Podracký a Josef Lukšík. Čestný odznak Severomoravského KNV v Ostravě za rozvoj kraje a dlouholetou práci v místním národním výboru obdrželi Bohumil Chvostek a Josef Bednařík, pamětní medaili k 30. výročí osvobození ČSSR udělila rada ONV ve Frýdku-Místku Miloslavu Šlahařovi, Stanislavu Tomkovi, Stanislavu Nytrovi, Marii Fijákové a Jarmile Sládečkové. Další občané Žabně obdrželi u této příležitosti pamětní listy za práci na úseku výstavby kraje a čestná uznání. Čestný titul „Vzorná tělovýchovná jednota“, udělený KV ČSTV v Ostravě, předal zástupce OV ČSTV ve Frýdku-Místku podplukovník Nos místní jednotě Sokol Žabeň.

Místní spartakiádu uspořádala Tělovýchovná jednota Sokol Žabeň dne 9. května 1975. Odpolední slavnostní průvod prošel vesnicí – zúčastnilo se jej 130 cvičenců z TJ Sokol Žabeň, Svazu požární ochrany a žáků místní ZDŠ a dalších 190 občanů. V programu cvičení vystoupilo 16 dětí z místní mateřské školy, 52 žáků a žákyň ZDŠ, 12 dorostenců – mladých hasičů, 14 členů Sokola a 8 žen, členek Sokola ve výběrové skladbě a 36 žen v skupinové skladbě. Při zajištění vystoupení vypomáhaly okolní tělovýchovné jednoty, 7 mužů ze Zelinkovic, 12 žen z Paskova a 12 žen ze Staříče. Vystoupení se divákům hodně líbilo, bylo jich přítomno přibližně 400. Večer se pak v kulturním domě konala přátelská veselice. Na Československé spartakiádě v Praze, která probíhala ve dvou odpoledních programech 28. a 29. června 1975, cvičilo 27 cvičenců ze Žabně.

V neděli 15. června 1975 se konala oslava 50. výročí založení hasičského sboru v obci. Právě 15. června 1925 se sešlo 25 místních občanů v hostinci „U Stachů“ a založili výbor Sboru dobrovolných hasičů v Žabni. Dopolední slavnostní zasedání hasičů proběhlo v kulturním domě, zúčastnili se ho zástupci okolních hasičských sborů, také zástupci okresního velitele, zástupci MNV a NF a dalších složek. Slavnost zahájil Vladimír Blahut, za dlouholeté padesátileté členství ve sboru byli odměněni bratři František a Karel Mynařovi, kteří obdrželi pamětní medaile. Odpolední soutěže o putovní pohár MNV v Žabni se zúčastnilo 11 hasičských družstev. Soutěž vyhráli hasiči z Ostravy – Nové Vsi.

V roce 1975 došlo k vybudování nového cvičiště u areálu Sboru dobrovolných hasičů v Žabni, náklady na tuto akci činily 28 000 Kčs. Dne 15. května 1975 byla přivezena konstrukce cvičící věže pro nové cvičiště, která se začala používat pro výcvik a pohárové soutěže. Montáž byla provedena 24. května 1975.

Ve stejném roce proběhla také adaptace kluboven Československého červeného kříže a pionýrské organizace, občané zdarma odpracovali stovky hodin při výstavbě nového sportovního areálu a hřiště s travnatým povrchem – tato akce přišla na 52 000 Kčs. Pokračovala také bytová výstavba v Žabni, celkem bylo postaveno 5 obytných budov a další 3 zůstaly rozestavěny. K 31. prosinci 1975 měla obec 714 stálých obyvatel a 188 domů. Z toho bylo 179 osob mladších 18 let, občanů ve věku do 60 let bylo 391 a nad 60 let 142 občanů.

JZD hospodařilo na 2 129 ha zemědělské půdy, z toho na 1 504 ha orné půdy, výměra družstevních lesů činila 113 ha. Záhumenky zabíraly 106 ha, z čehož bylo 38 ha půdy orné. K 31. prosinci 1975 mělo družstvo 256 stálých pracovníků, přepočtených pracovníků 331, členů družstva bylo 506. Průměrná měsíční mzda na jednoho přepočteného pracovníka činila 1 780 Kčs. Celkový hospodářský výsledek družstva činil 1 572 000 Kčs, do fondu kultury bylo přesunuto 152 000 Kčs, do fondu výstavby 1 329 000 Kčs, do fondu odměn 35 000 Kčs, odvod daní činil 56 000 Kčs. V soutěži o zlepšení životního a pracovního prostředí v rámci okresu Frýdek-Místek se družstvo umístilo na 2. místě, odměněno bylo částkou 12 000 Kčs.

Na dubnovém, v pořadí již čtvrtém plenárním zasedání MNV v roce 1976 obdržel tajemník MNV v Žabni Stanislav Tomek čestný diplom a pamětní odznak „Zasloužilý pracovník MNV“ od SmKNV v Ostravě u příležitosti 50letého životního jubilea. V tomto roce odpracovali občané Žabně bezplatně celkem 1 688 brigádnických hodin, věnovaných na zkrášlení obce. Byla opravena dlažba chodníku u hlavní cesty, došlo k vymalování kulturního domu, byl opraven silniční most přes Olešnou, oplocení u základní školy, došlo k rozšíření a úpravě 3 nástupních můstků u čekáren ČSAD, byl upraven parčík, aj. Uvedené akce představovaly hodnotu přibližně 500 000 Kčs, které byly vynaloženy výhradně z rozpočtu MNV.

V následujícím roce 1977 místní knihovnu vedla Marie Mitková, knihovna sídlila v budově MNV a měla mimo jiné i čítárnu. Knih bylo ve fondu 1 541, v průběhu roku bylo vypůjčeno celkem 4 471 knih, z toho si

550. VÝROČÍ ZALOŽENÍ OBCE

děti do 14 let věku vypůjčily 1 742 titulů z oblasti krásné literatury a 162 knih naučných, dospělí si vypůjčili 2 386 knih z oblasti krásné literatury a 181 knih naučných. Mladých čtenářů bylo 40 a dospělých 52.

V roce 1979 občany Žabně rozrušil záměr integrace Paskova, Oprechtic a Žabně do jedné střediskové obce. Poslanci MNV postupně navštívili 460 občanů obce ve věku nad 18 let, z toho se podle statistiky mělo vyslovit pro integraci 274 občanů, proti bylo 179 občanů a nevyjádřilo se 7 občanů. Pro připojení Žabně k Paskovu byl tehdy získán rozhodující nadpoloviční souhlas občanů. Integrační komise rozhodla, že po integraci budou domovní daň a místní poplatky vyměřovány podle sazeb, platných před sloučením obce po dobu nezbytně nutnou, dokud se sloučené obce nedostanou na stejnou úroveň občanské vybavenosti. V budově bývalého MNV Žabeň došlo k provedení adaptací; zasedací síň zůstala zachována pro schůze občanského výboru NF, do kanceláře bylo přestěhováno poštovní středisko a na jeho dosavadní místo se přestěhovala pionýrská organizace.

Jedna z nejvýznamnějších staveb v Severomoravském kraji a jedna z největších investičních akcí ministerstva průmyslu ČSR – výstavba nového celulózo-papírenského kombinátu Celpak – byla slavnostně zahájena 11. května 1979. Na základní kámen poklepali člen ÚV KSČ a vedoucí tajemník SmKV KSČ Miroslav Mamula, ministr průmyslu ČSR Bohumil Urban, člen předsednictva a tajemník KV KSČ Zdeněk Krč, místopředseda KNV Bedřich Majerek, ředitel státní hospodářské organizace pro výstavbu kombinátu Celpak v Paskově Zdeněk Dobeš a vedoucí tajemník OV KSČ ve Frýdku-Místku Albín Peterek. Celpak – dnešní Biocel stavěly Inženýrsko-průmyslové stavby Praha, závody v Ostravě – Bartovicích a Třinci.

Ke dni 1. ledna 1980 došlo k integraci Žabně a Oprechtic k Paskovu. Žabeň měla 193 domů a 684 obyvatel, základní devítiletou školu, mateřskou školu, prodejnu potravin – samoobsluhu, výsek masa, restauraci „U Čápů“ a působila zde hospodářská farma JZD „Mír“ se sídlem ve Fryčovicích. Dne 30. ledna 1980 proběhlo první ustavující plenární zasedání zástupců integrovaných obcí, na kterém došlo k volbě funkcionářů Místního národního výboru v Paskově. Po integraci byl předsedou MNV zvolen Zdeněk Klega z Oprechtic, místopředsedou František Podracký z Žabně a tajemníkem Miroslav Dražina z Paskova. V radě MNV zastupovali Žabeň František Podracký, Ing. J. Macháček a S. Tomek.

V roce 1980 byly v akci „Z“ postaveny tenisové kurty SSM, finanční náklady činily 207 000 Kčs, celková hodnota díla byla 270 000 Kčs. V akci „Z“ také došlo k výstavbě chodníků podél silnice, hodnota celé akce dosáhla 780 000 Kčs, přičemž finanční náklady činily 600 000 Kčs. Byla také provedena adaptace místního pohostinství nákladem 250 000 Kčs, vytvořená hodnota dosáhla částky 340 000 Kčs. V roce 1980 byl také dokončen prováděcí projekt k zahájení výstavby vodovodu v Žabni, se kterou se započalo v roce 1981.

Lidové spotřební družstvo jednota – prodejna č. 401 v Žabni prodávala základní sortiment zboží, např. potraviny, chléb a pečivo, nealkoholické i alkoholické nápoje, lahvové pivo, cukrovinky, drobné galanterní zboží, ovoce, aj. Prodejna také prováděla výkup ovoce pro další zpracování. Např. v roce 1976 činily tržby v této prodejně 3 003 254 Kčs, v roce 1980 již 3 441 415 Kčs. Prodejnu vedla paní J. Nytrová a zboží prodávaly paní B. Podracká, L. Pohludková a B. Marková. V prodejně masa a masných výrobků prodávaly paní B. Klegová a V. Joklová, tržby v roce 1976 činily 1 338 000 Kčs, v roce 1980 již 1 601 000 Kčs. Zajímavou statistiku vykázalo Pohostinství Jednota LSD Žabeň, nazvané „U dálnice“. V roce 1976 činila tržba 209 130 Kčs, z toho za lihoviny 75 000 Kčs, v roce 1980 byla tržba 214 495 Kčs, z toho za lihoviny 89 000 Kčs. Návštěvnost pohostinství se většinou skládala jenom z domácích hostů, vedoucí provozovny byla paní A. Lednická.

Kulturní dům v Žabni s restaurací a jídelnou RaJ Frýdek-Místek byl v 80. letech minulého století velmi intenzivně využíván. Pořádaly se zde svatební hostiny, různá pohoštění k rodinným oslavám, v sále se hrálo divadlo, konaly se zde přednášky, taneční veselice a diskotéky. V bočních místnostech cvičili členové TJ Sokol Žabeň a konaly se tam i akce místní organizace SSM. Vedoucí restauračního provozu byla paní Ořechovská. V roce 1976 maloobchodní obrat činil 733 500 Kčs, z toho tržby v kuchyni dosáhly 250 000 Kčs, v roce 1980 tržby dosáhly výše 946 000 Kč, z toho v kuchyni činil obrat 414 000 Kčs, prodejem lihovin se vydělalo 173 000 Kčs.

Pokračovala také výstavba rodinných domků v Žabni – v roce 1979 se stavělo na parcele paní Haladejové z č. p. 8, kde obec postavila novou komunikaci a připravila nové stavební parcely. Pro novou žabeňskou čtvrť byl vybrán název „Růžový pahorek“. V letech 1979–1981 zde vyrostlo 10 nových domů, např. č. p. 163 – M. Jančík, č. p. 162 – Vl. Fiják, č. p. 195 – I. Pinkas, č. p. 191 – – K. Prokop.

V letech 1980–1990 se kronika obce Žabeň odmlčela, obec byla součástí Paskova. Dezintegrace Paskova byla provedena v roce 1990, nové obecní zastupitelstvo konstatovalo, že se obec v době, kdy byla pod Paskovem, příliš nezměnila. Svépomocí občané postavili vodovodní řád, jinak se nic nového nevybudovalo. Mezi občany narůstala nespokojenost, která se projevovala i ve značné pasivitě ke společenskému a kulturnímu dění.

V průběhu roku 1979 se rozeběhla výstavba nové celulózky v Paskově, která měla postupně nahradit kapacitně a zejména ekologicky nevyhovující celulózku a papírnu ve Vratimově. K zahájení výstavby došlo na „zelené louce“, dílem na katastru Paskova, dílem na katastru Žabně. Závod Severomoravské celulózky, n. p. Paskov vznikl spojením základního závodu Vratimovských papíren a účelové organizace pro výstavbu kombinátu Celpak Paskov dne 1. ledna 1981. Celulózka byla postavena na ploše cca 220 ha v katastru obcí Paskov, Žabeň a Staříč. Dodávku staveb a technologie zajistilo konsorcium, složené z rakouské firmy Andritz a francouzské firmy Creusot Loire. Doba výstavby „na klíč“ byla stanovena na 36 měsíců.

Zkušební provoz celulózky byl zahájen v říjnu 1983, krmného droždí v říjnu 1984, provoz skleníků, které využívaly odpadního tepla z výroby, byl zahájen v prosinci 1984. V roce 1986 kombinát zaměstnával 1 413 pracovníků a vyprodukoval 102 907 tun celulózy. Původně plánovaná výstavba papírny v Paskově a závodu na zpracování sběrového papíru ve Vratimově se nakonec neuskutečnila. Základní sortiment výroby tvořila od prvopočátku sulfitová buničina a krmné bílkoviny. Export do 14 zemí Evropy a do Austrálie zajišťoval bělenou a nebělenou buničinu. Největšími odběrateli před rokem 1989 byly NSR, Velká Británie, Itálie a Rakousko. Řada obyvatel Žabně nalezla svoje zaměstnání v Biocelu Paskov, kromě toho větší počet obyvatel pracoval na dolech Paskov a Staříč, např. v roce 1987 na dole Staříč pracovalo celkem 5 080 zaměstnanců.

K zásadní změně pro občany Žabně došlo v roce 1985, kdy byl uveden do provozu první úsek nové rychlostní silnice 1/56 mezi Ostravou a Frýdkem-Místkem. Trasa nové cesty byla vedena přes bývalé panské louky od státního statku podél starého koryta říčky Olešné a napojovala se za paskovským hřbitovem na starou cestu. Dva nadjezdy na místních komunikacích mezi Sviadnovem, Staříčí a Žabní byly dány do provozu 7. listopadu 1985. Občané Žabně v roce 1984 uvítali dokončení výstavby vodovodního řádu a napojení Žabně na Ostravský oblastní vodovod.

Pokud máme zhodnotit situaci v letech 1945–1989, Žabni se nevyhnul dramatický rozvoj průmyslu v období poválečném a zvláště v osmdesátých letech 20. století, kdy byl postaven v bezprostřední blízkosti obce závod na zpracování celulózy, který zcela změnil ráz okolní krajiny. Vesnice v klasickém pojetí, jakou si pamatují ještě pamětníci z období těsně po 2. světové válce, přestala existovat. Žabeň získala podobu typickou spíše pro příměstskou zónu, nicméně velmi atraktivní pro svou blízkost k velkým sídelním celkům Ostravy či Frýdku-Místku..

16 Žabeň po roce 1989

V roce 1990 došlo k osamostatnění Žabně – oproti roku 1980 většina obyvatel jednoznačně souhlasila s ukončením integrace s Paskovem, která obci nepřinesla nic dobrého. Na deset let se rozvoj obce zastavil a finanční prostředky byly investovány především na akce v Paskově.

Volby do obecního zastupitelstva se konaly 24. listopadu 1990 a byli v nich zvoleni tito zástupci: RNDr. Karel Bednařík, Luděk Hamada, Jiří Kuskula, Pavel Krchňák, Marian Hrčka, Milan Manda – Sdružení zájmových organizací; Radomír Dvořák, Milan Rosinger, Stanislav Tomek, Miroslav Muroň, Antonín Duraj, Karel Prokop – Sdružení nezávislých kandidátů; Marie Fijaková, Ivan Rajnoch – KSČ; Jiří Neusser – Československá strana lidová.

Starostou obce byl zvolen Radomír Dvořák, jeho zástupci byli zvoleni RNDr. Karel Bednařík a Stanislav Tomek. Obecní úřad v Žabni zřídil tyto komise: revizní, finanční, pro zemědělství a životní prostředí, pro obchod, služby a dopravu, pro školství, kulturu a práci s mládeží, stavební, pro veřejný pořádek a PP, sociální a zdravotní, likvidační a sbor pro občanské záležitosti. Obecní úřad začal vydávat nepravidelný obecní zpravodaj, který dostal výstižné pojmenování – Žabeňák. Jeho zodpovědným redaktorem byl Jiří Neusser.

Podle sčítání obyvatel, které bylo provedeno v noci z 2. na 3. března 1991, v Žabni trvale bydlelo 598 obyvatel. Do základní školy chodilo celkem 26 žáků, z toho 12 dívek a 14 chlapců. Ředitelkou školy byla Mgr. Miluše Lipinová, dále ve škole pracovaly učitelka Milada Majerová a vychovatelka Pavla Třísková, ředitelkou mateřské školy byla Oldřiška Vyvialová a jako učitelka působila Jaromíra Fijaková.

Sbor pro občanské záležitosti v Žabni začal pravidelně pořádat vítání občánků, setkání padesátníků, členové sboru chodili na osobní návštěvy občanů, kteří oslavili 70. narozeniny nebo byli starší 80 let. Nejstarší občankou obce byla v roce 1991 paní Žofie Mikoštíková, která se v březnu dožila 89 let.

Od roku 1990 začaly v Žabni vznikat první soukromé firmy, např. Hortop – manželé Horákovi, Zákos – – manželé Kotáskovi a Záluscí, Alles – F. Fridrišek, Stanislav Tomek – výroba drátěného pletiva, služby obyvatelstvu, Rostislav Bednařík – elektroinstalace, firma Kolková a spol. – automobilová přeprava, Ivan Rajnoch – – svářečské práce. Počet občanů, kteří soukromě podnikali na živnostenský list, byl daleko vyšší. Mnohé z těchto firem bohužel časem zanikly.

V roce 1991 obecní úřad musel přistoupit k radikálnímu řešení – uzamkl skládku komunálního odpadu u statku a odpad bylo nově možno přivážet pouze ve středu a v sobotu v době od 15 do 17 hodin. Bývalý hostinský objekt, který dříve patřil panu Weissmannovi, byl přestavěn na novou prodejnu, jeho dokončení proběhlo v roce 1992. Restaurace „U Stachů“ byla předána původnímu majiteli.

V roce 1990 dne 9. července došlo k prvnímu zásadnímu zdražení potravin. Lidé si jen pomalu zvykali na to, že ceny jsou a budou už jen tržní, tedy nikoli státem uměle regulované, jako v předchozí socialistické době. Tak např. hovězí přední maso zdražilo z 22 na 37 Kčs, cena vepřová krkovice se nezměnila – 43 Kč za kilogram, bůček zdražil z 20 na 25 Kčs, salám Junior 30 Kčs – – nově 42 Kčs, Český salám 30 Kčs – nově 48 Kčs, melta 500 g 2,30 Kčs – nově 5 Kčs, cukr krystal 7,30 Kč – nově

10 Kčs, jahodový džem 6,60 Kčs – nově 10,50 Kčs, meruňková marmeláda 4,80 Kčs – nově 9,50 Kčs, Sunar 10,60 Kčs – nově 21,10 Kč, jogurt bílý 1,10 Kčs – nově 2,10 Kčs, máslo 10 Kčs – nově 16,80 Kčs, sýr Eidam 23 Kčs – nově 43 Kčs, mléko 2 Kčs – nově 3,60 Kčs, šlehačka 5,80 Kčs – nově 7,10 Kčs, sušenky Esíčka 4,20 Kčs – – nově 6 Kčs a zavináče původně stály 17 Kčs, po zdražení stály 30 Kčs. Občané si museli zvyknout, že se každý musí sám postarat sám o sebe. Sociální výhody minulého režimu vzaly za své. Pro občana to znamenalo, že kromě potravin zdražilo i nájemné, zvedla se cena paliv, plynu, elektřiny, vody, jízdného a ošacení. Mzdy se sice valorizovaly, ale lidé si za peníze mohli nakoupit méně zboží.

Další vlna zdražování zboží přišla v říjnu a listopadu 1992 – ceny v průměru vyrostly o 2,5%, masné výrobky zdražily o 7,6%, brambory a výrobky z nich o 5,6% a nepotravinářské zboží až o 15%. Tak např. pánský oblek průměrně stál 2 268,85 Kčs, dámské letní lodičky 431,93 Kčs, dámské boty 553,23 Kč, dětské boty 321,75 Kčs, flanelová košile 244,51 Kčs a kojenecké dupačky 102,37 Kčs.

V roce 1992 obecní úřad zajistil opravu střechy a nátěry plechových částí restaurace „U Čápů“ a zajistil uzavření předběžné smlouvy s novým nájemcem. Po dlouhých jednáních se podařilo zajistit výrobu a výstavbu dvou nových trafostanic, které byly nezbytné pro zavádění ekologického vytápění elektřinou, které bylo na začátku 90. let minulého století hodně žádané. Jednalo se o výstavbě dalších trafostanic, předpokladem byl finanční podíl obce. Ve školní tělocvičně byla přebudována podlaha, řešila se výstavba železničního přejezdu u řeky Ostravice, pro který byla připravena stavební dokumentace. Z účelového státního rozpočtu bylo vyplaceno 29 000 Kčs, z toho 23 400 Kčs přišlo důchodcům, příspěvek ve výši 2 500 Kčs dostaly od obce rodiny s více dětmi. SD Jednota prodalo místní prodejnu masa. Nový majitel hodlal zahájit prodej po rekonstrukci již v březnu 1993. Obecní úřad pro občany zajistil popelnice – jedna přišla na 610 Kčs. Nejvýznamnější kulturní akcí v roce 1992 byla oslava 30. výročí otevření nové školní budovy; výuka v nové škole započala 1. září 1961.

Česká republika vznikla 1. ledna 1993, kdy vstoupila v platnost nová ústava a veškerá moc přešla do rukou českého parlamentu a české vlády. Tentýž den vznikla Slovenská republika. Tím skončilo 74 let společného státu Čechu a Slováků a jméno Československo, které bylo mezinárodním pojmem, se stalo historií. V České republice žilo 81,3% Čechů, 13,2% obyvatel se hlásilo k Moravanům, 3% bylo Slováků, 0,6% Poláků, 0,5% Němců, 0,4% obyvatel se hlásilo ke Slezanům, 0,3% bylo Rómů, 0,1% Ukrajinců a Rusů. Hrubý národní produkt na 1 obyvatele v ČR (1991) činil 2 410 $.

Dne 5. ledna 1993 narukovalo do armády České republiky 12 000 odvedenců k výkonu již ne dvouleté, nýbrž pouze jednoleté vojenské prezenční služby. Další mladí Žabeňáci odcházeli na vojnu v dubnu, červenci a listopadu téhož roku a byli jedněmi z posledních, kteří zakusili zelené sukno a pobyt v kasárnách. V únoru 1993 byla provedena měnová odluka se Slovenskou republikou a na přechodnou dobu byly zavedeny kolkované peníze.

V roce 1993 musel obecní úřad přistoupit k ráznému rozhodnutí – mnoho občanů v Žabni se nechovalo ekologicky a do přistavených obecních kontejnerů na odpad vyhazovali kdeco, včetně nebezpečného odpadu. Proto byly kontejnery vyřazeny z běžného používání a byly přistavovány jen pro nárazovou potřebu při jarním a podzimním úklidu obce. Jinak byly kontejnery přistavovány zájemcům na požádání, ale za úplatu, což vyvolalo mezi Žabeňáky mnoho diskusí.

Strom, na kterém se nacházelo čapí hnízdo, byl již natolik ztrouchnivělý, že hrozilo jeho zřícení. Proto byl postaven sloup železobetonový s kruhem nahoře, aby obec nepřišla o svůj tradiční symbol. Byl také vybudován nový železniční přejezd u řeky Ostravice.

Došlo také ke změně v zajištění základní zdravotní péče pro občany Žabně. Po výstavbě Biocelu nemuseli lidé dojíždět k lékaři až do Paskova, ale mohli chodit do závodního zdravotnického střediska v areálu Biocelu. Středisko tvořily dvě zubní ordinace (MUDr. D. Němčíková, MUDr. Haladejová), ženské oddělení (MUDr. Urbánková) a dvě všeobecné ordinace (MUDr. J. Hajdušková pro zaměstnance Biocelu, MUDr. S. Mikušková pro ostatní občany Paskova, Oprechtic a Žabně). Občané se dozvěděli nemilou zprávu, že v následujících dvou letech bude zdravotní středisko přestěhováno z Biocelu do Paskova a na Biocelu zůstane pouze závodní lékař.

V roce 1994 obecní zastupitelstvo schválilo návrh na vybudování požární nádrže, která měla sloužit i k rekreačním účelům občanů. Na hasičské zbrojnici došlo k zateplení střechy a k provedení nové povrchové úpravy. Protože silniční most přes Olešnou byl již v havarijním stavu, vyhlásila obec výběrové řízení na jeho opravu. Opravu provedla fa. Golem, práce započaly 15. srpna 1994 a kolaudace proběhla 11. listopadu.

V sále kulturního domu v Žabni bylo instalováno nové přímotopné elektrické vytápění. Vyřešil se tak letitý problém – při společenských akcích v zimním období si občané stěžovali na velkou zimu. Bohužel topení nebylo možno realizovat dříve z důvodu malé únosnosti dosavadního elektrického vedení. Byl zpracován projekt na ozelenění prostranství u školy, před obecním úřadem a u kulturního domu. Výsadba okrasných keřů započala na podzim a byla zdárně dokončena v jarních měsících roku 1995.

Rodinný domek po panu Szkanderovi č. p. 5, který byl ostudou obce, byl převeden na obec. Ta jej prodala i s pozemkem novému majiteli a po dohodě s ním byl domek ihned rozbořen, zbořeniště bylo odklizeno a prostor upraven. Podobné problémy měl obecní úřad s domem č. p. 27, u kterého panovaly obavy, že by se mohl zřítit. Obec se snažila jednat s majitelem a jednala také se Stavebním úřadem ve Frýdku-Místku.

Na rok 1994 obec poprvé obdržela dotaci na veřejnou hromadnou dopravu, která byla rozdělena jednotlivým dopravním podnikům ČSAD podle doporučeného klíče. Bylo rozhodnuto, že podmínkou poskytnutí dotace bude zachování alespoň dosavadního jízdního řádu. Proběhly také přípravné práce k výstavbě trafostanice u mostu přes Olešnou, další a poslední měla být postavena poblíže rozvodny. Po jejich dokončení bylo možno uspokojit další zájemce o instalaci elektrického topení.

Na žádost obecního úřadu firma Agro – eko Ostrava vypracovala návrh na řešení kanalizace v obci. Tato verze předpokládala výstavbu několika malých přírodních čistících stanic, které měly být skryty pod vegetačním krytem. Tento návrh nebyl zcela definitivní, zpočátku byl vybrán jako nejpřijatelnější vzhledem k cenové relaci, která se pohybovala na úrovni původně uvažovaného projektu. Výhoda tohoto řešení spočívala v možnosti postupné výstavby kanalizační sítě podle finančních možností obce. Předběžná cena této stavební akce činila 17 000 000 Kčs.

Obecní úřad obdržel žádost od firmy Biocel na prodloužení termínu přepracování technologie zpracování štěpek. Nová technologie měla zamezit úletu pilin a znečišťování životního prostředí v obci. Obecní úřad souhlasil s prodloužením termínu s podmínkou, že bude omezeno zpracování štěpků o víkendech a v době, kdy se převážná většina občanů zdržuje v obci. Původní termín změny technologie v Biocelu byl posunut na konec roku 1994. Občané si ustavičně stěžovali na únik pilin z Biocelu, občas došlo i k úniku chlóru, z areálu firmy Ekovermex se zase stále linul silný a nepříjemný zápach.

Občany velmi rozzlobilo, že Ministersvo školství ČR na návrh Okresního školského úřadu ve Frýdku-Místku vyřadilo žabeňskou školu ze seznamu škol, které měly nárok na posílání svých žáků na ozdravné pobyty. Občané si zejména stěžovali, že stejným rozhodnutím nebyla postižena škola v Paskově, ačkoli obě školy jsou od sebe vzdušnou čarou vzdáleny toliko 1,5 km. Ministerstvo školství změnilo své stanovisko až v roce 1997 a proto děti ze ZŠ Žabeň mohly jet znovu do školy v přírodě v Dolní Lomné až po třech letech.

K 31. prosinci 1994 celkové příjmy obce dosáhly 5 500 000 Kč, celkové výdaje činily 2 630 000 Kč, z toho likvidace komunálního odpadu stála 70 000 Kč, příspěvek na dopravu 510 000 Kč, školství 360 000 Kč, kultura 230 000 Kč, vnitřní správa 740 000 Kč, sociální dávky 37 000 Kč, místní hospodářství 80 000 Kč, výstavba 570 000 Kč a ostatní náklady činily 44 000 Kč.

V roce 1995 vedení dolu Staříč oznámilo obecnímu úřadu, že dochází k omezení těžby uhlí na katastru obce Žabeň a výhledově dojde k úplnému zastavení těžby. Občané se mohli radovat, že dojde k omezení důlních vlivů na stavby v Žabni. Na druhé straně řada z nich postupně přišla o práci a museli začít hledat práci v jiných lokalitách. Dobývání černého uhlí v dobývacím prostoru Paskov a Žabeň bylo ukončeno v důsledku vládou vyhlášeného útlumu v sobotu 26. června 1999. Celková těžba černého uhlí na lokalitě Paskov činila 18 439 628 tun uhlí. V souladu s usnesením vlády č. 618/97 byl 1. ledna 1998 zahájen útlumový program na závodě Paskov, stejnojmenného skupinového dolu OKD, a. s., Důl Paskov, o. z. K 31. prosinci 1997 bylo na závodě Paskov zaměstnáno celkem 1 444 lidí, z toho bylo 918 pracovníků v dole, 355 na povrchu a 171 technicko-hospodářských pracovníků. Vtažná jáma Řepiště dolu Paskov, původně výdušná jáma, byla zasypána v roce 1989 v rámci útlumového programu, konstrukce věže vysoké 52 m byla sanována odstřelem. Ve stejném roce byla zasypána i pomocná vtažná jáma Nová Bělá.

Občané Žabně si museli v roce 1995 zvyknout na zavedení třídění komunálního odpadu a v obci se objevily první kontejnery, určené pro skleněný odpad a pro plasty. Neuspokojivě probíhala oprava restaurace „U Čápů“, kterou prováděla firma SaS Frýdek-Místek – mělo dojít k výměně oken, zateplení venkovních zdí, výstavbě nového schodiště a výměně radiátorů. Termín dokončení byl původně stanoven do konce srpna 1995, obecní úřad však nebyl spokojen s kvalitou prováděných prací a další zakázku již tato firma neobdržela.

Obecní úřad také vyslovil nesouhlas s ukončením zkušebního provozu firmy Ekovermex a s přechodem na plný výrobní režim. Souhlasné stanovisko naproti tomu vydaly jak referát životního prostředí Okresního úřadu ve Frýdku-Místku, tak Okresní hygienická stanice ve Frýdku-Místku. Občané Žabně si však nadále oprávněně stěžovali na nesnesitelný zápach, který vznikal v rámci činnosti Ekovermexu. Také s dalšími firmami na katastru obce byly značné problémy, např. z areálu firmy Petra – – skleníky Žabeň došlo k hromadnému úletu molic, který se musel řešit chemickým postřikem některých zahrad a polních kultur v Žabni. V srpnu 1995 došlo k opětovnému úniku pilin z Biocelu v důsledku poruchy na výrobním zařízení.

V první polovině 90. let minulého století došlo také k aktivizaci Sokola v Žabni. Veliký úspěch zaznamenal první maškarní ples se šibřinkovou vložkou „Čert a káča“ v roce 1990 – nácvik vedla Vlasta Pohludková, vystoupilo 35 účinkujících. Kostýmy ušily p. Malíková, B. Válková, V. Pohludková, V. Neusserová a další. Účast na plese byla přibližně 100 lidí, ale bohužel jen 6 jich přišlo v maskách. Čistý zisk z této akce činil 1 500 Kč. Dorostence – muže cvičil v tomto roce Marian Hrčka, dorostenky – ženy D. Maliková, H. Reková, J. Doudová a Strakošová.

V roce 1991 došlo k osamostatnění TJ Sokol Žabeň, která se zaregistrovala na MV ČR jako samostatný subjekt. Od roku 1993 je Tělovýchovná jednota Sokol Žabeň zaregistrována u Sokolské župy Moravskoslezské v Ostravě. Starostkou byla zvolena Dagmar Malíková, místostarostkou se stala Marta Tyralíková, jednatelkou Libuše Jančíková a náčelníkem Pavel Krchňák. Hřiště Sokola Žabeň bylo zapsáno v pozemkové knize již v roce 1936 jako majetek Sokola Paskov. V roce 1973 Sokol Paskov pozemek předal Okresnímu národnímu výboru

ve Frýdku-Místku s tím, že tento majetek přináleží Sokolu Žabeň. V roce 1979 byl převeden na MNV v Žabni a ten jej předal do užívání Sokolu Žabeň. V roce 1992 byl pozemek navrácen TJ Sokol Paskov a ten jej v roce 1993 převedl na Sokol Žabeň.

Členové a členky Sokola pravidelně cvičili v kulturním domě v pondělí, kdy cvičení vedla K. Zajícová, v úterý cvičení vedla B. Válková a ve středu vedli cvičení D. Malíková a V. Válek, ten vedl cvičení také v pátek. Např. v roce 1995 v prvním pololetí pravidelně cvičilo 1× týdně v sále restaurace „U Čápů“ 14 nejmladších cvičenců, 6 mladších žákyň, 6 starších žákyň, 5 žáků, 5 dorostenců a 10 žen. Podobné počty cvičenců se scházely v druhém pololetí – 10 nejmladších cvičenců, 6 mladších žákyň, 6 starších žákyň, 8 žáků, 4 dorostenci a 9 žen. V roce 1995 zemřel zakládající člen Sokola Žabeň pan Alois Pohludka, st.

V říjnu 1995 TJ Sokol Žabeň uskutečnila první „Běh Terryho Foxe“, vedený okolím Žabně. Akce se konala 28. října a počasí bylo krajně nepříznivé, přesto se zúčastnilo 40 lidí, převážně dětí. Hlavní organizátorkou byla paní M. Tyralíková, na konto výzkumu léků proti rakovině bylo zasláno 1 420 Kč. Další běh Terryho Foxe se konal 5. října 1996 na trase ve staré Žabni, zúčastnilo se ho 57 závodníků, na konto výzkumu léků proti rakovině se zaslalo 2 147 Kč. Cvičení žen se skladbou „Muž a žena“ se v dubnu 1995 konalo na Sokolských dnech v Brně u příležitosti 100. výročí založení Moravskoslezské župy Sokola, cvičení se zúčastnilo 9 žen z Žabně.

Po roce 1989 se aktivizovali také hasiči. Začátkem roku 1991 se konala výroční členská schůze, kde byl podle nových stanov zvolen sedmičlenný výbor, ve složení Miloš Mojžíšek – starosta, Milan Manda – místostarosta, Marie Nytrová – hospodář, Oldřich Čajka – velitel, Stanislav Nytra – preventista, Pavel Typovský – jednatel a František Zajíc – organizační pracovník. V únoru 1991 byla podepsána dohoda mezi Hlavní správou SPO a ústředím Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska o vzájemné spolupráci. Jedním z důsledků bylo vytvoření zásad pro činnost obcí na úseku požární ochrany.

Družstvo mužů např. v roce 1994 celkem 10× vyjelo na pohárové soutěže a družstvo žen 8×. V tomto roce uspořádali žabeňští hasiči již 20. ročník soutěže o putovní pohár starosty obce, kterého se zúčastnilo 12 družstev mužů a 3 družstva žen. V průběhu roku 1995 došlo k rekonstrukci topení v hasičské zbrojnici – – staré ústřední topení bylo nahrazeno soustavou přímotopných elektrických těles. V roce 1996 měl SDH Žabeň 67 členů, z toho 47 mužů a 20 žen.

V roce 1995 se značně zvýšily náklady na odstraňování komunálního odpadu, které dosáhly částky 112 000 Kč, nejvíce obec vynaložila na školství – – 423 000 Kč, kulturu – 233 000 Kč, vnitřní správu a místní hospodářství – 808 000 Kč a rekonstrukce a výstavbu – – 2 254 000 Kč. Dotace občanům na pořízení elektrického vytápění činila 242 000 Kč. Celkové výdaje obce činily 5 172 000 Kč. V roce 1996 započalo nové kolo jednání o výstavbě kanalizace v Žabni. Nový projekt byl založen na principu tlakového posunu odpadních vod, které se měly transportovat prostřednictvím pěti větví obecní kanalizace. Ve školním roce 1995 – 1996 základní školu navštěvovalo 28 žáků, ředitelkou školy byla Mgr. Miluše Lipinová a děti učila také Jarmila Glötzerová, která již byla na odpočinku.

V roce 1996 se konaly v prostorách obecního úřadu volby – proběhly ve dnech 31. května a 1. června. Na podzim ve dnech 15. – 16. listopadu se uskutečnily první volby do Senátu Parlamentu české republiky. V Žabni získala ČSSD 38,43% hlasů, ODS 26,39%, KSČM 9,95%, KDU – ČSL 8,80%, SPR – RSČ 5,79%, ODA 4,63% a DŽJ 2,08% hlasů. Do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR kandidoval Ivo Pinkas, stavební technik, za SPR – RSČ.

Zlatou svatbu slavily v obřadní síni na obecním úřadu hned dva manželské páry, a to ve stejný den – 28. září 1996. Jiřina a Václav Blahutovi uzavřeli svůj sňatek 28. září 1946 ve farním kostele sv. Vavřince v Paskově; Marie a Vladimír Mitkovi si své ano řekli na radnici v Ostravě ve stejný den. Sbor pro občanské záležitosti organizoval také setkání sedmdesátníků a osmdesátníků a jeho členky byly také popřát paní Anežce Klegové, která oslavila 92. narozeniny a čerstvým devadesátníkům paní Růženě Žeňkové a panu Bohuslavu Blahutovi.

TJ Sokol Žabeň jako nejaktivnější společenská organizace v Žabni zorganizovala 1. června 1996 pod patronací Moravskoslezské župy „Jarní sokolský den v přírodě“, který se konal na Prašivé. Hvězdicového výstupu se zúčastnilo 163 členů župy Moravskoslezské, 40 dětí z MŠ ve Frýdku-Místku, 58 členů župy Těšínské a 3 členové župy Valašské. TJ Sokol věnovala dětem perníková srdíčka. Akci sponzorovala paní O. Tomková, srdíčka upekla paní Peterková ze Sviadnova. Akci zajišťovala náčelnice Bronislava Válková.

Ve školním roce 1996–1997 školu navštěvovalo 29 žáků, z toho 17 chlapců a 12 dívek. Ředitelkou školy byla Mgr. Dagmar Mücková, ve škole působila také učitelka Mgr. Ilona Krplová a vychovatelka školní družiny Alena Kováčová. Od 1. ledna 1997 byla v Žabni zrušena sběrna pošty a obyvatelé museli začít znovu chodit na poštu až do nedalekého Paskova.

Koncem července 1997 byla zahájena výstavba 1. etapy kanalizace v Žabni. Do konce roku byl dobudován hlavní řád a zhotoveny některé přípojky k jednotlivým domkům. Také domovní nádrže odpadní vody byly zabudovány a připojeny. Výstavba čističky odpadních vod dospěla do fáze hrubé stavby odkalovací nádrže. V měsíci červenci byla také otevřena restaurace „U Čápů“. Obecní zastupitelstvo vybíralo z několika kandidátů, nakonec se rozhodlo pro místní žadatelky – paní Bortlovou a paní Hirkovou. Novinkou bylo zřízení posezení pod slunečníky před restaurací. Nad bytovou částí restaurace „U Čápů“ byla položena nová krytina a došlo také k zateplení střechy.

V roce 1997 musela obec zaplatit dotaci na veřejnou dopravu ve výši 100 000 Kč ze svého rozpočtu, důvodem bylo výrazné snížení finančního příspěvku od Okresního úřadu ve Frýdku-Místku. Komunální odpady začala svážet firma A. S. A. se sídlem ve Vratimově. V roce 1997 byly schváleny nový obecní znak a prapor, které byly používány na veřejných budovách a při významných společenských a kulturních akcích. Nejstarší obyvatelkou Žabně byla paní Anežka Klegová, která se dožila 93 let, a nejstarším obyvatelem byl pan Bohuslav Blahut, který se dožil 91 let.

Sbor dobrovolných hasičů měl v roce 1997 celkem 67 členů, z toho bylo 47 mužů a 20 žen. Starostou sboru byl Miloš Mojžíšek. V roce 2001 bylo činných členů celkem 44, z toho 33 mužů a 11 žen, mladých hasičů bylo 23 a SDH měl 3 čestné členy. Sbor dobrovolných hasičů zajišťoval pro občany sportovní pohárové soutěže, prováděl kontrolu požárních hydrantů, organizoval sběr kovového odpadu, čerpání vody ze studní a sklepů, apod. Každoročně hasiči v Žabni také připravovali hasičský bál, slavnost stavění a kácení máje, organizovali vinobraní, apod.

Z iniciativy slečny Hany Hamadové byla pod hlavičkou Charity zorganizována sbírka pro povodní postižené oblasti České republiky. V hotovosti se v Žabni vybralo 28 000 Kč. Občané také darovali např. oděvy, lůžkoviny a deky, hygienické potřeby, vařiče a ohřívače a další potřebné věci. Mimo uvedenou sbírkou byly z rozpočtu obecního úřadu zakoupeny zdravotnické potřeby za částku 11 000 Kč.

Ve dnech 19. a 20. července 1998 se konaly v budově obecního úřadu č. p. 62 volby do Poslanecké sněmovny ČR, komunální volby proběhly 13. a 14. listopadu 1998. Do obecního zastupitelstva bylo zvoleno 15 členů, v obecní radě zasedli Radomír Dvořák – starosta (byl zvolen ji potřetí), Jiří Neusser – místostarosta, Ing. Miloslav Jančík, Miloš Mojžíšek a Mgr. Ilona Krplová. Dalšími členy obecního zastupitelstva byli zvoleni Ivan Rajnoch, Ludmila Škopková, Marta Tyralíková, Ludmila Doudová, Oldřich Krchňák, Karel Korbel, Michal Kasander, Zdeňka Fialová, Marian Hrčka a Milan Rosinger. Svého mandátu se později vzdal pan Kasander ve prospěch pana Brantola.

Rok 1998 byl pro obec velmi náročný – příjmy do obecního rozpočtu činily 6 600 582,76 Kč, výdaje dosáhly výše 6 124 237,20 Kč. Zůstatek z roku 1998 činil 476 345,56 Kč, zůstatek z předchozího roku 1997 byl 2 091 181,30 Kč. Do následujícího roku tak bylo převedeno 2 567 526,86 Kč, předpokládaný příjem v roce 1999 byl odhadnut na 5 538 000 Kč. Nejnáročnější akcí v roce 1998 byla výstavba další části kanalizace, která přišla na 5 005 000 Kč. Obec jako zřizovatel financovala také provoz základní školy, který si vyžádal 449 000 Kč, na realizaci kulturních akcí bylo přispěno částkou 172 000 Kč, oprava kaple stála 35 000 Kč, bylo zapotřebí opravit i obecní rozhlas, což si vyžádalo 25 000 Kč. Nová technologie – bezdrátový veřejný rozhlas – přinesla občanům až do domácnosti vymoženost v podobě pravidelných informací o schůzích obecního zastupitelstva, svozu komunálního odpadu, kulturních akcích, apod. Došlo také k opravě veřejného osvětlení – – 70 000 Kč a k opravě budov v majetku obce – 50 000 Kč. Na opravu hasičské zbrojnice a vybavení hasičského sboru obec poskytla 160 700 Kč, likvidace komunálních odpadů stála 120 000 Kč, příspěvek na činnost obecní knihovny a dotace domovům důchodců, kde byli umístěni přestárlí občané Žabně, činil 245 000 Kč.

Po mnoha desetiletích, kdy bývalo žabeňské čapí hnízdo pravidelně každoročně obsazeno čapí rodinou, v roce 1998 čápi poprvé nepřiletěli. Jednou z příčin byly patrně záplavy v roce 1997 a také extrémně nízké teploty v létě stejného roku, kdy žabeňští čápi nevyvedli mladé.

Nejstaršími obyvateli v Žabni v roce 1998 byli Anežka Klegová – 94 let (zemřela v tomto roce), Bohuslav Blahut – 92 let, Anežka Ženková – 94 let (žila v Domově důchodců ve Frýdlantě n. O.).

K 1. lednu 1999 v Žabni žilo 610 obyvatel, z toho bylo 306 žen a 304 mužů, děti do 15 let bylo 98. V tomto roce pokračovala výstavba obecní kanalizace. Každý občan, který požádal o připojení k veřejnému kanalizačnímu řádu, dostal od obce zdarma jímku. Připojování jednotlivých domů pokračovalo směrem od čističky za vepřínem a pokračovalo se také na Nové Žabni až ke škole. V závěru roku došlo na účet obce 500 000 Kč formou dotace od státu, dalších 3,5 mil. Kč bylo přislíbeno. Z obecního rozpočtu bylo zaplaceno 41 000 Kč na instalaci bezdrátového elektronického zabezpečovacího zařízení, které postupně chránilo veškerý obecní majetek. Žabeňáci si až na výjimky zvykli na pravidelná obecní hlášení v místním bezdrátovém rozhlasu, ačkoli podle telekomunikačního zákona nesměla přesáhnout délku dvou minut. Příjmy obce v roce 1999 dosáhly výše 10 986 024,98 Kč, výdaje činily 10 346 766,50 Kč. Zůstatek činil 639 258,48 Kč, navíc z roku 1998 byl převeden přebytek 2 567 526,86 Kč.

Rok 1999 byl bohatý na kulturní a společenské akce, např. v lednu proběhlo secvičování skladby sokolských žen v Čapkově sokolovně v Ostravě na vystoupení „Ostrava 99“, v únoru se konal tradiční sokolský ples. Základní škola připravila Den otevřených dveří, organizovala vánoční jarmark, rada rodičů připravila Country bál a Dětský bál. Hasiči prováděli kontrolní a preventivní činnost – kontrolovali rodinné domy z hlediska požárního nebezpečí, zkoušení funkčnost požární sirény a celého integrovaného záchranného systému. Uspořádali také Hasičský bál a Májovou veselici pro veřejnost. Hasiči zasahovali také u řady požárů, v žabeňském hasičském okrsku došlo v období od 1. ledna do 30. listopadu 1999 celkem k 13 požárům s přímou škodou 340 000 Kč. V Paskově vypuklo 5 požárů, z toho 2 byly v areálu firmy Biocel, 2 požáry byly v Brušperku, 2 ve Staré Vsi nad Ondřejnicí a po 1 ve Fryčovicích, Krmelíně, Oprechticích a Staříči.

Starostou hasičského sboru byl Miloš Mojžíšek, náměstkem starosty František Zajíc a František Mynář, velitelem Valdemar Nytra, zástupcem velitele Tomáš Fiala. Ve funkci strojníka působil Jaroslav Zajíc, referentem

prevence byl Zdeněk Cáb, jednatelem Dalibor Fridrišek. Starosta hasičského sboru v Žabni byl zároveň členem okresního útvaru ve Frýdku-Místku.

V roce 1999 byla konečně opravena komunikace u základní školy, byla také prověřována stavební povolení u mnoha staveb rodinných domků, které vznikly v minulosti a mnohdy při jejich stavbě byla zanedbána povinnost mít všechna platná stavební povolení. Pokračovala 4. etapa výstavy kanalizace, u základní školy byla postavena zastřešená kolovna pro 20 kol dětí a zaměstnanců. Na budově hasičské zbrojnice byla instalována nová siréna, došlo k opravě střechy na kulturním domě a izolována byla i budova skladu u obecního úřadu. Byl rozpracován projekt na společný dům s pečovatelskou službou, který měl být postaven ve Sviadnově. Obec Žabeň na tento účel přispěla částkou ve výši 0,5 mil. Kč.

V roce 2000 se podle nového zákona O obcích změnil název Obecního zastupitelstva v Žabni na Zastupitelstvo obce Žabeň. Zastupitelstvo, které mělo a stále má 15 členů, se schází jednou za 6–8 týdnů, aby projednalo hospodaření, investiční akce a další záležitosti obce Žabeň. V roce 2000 byl v čele obce starosta Radomír Dvořák, místostarostou byl Jiří Neusser, členy obecní rady byli Ing. Miloš Jančík, Miloš Mojžíšek a Mgr. Ilona Krplová, kterou v listopadu nahradila členka obecního zastupitelstva Marta Tyralíková. Členy zastupitelstva dále byli Milan Rosinger, Ludmila Doudová, Oldřich Krchňák, Karel Korbel, Zdeňka Fialová, Ludmila Škopková, Marian Hrčka, Jaroslav Brantol a Ivan Rajnoch. Starosta obce pracoval již ve třetím volebním období a v čele obce byl od roku 1990. Stav obyvatelstva v Žabni k 31. prosinci 2000 byl následující: celkem 606 obyvatel, z toho 241 mužů, 266 žen, 99 dětí do 15 let věku, z toho 53 chlapců a 46 dívek.

Velké problémy byly s pronájmem restaurace „U Čápů“ – podnikatelé ani drobní živnostníci nejevili velký zájem svou činnost v Žabni provozovat. V restauraci se nevařilo a nekonaly se tam ani žádné větší akce a počet stálých klientů byl velmi nízký. Velký sál byl využíván jen pro potřeby obce – cvičilo se v něm, konaly se plesy a bály, schůze, reklamní akce, diskotéky a také pohřby. Každý týden se konaly akce Sokola nebo Klubu důchodců.

V roce 2000 byla opravena kaple sv. Šebestiána i malá kaple u hlavní cesty do Paskova. Na obecní kanalizaci byly napojeny další domy občanů, kteří požádali o připojení. Zvýšilo se využívání čističky u říčky Olešné, kde začalo být evidováno množství odpadních vod. Tím vznikl problém se stanovením výše poplatků občanů za čištění odpadních vod – tzv. stočného. Po dlouhém rozhodování a konzultacích se specializovanou firmou zastupitelstvo rozhodlo o průměrném poplatku na jednoho občana. Probíhala také plynofikace – obec zaplatila 300 000 Kč za napojení na plynové vedení v Paskově. Obec plánovala také výstavbu nových rodinných domků, kterou připravovala firma Polysta. Pro výstavbu byl určen pozemek za domem pana Podrackého směrem k Folvarku a Paskovu. Připravovaná řada domků měla posloužit za obydlí především místním občanům, mladým rodinám s dětmi. Pozemek, který byl připraven k prodeji na výstavbu rodinných domků, měl rozlohu 13 259 m^2, jeden m^2 se prodával za 25 Kč. Výstavba měla přijít na řadu po dokončení kanalizace a plynofikace obce.

Pokračovala také výstavba cyklostezek mezi Ostravou a Frýdkem-Místkem – cyklostezka končila v Paskově a na opačné straně ve Sviadnově. Chybějící úsek v Žabni nebylo možno realizovat, protože by stezka vedla po soukromých pozemcích a vyvlastnění potřebných pozemků nebylo možné a jejich majitelé o vedení cyklostezky neměli zájem. Cyklisté proto stále musí pokračovat přes Žabeň po bočních cestách nebo po silnici uprostřed obce.

Dne 10. června 2000 byl posvěcen obecní prapor. Ve stejném roce se Žabeň stala součástí regionálního zájmového sdružení „Slezská brána“. Stalo se tak na základě rozhodnutí obecního zastupitelstva. Při založení mělo sdružení 9 členských měst a obcí okresu Frýdek-Místek. Cílem je prezentace turistiky, cestovního ruchu i podnikatelských možností, zviditelňování regionu v ČR i v rámci Evropské unie. V současné době jsou členy svazku města Šenov a Vratimov a obce Kaňovice, Paskov, Řepiště, Sedliště, Václavovice a Žabeň. Žabeň je také členem Mikroregionu Olešná, svazku města Frýdku-Místku a obcí Paskova, Sviadnova, Staříče a Žabně. V plánu tohoto mikroregionu nebyla jenom realizace společných plánů (cyklotrasy, dům s pečovatelskou službou), ale také spolupráce při kulturních, sportovních a společenských akcích.

V roce 2000 obec Žabeň přispěla na výstavbu cyklostezky částkou 100 000 Kč, dopravní obslužnost stála 110 000 Kč, prodloužení vodovodního řádu 100 000 Kč, kanalizace 1 200 000 Kč, provoz mateřské školy 28 000 Kč, provoz základní školy včetně oprav, údržby a energií 524 000 Kč, provoz školní jídelny včetně nákupu potravin 192 000 Kč, náklady na provoz školní družiny 15 000 Kč, kulturní dům 182 000 Kč, Sbor dobrovolných hasičů 26 500 Kč, veřejné osvětlení 45 000 Kč, místní inženýrské sítě 200 000 Kč, územní plán 200 000 Kč, komunální odpady 93 000 Kč, dům s pečovatelskou službou ve Sviadnově 500 000 Kč a další.

V roce 2000 měl Sbor dobrovolných hasičů v Žabni celkem 59 členů, z toho 43 mužů a 16 žen. Po několikaleté odmlce začal znovu pracovat v Žabni oddíl mladých hasičů v počtu 18 dětí. S mladými hasiči pracovali Marian Hrčka, F. Mynář, M. Nováková a Petr Cáb. V tomto roce naštěstí žabeňští hasiči nemuseli vyjíždět k žádnému požáru ani k žádné živelné pohromě. Hasiči provedli kontrolu požární bezpečnosti v 15 firmách a 9 obecních budovách.

Dne 21. května 2000 se konal místní sokolský slet v Žabni, který předcházel celorepublikovému sletu v Praze. Do Prahy odjely cvičenky z Žabně a cvičily v hromadných skladbách v kategorii žen a dětí.

V restauraci „U Čápů“ byl od 1. února 2000 nový nájemce, který pokusně začal vařit a čepovat vlastní pivo, nazvané „Žabeňský ležák“. Čápi se na hnízdě objevili ve dnech 20.–26. dubna 2000, bohužel zase odletěli neznámo kam.

V měsících únoru a březnu 2000 proběhlo celorepublikové sčítání obyvatelstva. V Žabni žilo ke dni 28. února celkem 607 obyvatel, z toho 293 mužů a 314 žen. Věková skladba byla následující: 92 obyvatel ve věku do 14 let, 384 obyvatel od 15 do 59 let a 131 obyvatel nad 60 let věku. Ekonomicky aktivních bylo 138 pracujících mužů a 119 žen, celkem 257 obyvatel. K české národnosti se přihlásilo 560 obyvatel Žabně, k moravské 18 a ke slovenské 17 obyvatel. K jiným národnostem se hlásili pouze jednotlivci. Bez vyznání bylo 282 obyvatel, věřících 263, převážně římsko-katolického vyznání. V Žabni bylo celkem 193 domů, z toho trvale obydlených 173 a neobydlených 20.

Za železničním nadjezdem ve směru na Frýdek-Místek v roce 2001 začala stavět firma Rolizo výrobní halu. Firma se zabývá zpracováním polykarbonátových stavebních desek – zhotovuje různá zakrytí autobusových zastávek, parkovacích prostor, bazénů a zimních zahrad. V tomto roce začala také mizet chlouba někdejšího n. p. Celpak, současného Biocelu – skleníkový areál. Důvodem byla nerentabilita hospodaření v areálu, který produkoval pouze květiny a zeleninu, konkurence neschopné, bez trvalého zajištění zisku a prosperity firmy. Stále vyšší obliba mobilních telefonů vedla ke zrušení veřejného telefonního automatu Telecomu, který byl umístěn u základní školy. Zůstal pouze jeden telefonní automat u autobusové zastávky.

V roce 2001 byly dokončeny prakticky všechny práce, související s plynofikací obce. Dokončen byl hlavní řád i rozvod k hlavním plynovým uzávěrům u rodinných domků, včetně tlakových zkoušek i úprav místních komunikací po výkopech. Napouštění hlavního řadu plynem úspěšně proběhlo 19. října 2001. Pro obec tak úspěšně skončila kromě kanalizace nejnáročnější investiční akce v posledních letech. Na sv. Václava 28. září 2001 se stala neuvěřitelná věc – z budovy obecního úřadu neznámý pachatel ukradl obecní prapor.

V roce 2002 zmizela s povrchu zemského poslední dřevěná chalupa v Žabni, ve které naposledy bydlela paní Kotová. Po její smrti byl domek ponechán na pospas a jeho majitelé se nepostarali ani o jeho opravu, ani o likvidaci. Zkázu dokonal sníh v zimě 2001–2002, kdy se zřítila střecha, a z domku zůstaly jenom ruiny.

V sobotu 1. června 2001 Sokol Žabeň pořádal tradiční Běh Terryho Foxe. Dne 15. června 2001 organizoval Sbor dobrovolných hasičů v Žabni tradiční soutěž o pohár starosty obce Žabeň. Celkem 13 družstev mladých hasičů soutěžilo ve dvou kategoriích a to od 6 do 10 let věku a od 11 do 15 let. Žabeňské družstvo bylo velmi úspěšné, v mladší kategorii se umístilo na 2. místě, ve starší kategorii dokonce na 1. místě. Stalo se tak absolutním vítězem soutěže, odneslo si oprávněně i putovní pohár SDH v Žabni. V kategorii dospělých se ženské družstvo umístilo na 1. místě a muži skončili na 4. místě. Absolutním vítězem soutěže a držitelem putovního poháru starosty obce se stalo družstvo z Oprechtic. V kategorii dospělých to byl již 28. ročník soutěže, v kategorii mládeže 1. ročník. Dne 4. října 2001 předsednictvo výboru České obce sokolské udělilo v Praze paní Dagmar Malíkové bronzovou medaili jako uznání za obětavou dlouholetou činnost ve prospěch sokolského hnutí.

V komunálních volbách v roce 2002 svou kandidátku představila tři sdružení a jedna politická strana: Nezávislí – Sdružení nezávislých kandidátů, Sdružení nezávislých kandidátů, Sdružení nezávislých kandidátů za Žabeň a KSČM. Starostou obce byl zvolen Vítězslav Klega, místostarostou Marcel Brabec, kteří byli zároveň členy rady. Dalšími členy rady byli zvoleni Dalibor Fridrišek, Eva Boščíková a Martin Válek. Členy zastupitelstva byli dále zvoleni Milan Rosinger, Miluše Turková, Pavel Podracký, Gabriela Tománková, Karel Korbel, Jan Ondrušík, Jiří Neusser, Ivan Rajnoch, Jaromíra Fijáková a Marta Tyralíková. Volby vyhráli Nezávislí – Sdružení nezávislých kandidátů, kteří získali 13 mandátů, 2 mandáty získala KSČM.

Občané uvítali provedení opravy obecní cesty mezi domky pana Klegy a paní Dobřanské, nákladem 200 000 Kč. Oprava byla velmi výhodně provedena, najednou byly opraveny dvě cesty.

Počínaje 1. lednem 2003 se žabeňská škola stala samostatným právním subjektem. Obec i nadále zůstala jejím zřizovatelem. Ředitelkou byla Mgr. Ilona Krplová, kromě ní ve škole a ve školce působilo dalších 11 pracovníků. Z ekonomických důvodů od 1. září 2003 došlo ke zrušení výuky v 5. ročníku a změnil se obsahový program tzv. Obecné školy. Začalo se znovu vyučovat jen v 1.–4. ročníku, žáci 5. ročníku museli dojíždět do škol v Paskově nebo v Místku.

V roce 2003 poprvé došlo k poklesu počtu obyvatel Žabně, dokonce pod hranici 600 obyvatel. Celkový počet osob činil 599, obydleno bylo 179 domů. Průměrný věk občana Žabně činil 40,66 let. Mužů bylo 290 (průměrný věk 38,64 let), žen bylo 309 (průměrný věk 42,55 let). Dětí a mládeže do 18 let věku bylo 103 (průměrný věk 9,41 let) a občanů starších 60 let bylo 140.

Železniční vlečka, vedoucí z paskovského nádraží do areálu Biocelu, rozděluje Žabeň na dvě menší části. V roce 2003 Biocel z ekonomických důvodů zrušil dosavadní nákladní seřaďovací nádraží. Budovu bývalého nádraží zpočátku využívaly menší firmy, později ji získala fa. MC SPORT, s. r. o., která ji značným nákladem přestavěla na objekt vhodný pro podnikatelskou činnost. V roce 2003 byl bývalý skleníkový areál u Biocelu rozebrán a prodán na Ukrajinu. Původně byl projektován na odebírání odpadního tepla z areálu firmy, tento zdroj se však ukázal být nedostatečným. Likvidace celého komplexu přišla na 21 mil. Kč.

Během osmi měsíců vyrostla na ploše 21 ha v hodnotě 60 mil. EUR největší a nejmodernější pila

v ČR – Mayr-Melnhof Säge Paskov. Pro obyvatele Žabně tím vyrostl značný problém – doprava dřeva probíhala přes obec. Výsledkem dlouhých jednání všech zainteresovaných stran bylo urychlené vyprojektování a následná výstavba dvouproudové komunikace, napojené na mimoúrovňovou křižovatku rychlostní komunikace R/56 u obce Staříč. Trasa byla vedena v souběhu s touto rychlostní komunikací v její těsné blízkosti. Výstavba nové komunikace by nebyla možná bez trvalého tlaku místních samospráv obcí sdružených v mikroregionu Olešná (Sviadnov, Paskov, Staříč a Žabeň), bez aktivního přístupu Biocelu a pily Mayr-Melnhof Säge Paskov a bez podpory Krajského úřadu v Ostravě a poslanců Parlamentu ČR, zastupujících náš region.

V roce 2004 byl ukončen dotační projekt plynofikace na celém katastru Žabně, výjimku tvořily rodinné domky, které se nacházely za železniční vlečkou ve směru na Sviadnov. Obec na plynofikaci dostala dotaci ze Státního fondu ČR ve výši 5,5 mil. Kč. Podmínkou pro čerpání této účelové dotace byl stanovený počet připojených rodinných domků. Tuto podmínku se však v Žabni nepodařilo splnit a hrozilo reálné nebezpečí, že obec bude muset dotaci vrátit v plné výši. Aby byl zvýšen počet aktivních přípojek zemního plynu, bylo rozhodnuto o urychleném připojení restaurace „U Čápů“ a objektu hasičské zbrojnice. Zároveň obec oslovila všechny majitele domů s neaktivními přípojkami, aby urychleně napojili na tyto přípojky svoje domky se spotřebiči a rozšířili tak počet aktivních odběrných míst. Zastupitelstvo schválilo poskytnutí bezúročné půjčky ve výši 15 000 Kč každému zájemci, který se rozhodne rozhodně zprovoznit odběr plynu do 31. května 2004, neboť tento termín byl rozhodující pro vyhodnocení dotace. Ani pomocí tohoto opatření se nepodařilo splnit kvótu, aby dotace ze státního rozpočtu nemusela být navrácena.

Výběrové řízení rozhodlo o přidělení realizace 3. etapy výstavby kanalizace firmě NEPTUN PRESSKAN, s. r. o., Prostějov, která provedla výstavbu obou předchozích etap a tudíž dobře znala problematiku obce, a zároveň byla nositelem ochranné známky pro provádění tohoto druhu kanalizace. Za spotřebu pitné vody, tzv. vodné, zaplatili občané Žabně 18,88 Kč za 1 m^3, za stočné – – vyčištění odpadních vod – zaplatili 17,05 Kč za 1 m^3.

Žabeňské školství oslavilo v roce 2004 sto let svého trvání. Stoleté oslavy byly organizovány během celého dne 30. května 2004. Dopoledne byli do školy pozváni i bývalí učitelé a zaměstnanci školy a mohli si prohlédnout, jak se škola proměnila oproti době, kdy zde působili. Největší pozornost si vyžádala moderní počítačová učebna. Odpoledne proběhla slavnostní školní akademie, která se konala v kulturním domě. Během programu vystoupili všichni žáci mateřské i základní školy se svými pedagogy. Školu v tomto roce navštěvovalo celkem 28 žáků, dalších 27 dětí chodilo do mateřské školy. O děti se staral pedagogický sbor ve složení Mgr. Ilona Krplová – ředitelka školy, Jarmila Heinová – učitelka ZŠ, Jaromíra Fijáková a Jana Poulíčková – učitelky MŠ a vychovatelka Alena Kováčová ve školní družině. Školní jídelnu vedla kuchařka Pavla Běčáková, školnicí byla Vojtěška Ličková a ve škole uklízela Gabriela Tománková. Provoz celé školy zajišťoval učitelský sbor a správní zaměstnanci, v celkovém počtu 9 osob. Celoroční rozpočtové náklady na provoz školy činily 475 000 Kč bez mezd zaměstnanců.

V roce 2004 nadobro skončila činnost bývalého zemědělského družstva a zůstaly jen někdejší provozní a výrobní objekty ve špatném technickém stavu. Ustal také chov prasat, který občany Žabně obtěžoval silným zápachem. Jako zájemce se o tento zdevastovaný areál přihlásila firma LUDMA TRADING, s.r.o.

Po obdržení protokolu s definitivním přiznáním podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR na plynofikaci obce Žabeň ve výši 4 983 982 Kč si zastupitelé mohli vydechnout – obecnímu rozpočtu přestal hrozit kolaps, který by nastal v případě nepřiznání dotace. Plynofikace obce byla zahájena 26. března 2001 a dokončena 16. října 2001 s celkovými náklady ve výši 10 901 179 Kč. Dotace ze státního fondu ŽP měla činit 50% z celkových nákladů za podmínky stanovené ve smlouvě, že do jednoho roku od zprovoznění plynovodu do trvalého provozu bude 90% aktivních přípojek z celkového počtu 225 naplánovaných. Při nesplnění této stěžejní podmínky hrozila obci pokuta a také odebrání dotace. Definitivnímu přiznání podpory přecházela usilovná jednání. Nejprve bylo dohodnuto odložení závěrečného vyhodnocení akce, což bylo podmíněno vydáním obecní vyhlášky o ochraně ovzduší na území obce Žabeň. Protože se nepodařilo přesvědčit potřebný počet občanů, aby zprovoznili svou plynovou přípojku, posledním možným řešením bylo uzavření nové smlouvy se Státním fondem ŽP ČR, ve které již nebyl rozhodující počet zabudovaných přípojek, ale množství emisí znečisťujících látek. Za nedodržení smluvních podmínek byla investiční podpora krácena o 6%, tj. o 318 000 Kč.

Dne 19. září 2004 proběhly na sokolském hřišti oslavy 70 let Sokola Žabeň. Po slavnostním úvodu byl odstartován již tradiční Běh Terryho Foxe, který jako každoročně měla na starost sestra M. Tyralíková. Nejprve závodili cyklisté, pak účastníci na kolečkových bruslích a jako poslední odstartovali běžci. Celkem se závodu zúčastnilo 65 sportovců. V další části programu následovalo skupinové veřejné vystoupení – žáci, dorostenky, ženy a muži. Přijela také spousta hostů a účastníků z okolních obcí a také z Frýdku-Místku. Starosta Sokola Pavel Krchňák seznámil všechny přítomné s historií Sokola v Žabni od jeho založení v roce 1934 až do současnosti. Mezi zasloužilými žabeňskými Sokoly jmenoval zejména br. Šomka, Fijáka a Kuskulu. Zasloužilý člen Sokola Žabeň br. Karel Kuskula zemřel v následujícím roce ve věku 89 let. Také žabeňští hasiči v roce 2004 pokračovali ve své aktivní činnosti. Ve sboru bylo 55 členů, z toho 28 mužů, 12 žen a 15 mladých hasičů.

V neděli 28. září 2004 začala 3. etapa výstavby kanalizace v Žabni. Jednalo se o část obce, která byla výrazně poznamenána důlními vlivy nedalekého dolu Staříč a většina žup a septiků zde již dávno neplnila svou funkci v důsledku rozpraskání betonu. Tato etapa výstavby kanalizace byla možná jen v případě udělení dotace ze Státního fondu ŽP ČR, která činila 1 656 000 Kč. Zbytek nákladů uhradila obec ze svých prostředků. Rozpočet obce v roce 2005 dosáhl úctyhodné a v historii dosud nepřekonané částky 11,5 mil. Kč. Důvodem byly neustále rostoucí náklady na běžný provoz obce, na opravy i na investiční akce. Občany potěšila oprava podlahy v kulturním domě a pořízení nových židlí a stolů.

Dne 14. května 2005 oslavili 80 let činnosti členové Sboru dobrovolných hasičů v Žabni. Zároveň v tomto roce se oslavovalo 140. výročí založení prvního hasičského sboru v Čechách. Slavnost zahájili starosta Žabně Vítězslav Klega, člen výkonného výboru Svazu hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS) Ing. Josef Boček, člen okresního výboru SH ČMS Miroslav Křes, starosta II. okrsku SH ČMS Vlastimil Knébl, velitel II. okrsku Dalibor Vago, ředitel HZSP Biocel a. s. Metoděj Popov a další zástupci SDH.

V 9.45 hodin se vypravil slavnostní průvod od hasičské zbrojnice ke kapli sv. Šebestiána za účasti pěti praporečníků s prapory SDH z Brušperku, Fryčovic, Paskova, Staré Vsi nad Ondřejnicí a Žabně. V 10.00 hodin byla zahájena slavnostní mše, kterou sloužil P. Emanuel Spodný z Paskova. Vzpomenul všechny zesnulé členy – bratry a sestry z SDH Žabeň. Při této příležitosti byly vysvěceny a předány pamětní stuhy k praporům přítomných sborů. Po slavnostní mši byla na parkovišti před restaurací „U Čápů“ připravena ukázka požární techniky, kterou řídil velitel Oldřich Čajka. Žabeňští hasiči mají ve svých fondech stále tzv. trakařovou pístovou stříkačku z roku 1882, ruční pístovou stříkačku tzv. „berlovku“ a přenosnou motorovou stříkačku PS 8 z roku 1952, která je v okrsku rovněž raritou pro svoji funkčnost. SDH v Paskově zapůjčil koněspřežnou kočárovou pístovou stříkačku z roku 1886, hasiči ze Staříče přijeli se svou „Mařenkou“ – požárním doprovodným automobilem DA PRAGA RN, kterou v minulosti vlastnil i SDH Žabeň. Moderní techniku prezentoval automobilový žebřík AZ 37 MERCEDES, který předvedli profesionální hasiči HZS ČR Moravskoslezského kraje ze stanice Frýdek-Místek. V průběhu ukázky techniky mladí hasiči pod vedením vedoucího Petra Cába předvedli dvakrát požární útok. Odpoledne se konala slavnostní valná hromada, kterou uvedl starosta SDH Žabeň Dalibor Fridrišek.

V roce pořádání 30. ročníku hasičské soutěže „O pohár starosty obce Žabeň“ se žabeňským hasičům nedařilo. Teprve při následujícím 31. ročníku soutěže v roce 2005 získalo družstvo mužů putovní pohár. Na začátku roku 2006 žabeňští hasiči oslavili 80. narozeniny nejstaršího člena sboru J. Kolesára (členové sboru mu přezdívají Jožo Stařík Kolesár), který je zároveň čestným starostou Sboru dobrovolných hasičů v Žabni.

Na podzim roku 2005 zemřel ve věku 83 let dlouholetý žabeňský zvoník pan František Paluzga, který na obecní kapli oznamoval poledne, večer zvonil klekání, v květnu pozvání na májovou a také zvonil, pokud některý Žabeňák zemřel. Protože se nedařilo najít jeho nástupce, obec nakonec zvolila moderní řešení – namísto živého zvoníka v Žabni pravidelně zvoní automatické zařízení, které je možno také dálkově spustit v případě úmrtí nějakého občana nebo při potřebě oznámení požárního poplachu.

Na podzim 2005 dosavadní ředitelka Mgr. Ilona Krplová opustila žabeňskou školu a na její místo přišla PaedDr. Miroslava Čížková. V roce 2005 došlo ke kompletní výměně zařízení dětského hřiště u školy, které bylo zřízeno již v době dokončení školní budovy. Dosavadní železné konstrukce nahradilo dřevo, které lépe odpovídá dnešním požadavkům hygieny a bezpečnosti.

Volby do obecního zastupitelstva proběhly ve dnech 20.–21. října 2006. Svoje kandidátní listiny předložila tři sdružení: Nezávislí – Sdružení nezávislých kandidátů, Sdružení nezávislých kandidátů a Komunistická strana Čech a Moravy. Za tato uskupení kandidovalo celkem 40 občanů. Na základě voleb byli do zastupitelstva obce zvoleni za Nezávislé – Sdružení nezávislých kandidátů Vítězslav Klega, Dalibor Fridrišek, Jaromíra Fijáková, Pavel Podracký, Marcel Brabec, Gabriela Tománková, Eva Mohylová, Martin Válek a Rudolf Lednický; za Sdružení nezávislých kandidátů byli zvoleni Jiří Neusser, Stanislav Včelka, Karel Korbel a Mgr. David Hejneš; za KSČM byli zvoleni Ivan Rajnoch a Mgr. Ludmila Škopková.

Na své první ustavující schůzi zvolilo obecní zastupitelstvo do funkce starosty Vítězslava Klegu, do funkce místostarosty Marcela Brabce, členy rady byli zvoleni Dalibor Fridrišek, Jaromíra Fijáková a Pavel Podracký. Předsedou kontrolního výboru byl zvolen Karel Korbel, předsedou finančního výboru Rudolf Lednický a předsedkyní komise pro občanské záležitosti Gabriela Tománková.

Žabeňští Sokolové připravili v roce 2006 řadu zajímavých akcí, ze kterých vyjímáme: 14. ledna – Turnaj ve stolním tenise, 4. března – Pochovávání basy, 22. dubna – – Hukvaldské cyklování, 29. dubna – Zálesácký závod zdatnosti, 1. května – Fotbalový zápas ženatí – svobodní, 12. května – Smažení vaječiny, 27. května – Účast na župním sletu v Krnově, 24. června – Pálení čarodějnic, 2. září – Cyklovýlet Tvarůžek Klímkovice, 16. září – Zájezd na Sovinec, 14. října – Turistický výlet do Beskyd, 10. listopadu – Bowling – výjezdní zasedání, 28. prosince – Vánoční turnaj ve florbale.

Dne 26. ledna 2007 proběhla valná hromada Sokola, na které byli zvoleni tito členové výboru Sokola: Pavel Krchňák – starosta, Dagmar Malíková – místostarosta, Libuše Jančíková – jednatelka, Marie Neusserová – náčelnice, Jarmila Obdržálková – hospodářka, Ludmila Doudová – vzdělavatel a kronikářka, členové výboru Alena Kováčová, Lenka Ficelová, Dagmar Lišková. Byla

to zároveň hodnotící valná hromada, která vytýčila hlavní cíle žabeňského Sokola do dalšího období. Sokolové se také podíleli na zorganizování 10. závodu Slezského poháru amatérských cyklistů a zároveň 1. ročníku Paskovského kriťáku, který se konal 2. září 2007 pod záštitou DSO Olešná a Obce Žabeň.

Zavedení mýtného na rychlostní komunikaci mezi Frýdkem-Místkem v roce 2007 vedlo k navrácení valné části nákladních automobilů na starou cestu vedoucí přes Žabeň do Ostravy.

V roce 2007 došlo z důvodu nesplnění nových hygienických předpisů ke zrušení školní kuchyně, která byla přestavěna na výdejnu jídla. Celá rekonstrukce přišla obec na 2,2 mil. Kč.

Od 9. prosince 2007 bylo otevřeno nové autobusové nádraží ve Frýdku-Místku. Obyvatelům Žabně tím vyvstal značný problém – dosavadní staré autobusové stanoviště v Místku bylo zrušeno a přestupní stanicí ve směru od Žabně se stala zastávka na Anenské, která je bez patřičného zázemí.

Závěrem zbývá poohlédnutí za již uplynulým rokem 2009. Dobrovolní hasiči v Žabni měli v loňském roce plné ruce práce. Nejprve došlo k požáru budovy rybích sádek v Žabni, na velikonoční neděli došlo k požáru rodinného domu. Za přispění Obecního úřadu v Žabni byla v hasičské zbrojnici vyměněna okna, vstupní dveře a venkovní a vnitřní parapety, 30. května 2009 hasiči uspořádali tradiční kácení máje. V měsíci červnu se uskutečnil již 35. ročník pohárové soutěže „O pohár starosty obce Žabeň“. Na startovní listině bylo 23 družstev, z toho 15 družstev mužů a 8 družstev žen. V této konkurenci obstáli žabeňští muži – hasiči velmi dobře, obsadili 1. místo před Skalicí a Pstružím. V tzv. Beskydské lize hasiči – muži obsadili 12. místo. Cvičili celkem na třiceti soutěžích, jednou obsadili druhé místo a dvakrát byli třetí. Mladí hasiči se po celý rok zapojovali do různých akcí, pořádaných hasičskými sbory okrsku, účastnili se celostátní hry Plamen a soutěží CTIF, rovněž spolupracovali s místní základní školou. Starostou sboru je Dalibor Fridrišek.

Místní organizace Sokola v Žabni každoročně pořádá velký počet akcí, některé již mají dlouholetou tradici. Např. v pátek 1. května 2009 Sokolové uspořádali tradiční fotbalový zápas svobodní – ženatí, na který se přišlo podívat přibližně 130 diváků. V červnu se Sokolové podíleli na uspořádání dětského dne, který se nesl v duchu olympijských her, v říjnu se podíleli na organizování velké brigády při úklidu kulturního domu po malování. Celoročně probíhala cvičení mládeže, žen a mužů. Starostou Sokola v Žabni je Pavel Krchňák.

V úterý 8. prosince 2009 byly za účasti obyvatel Žabně, členů projektového týmu, zástupců zhotovitele a pozvaných hostů slavnostně otevřeny nové prostory místní knihovny, které vznikly v rámci projektu „Rekonstrukce kulturního domu v Žabni“. Projekt přestěhováním knihovny do rekonstruovaného podkroví budovy vyřešil neudržitelný stav stávající knihovny, ve které již nebylo možné využít obsahovou náplň a poslání současné moderní knihovny na vesnici. Knihovna bude kromě klasické výpůjční činnosti a veřejného internetu poskytovat prostory pro rodiče s dětmi, nabídne prostor k pořádání menších výstav, besed a jiné kulturní činnosti. Knihovna nabízí čtenářům výběr z 5 000 knižních svazků a výběr z výměnných souborů knih.

Projekt „Rekonstrukce kulturního domu v Žabni“ je podporován Evropskou unií prostřednictvím ROP Moravskoslezsko, oblast podpory 4. 1. Rozvoj venkova. Celkové náklady díla dosáhly 6,5 mil. Kč, z toho podíl poskytnuté dotace činil 92,5 % z celkově uznatelných nákladů. Zbylou část, cca 1,5 mil. Kč, uhradila obec ze svých finančních prostředků. Kulturní a společenské akce, které probíhají v kulturním domě nebo na dalších místech, organizují spolky TJ Sokol Žabeň, Sbor dobrovolných hasičů v Žabni, Rada rodičů při ZŠ a MŠ, Klub důchodců v Žabni a další spolky.

Obec je také zřizovatelem příspěvkových organizací malotřídní základní školy pro 1.–5. ročník, kterou ve školním roce 2009/2010 navštěvuje 30 žáků, a mateřské školy, kterou navštěvuje 25 dětí ve věku 3–6 let. Ředitelkou školy je PaedDr. Miroslava Čížková, dalšími členy pedagogického sboru jsou Jarmila Heinová a Mgr. Šárka Floriánová, která pracuje také jako vychovatelka ve školní družině. V mateřské škole působí učitelky Jaromíra Fijáková a Šárka Karásková. Škola v souladu s požadavky na budoucí uplatnění žáků využívá počítačovou učebnu k rozšíření vědomostí žáků v oblasti multimediálních technologií. Nadaným žákům a žákům s poruchami učení je věnována individuální péče.

Škola nabízí žákům také bohatou mimoškolní činnost v zájmových kroužcích – angličtina, keramika pro rodiče a děti, zdravotnický kroužek, výtvarné techniky, sportovně – pohybové hry, in – line bruslení, snowboarding, flétnička, počítačový kroužek a kroužek vaření. Celým školním rokem 2009–2010 prolíná projekt „Historie Slezské brány“, který vyvrcholí u příležitosti oslav 550 let první písemné zmínky o obci Žabeň. Žáci pod vedením paní učitelky Heinové vydávají několikrát ročně školní časopis Žabička“, ve spolupráci s Domem dětí a mládeže ve Vratimově se škola zapojila spolu s žabeňskými seniory do projektu „Křížem krážem Slezskou bránou s babičkou a dědečkem“.

Za prací občané Žabně převážně dojíždějí do okolních měst. Mezi nejvýznamnějšími podniky působící na katastru Žabně se řadí Biocel Paskov, a. s., Abex Substráty, a. s., Ivánek – Zeman, v. o. s. – realizace a údržba zeleně, Ludma Trading s. r. o. Někteří občané Žabně pracují i na pile společnosti Mayr-Melnhof Holz Paskov, s. r. o., která se nachází mimo katastr obce. K zásobování obyvatel v Žabni v současné době slouží jedna soukromá prodejna potravin a restaurace „Klenot – U čápů“, kterou provozuje Anna Klečková.

17 Proměny počasí a přírodní pohromy, které postihly Žabeň

V září roku 1712 přiletěly veliké houfy kobylek a v okolí Brušperku a Paskova strávily všechnu pohanku a řepu na polích, dokonce i všechnu trávu na loukách. V roce 1715 celý kraj opanoval strach z černé smrti – moru. Kvůli epidemii moru byl Místek od 4. října 1715 až do 28. února 1716 uzavřen pro příchozí z jiných míst. Žabni se tato pohroma vyhnula, proto vděční obyvatelé později postavili kapli zasvěcenou sv. Fabiánovi a Šebestiánovi.

Roky 1718 a 1719 byly mimořádně horké a suché, lidé onemocněli podivnou nemocí, označovanou jako zimnice. Zima v roce 1724 byla bez sněhu a ledu, teplota byla velmi mírná. Oproti tomu o dva roky později udeřil silný mráz. V roce 1756 v čase žní přišla veliká bouře, provázená silným vichrem a krupobitím. Prakticky všechno zboží a osení bylo stlučeno, na některých místech vichr dokonce rozmetal stavení i stodoly. Vyvráceno bylo také mnoho stromů. Podobná bouře přišla i v následujícím roce. Na konci roku napadlo velké množství mokrého sněhu na mokrou zem a zničeno bylo veškeré osení. Na jaře se muselo sít znovu, úroda nebyla valná a cena potravin byla velmi vysoká, např. měřice pšenice stála 3 zl., rži 3 zl., ječmene 2 zl., ovsa 1 zl. pohanské kaše 4 zl. 32 kr. a prosné kaše 4 zl. 48 kr.

Od 18. do 25. března 1770 napadlo mimořádné množství sněhu, který ležel až do 4. dubna. Obiloviny se vyležely a oslabené osení se vymáčelo. Extrémní dubnová mokra vystřídalo sedm týdnů trvající období abnormálního sucha. Následovala neúroda a na podzim v důsledku srážek nebylo možno ani poorat, ani zasít. Obdobně probíhal i následující rok 1771. Mimořádná demografická katastrofa snížila počet obyvatel o 12 až 15%. Již koncem roku 1770 v Žabni každodenně žebraly desítky zbědovaných lidí z horských obcí a odcházely neobdarovány směrem k Paskovu nebo k Místku, neboť chleba nebyl ani pro vlastní, natož pro žebráky. Sedláci prohlásili, že nesklidí více, než zasejí a užitek mají jen z pastvin, které jim zabírá vrchnost. V roce 1771 nastala náramná drahota – měřice pšenice byla po 5 zl., rži 4 zl., ječmene 3½ zl., ovsa 1½ zl. Naproti tomu velmi nízké byly ceny masa, např. libra hovězího stála 3 kr. a telecího 2 kr.

V roce 1786 dne 27. února ve 4.30 hodin ráno došlo k silným otřesům země, lidé poděšeně vybíhali ze svých domků ven. V roce 1791 ve dnech 1.–3. května udeřily silné mrazy, postiženy byly zejména kvetoucí ovocné stromy. Neurodilo se žádné ovoce, i plodiny na polích utrpěly velké ztráty. Rok 1793 charakterizovaly vysoké teploty, už zima byla mírná a bez sněhu a celý rok byl suchý a parný. V roce 1805 nastala náramná drahota. Měřice pšenice stála 16 zl., rži 15 zl., ječmene 10 zl., ovsa 6 zl. Obilí nebylo k dostání z důvodu nedostatku peněz mezi lidmi. Nová vlna drahoty nastala v roce 1808. V roce 1809 přitáhli Francouzi – provázela je tzv. horká nemoc a drahota.

Léta 1816–1817 byla neúrodná, drahota byla hrozná. Měřice pšenice stála 34 zl., rži 30 zl., ječmene 20 zl. a ovsa 7 zl. Peněz bylo mezi lidmi dost, nic se za ně nedalo koupit, neboť se takřka žádné zboží se nepřiváželo na trhy. Dne 1. května 1826 se rozvodnila řeka Ostravice, zaplavila všechny stodoly ve Sviadnově, Žabni a Paskově a na polích způsobila značné škody. Konečně 28. června 1828 se strhla ještě větší povodeň než v roce 1826. V roce 1829 začala tuhá zima již o Všech svatých a trvala nepřetržitě až do 19. března 1830, tehdy již někteří obyvatelé měli teploměr a naměřili –26,5 °C.

Dne 10. dubna 1830 na Bílou sobotu došlo k strašlivé průtrži mračen v Místku a jeho okolí, říčka Olešná se tak rozvodnila, že lidé z části Žabně nemohli jít do paskovského kostela na Vzkříšení. Epidemie cholery, která zahubila jen v Paskově, Žabni, Sviadnově, Staříči a Brušperku několik set lidí, vypukla v letech 1831–1832. V roce 1836 uhodily ve dnech 8., 10. a 11. dubna takové mrazy, že všechny květy na stromech zmrzly, totéž se stalo obilí, které bylo v této době již vysypané. V roce 1836 přišla také nová epidemie cholery, která zahubila mnoho lidí. Měřice pšenice tehdy stála 5 zl. 30 kr., rzi 3 zl., libra bílého chleba 2½ kr., hovězího masa 16 kr. V roce 1840 stála měřice pšenice 6 zl. 30 kr., rži 4 zl., libra bílého chleba 5 kr. a hovězího masa 17 kr.

V letech 1844–1845 byla velmi krutá a dlouhá zima, koncem března 1845 ještě stále mrzlo. 17. března 1845 se strašlivě rozvodnily řeky Olešná a Ostravice a zaplavily okolní pole. Z roku 1845 na 1846 byla tak mírná zima, že vegetace nesmírně bujela a žito dozrávalo již v dubnu. Všichni očekávali bohatou úrodu, leč obilí příliš nesypalo a brambory shnily po třídenním dešti, který nastal 18. srpna 1846.

Začátkem roku 1852 bylo tak teplo, že lidé mohli až do konce února chodit bosi a teprve v březnu napadlo tolik sněhu, že se o Velikonocích lidé ani nemohli dostat do kostela v Paskově. Rok 1854 byl velmi deštivý, 10 týdnů pršelo nepřetržitě, následkem čeho všechny brambory shnily. Lidé v zoufalství byli ochotni dát za měřici bramborů celých 5 zl., ačkoli byly ještě na poli. V srpnu se ukázala na obloze vlasatice, patrně se jednalo o kometu. V roce 1854 opětovně nastala mimořádná drahota – měřice žita tehdy stála 22–24 zl., rži 18–20 zl., ječmene 16 zl., ovsa 11 zl., prosné kaše 24 zl., kvarta fazolí 14 kr., kvarta lámanky 13 kr., 1 libra chleba 15 kr.

Také v následujícím roce 1855 byl nedostatek brambor, takřka se neurodily, jedině v kamenci (kamenitém poli). Pšenice a žito nedaly žádné zrno. Zato zelí se vydařilo, kopa hlávek stála 48 kr., vědro strouhaného zelí přišlo na 30–36 kr. Obilí stálo stejně jako v předchozím roce. Ve velkém se dovážela uherská kukuřice a lidé si

na ni museli zvyknout. Na trhu v Místku, Brušperku a Paskově bylo vše k dostání, jenom lidé měli nedostatek peněz. Již 22. října napadl první sníh a 29. prosince klesla teplota na –28 °C.

Rok 1856 byl mimořádně úrodný, někteří sedláci sklidili z 1 měřice vyseté rži až 20 měřic. Úroda byla překvapivě výborná, i když ještě v květnu napadl sníh. V roce 1857 jedna velká měřice žita stála 4 zl., rži od 2 zl. do 2 zl. 48 kr., ječmene 2 zl. 24 kr., ovsa 1 zl. 36 kr. Ani chudáci již více nemuseli jíst kukuřici. Maso bylo drahé, 1 libra hovězího se vysekávala po 12 kr. ve stříbře. Zima nebyla příliš silná, teplota nejvíce klesla na –13 °C.

V roce 1858 bylo jaro velmi suché, teprve 21. července se daly vysazovat sazeničky do záhonů. Zejména zelí bylo mimořádně drahé, jedna kopa hlávek stála 2–3 zl. Lidé se těšili, že alespoň sklizeň obilí dopadne lépe. Sotva přišly žně, obloha se zatáhla a bez přestání pršelo. Obilí přerostlo, sklizeň nebyla valná. Také sena byl nedostatek. Jeden vídeňský cent sena stál přímo na louce 2 zl. 24 kr. Naproti tomu otav byl dostatek.

V druhé polovině září 1858 se objevila na obloze vlasatice a svítila až do poloviny října. Vynikala mimořádnou jasností a dlouhým ohonem. Konečně 1. října tato kometa pokryla takřka celou oblohu. Kometa postupovala od západu k jihu. První sníh napadl toho roku již v říjnu a následující měsíc poklesla teplota na –18° C.

Rok 1859 se vyznačoval neobyčejně mírnou zimou, již v únoru lidé sázeli brambory. Na začátku prosince napadla spousta sněhu, do Vánoc však všechen sníh roztál a Vánoce byly na blátě. V roce 1860 byla zima tak mírná, že již 7. a 8. ledna sedláci mohli vyjet do polí a začali orat a sít. V roce 1862 přišla strašlivá bouře, doprovázená krupobitím.

Po dvoudenním mimořádně vytrvalém lijáku ve dnech 17. a 18. srpna 1872 nastala strašlivá povodeň. Voda z Ostravice a Morávky se v některých místech vylila více jak sto metrů od hlavního řečiště, zcela zaplaveny byly vesnice Pržno, Hodoňovice, Baška, Kunčičky, Koloredov, Sviadnov a Žabeň, pod vodou se ocitla i velká část Místku. Největší povodeň v povodí Morávky a Ostravice, indexově tisíciletá, udeřila v roce 1880. Trvala od 2. do 5. srpna a voda zcela opadla teprve 7. srpna. Byla ještě hrozivější než povodeň v roce 1872. Zcela zaplavena byla i Karlova huť v Lipině, voda tekla až na místecké náměstí a Ostravice a Olešná vytvořily mezi Místkem a Paskovem jedno společné koryto. Hladina Ostravice se pod frýdeckým zámkem zvedla o 6 metrů. Další hrozivé povodně, indexově stoleté, přišly v letech 1884 a 1903.

V průběhu 19. července 1920 se strhla nad Sviadnovem, Lysůvkami a jejich okolím tak silná bouře doprovázená krupobitím, že nebylo žádného pamětníka, který by již něco takového zažil. Kroupy velikosti holubích vajec zůstaly ležet na polích ještě tři hodiny po bouři. Všechna úroda byla zničena.

Následující roky 1925 a 1926 byly deštivé, úroda většinou shnila. Jarní povodně vystřídalo velmi chladné léto, pak přišel teplý podzim, který 23. října vystřídala záplava sněhu. Sníh však brzy roztál a v listopadu bylo zase tak teplo, že rozkvetly fialky, petrklíče, blatouchy a rozkvetly i všechny ovocné stromy. Následovaly roky 1927 a 1928 s dlouhou a mlhavou zimou, naproti tomu léto bylo tak suché, že uschly mnohé ovocné stromy. Úroda na polích byla přesto poměrně slušná.

Koncem roku 1928 udeřily kruté mrazy, v Žabni naměřili až rekordních –35 °C. Nejnižší teplotu vůbec naměřili v kasárnách v Místeckém lese, tam klesla teplota až na –40 °C. Následoval rok 1929, který podle historických záznamů přinesl nejkrutější zimu v průběhu minulého století. Nejsilnější mrazy udeřily v lednu 1929. Byly tak silné, že v Žabni zmrzly skoro všechny ovocné stromy, v lesích a na polích zahynulo mnoho zvířat. Na rybnících dosahovala tloušťka ledu skoro 1 m, půda promrzla až do hloubky 110–140 cm. V únoru 1929 napadlo tolik sněhu, že automobilová doprava z Místku do Ostravy byla přerušena. V noci z 1. na 2. února 1929 poklesla teplota na –32 °C, v neděli 3. února bylo –37 °C a vrcholu dosáhly mrazy z neděle na pondělí, rovných –40 °C. V Žabni nebylo pamětníka na takovou strašlivou zimu. Také celý únor byl mrazivý (průměrná měsíční teplota v únoru činila –14,3 °C) a ještě 2. března naměřili –25 °C, velmi chladno bylo až do konce dubna. Sněhu bylo velmi hodně a na jeho odklízení nebyla žádná technika, proto se převážně odstraňoval ručně pomocí lopat.

Zima koncem roku 1929 naproti tomu byla velmi mírná a bez sněhu, teprve v lednu se poněkud ochladilo a začalo mrznout. Sněhu napadlo jen velmi málo. V únoru 1930 se zase oteplilo a již v následujícím měsíci rolníci seli jařiny. Léto v roce 1930 bylo mimořádně horké a suché, tropické teploty dosahovaly až 30° C. Panoval velký nedostatek vody a Olešná i Ostravice byly skoro bez vody. Lidé museli přivážet na závlahu vodu z posledních louží v Ostravici. Úroda navzdory tomu byla poměrně uspokojivá.

Krátce před Vánocemi 1930 napadlo jen málo sněhu, teplota poklesla na –12 až –14 °C. Před vánočními svátky se sníh ztratil a znovu napadl až 7. ledna 1931. Znovu mrzlo od 11. ledna, mrazy však byly jen mírné. Další měsíce byly velmi chladné a mrazivé, zejména březen byl nejstudenější za posledních 39 let. Ještě 30. a 31. března 1931 napadlo 25 cm sněhu, mrzlo a přišla vánice. Sníh znovu padal 15. dubna. Následně léto bylo velmi suché a při veliké nezaměstnanosti mnozí obyvatele Žabně živili rodiny jen ze svých políček. Přesto úroda byla velmi dobrá až mimořádná. První sníh přišel 21. října, ale rychle roztál. Ještě před vánočními svátky napadlo přibližně 30 cm sněhu a teplota poklesla na –20 °C až –30 °C. Během svátků se sníh ztratil a teplota klesala jen na –10 °C.

V roce 1932 velmi málo pršelo a tak v létě mnozí měli prázdné studny a vodu museli dovážet v sudech. Sucho mělo nemalý vliv na úrodu obilí. Zrno rychle dozrávalo, výnosy byly slabé a navíc v celém kraji pšenici zasáhla sněť obilná. Pícnin bylo málo, druhá senoseč se nekonala. V srpnu dosáhly teploty až 40 °C.

Dne 18. května 1934 přišel v noci tak silný mráz, že většina brambor, které již mezitím vyrašily, omrzla. Nejhorší následky měl mráz na žito, které v tu dobu právě kvetlo. Úroda byla stěží poloviční. Na počátku žní vláda republiky musela zřídit speciální tzv. „obilní monopol“. Ceny obilovin byly stanoveny úředně na základě úspěšnosti sklizně – podle jakosti zrna a tzv. hektolitrové váhy. Ceny se stupňovaly každým měsícem do nové sklizně. Ve dnech 4. až 6. března 1935 napadlo 50 cm sněhu a také v dalších dnech stále sněžilo. Sníh znovu začal padat 1. května a v noci byl silný mráz. Na Lysé hoře naměřili –11 °C. Byly naměřeny nejnižší teploty na začátku května za posledních 160 let.

V roce 1946 panovalo zvláštní počasí, po velmi mírné zimě nastalo mimořádně suché jaro. O žních nastala velká vedra, sklizeň obilí však byla normální. Žně byly uspíšeny, mnoho rolníků mělo kolem 23. července sklizenu jak pšenici, tak i oves. Dne 19. července se přihnala temná mračna a došlo k velmi intenzivní bouřce, kterou provázely silný vichr a krupobití. Velká škoda byla způsobena na bramborách, řepě a tvrdém zboží. Velmi suchý byl také následující rok 1947, ČSR dostala od Sovětského svazu tzv. „bratrskou potravinovou pomoc“ v podobě stovek vagónů obilí.

Začátek roku 1948 přinesl typicky jarní počasí, takové, že staří pamětníci s obavami nad tímto úkazem kroutili hlavami. Déšť, bláto, teplý vítr, jehnědy, kvetoucí kočičky a sasanky, také stromům se začaly nalévat pupeny. Teprve 20. ledna se navrátilo typicky zimní počasí s nízkými teplotami, spoustou sněhu a závějemi. Takové počasí trvalo až do 25. února.

Po Novém roce 1949 příroda připravila nepříjemné překvapení. Za mírné zimy bez sněhu přišla v noci z 2. na 3. ledna 1949 taková vichřice, že v Žabni nebylo pamětníka podobné události. Největší škody napáchala vichřice v nedaleké Staříči, v okolních lesích byly vyvráceny desítky vzrostlých stromů i s kořeny.

Koncem června 1949 přišly silné deště a 1. července se rozvodnily Ostravice a Olešná. Došlo ke stržení dřevěného mostu ze Sviadnova do Karlovy huti a stržena byla i sviadnovská železná lávka, která přežila řadu povodní před tím. Druhá, ještě hrozivější povodeň přišla záhy na to, již 20. července se Ostravice a její přítoky znovu rozvodnily.

Dne 6. května 1951 silně pršelo, hned v následujícím týdnu přišly povodně. Říčka Olešná se tak rozvodnila, že zaplavila území mezi Místkem, Sviadnovem, Žabní a Paskovem. Nebylo pamětníka na podobnou živelnou událost, mnoho polí bylo zaplaveno a plodiny poškozeny nebo zničeny. 4. prosince 1952 přišla epidemie dobytčí slintavky a kulhavky. Díky ukázněnosti obyvatel a díky přísným sanitárním opatřením se epidemii postupně podařilo zastavit. Podzim roku 1952 patřil k jedněm z nejškaredších vůbec, plných 135 dnů pršelo, sněžilo nebo byla mlha. Ozimé obilniny zůstaly nezaseté, stejně jako velká část brambor a řepy zůstala v zemi a rolníci je museli v průběhu zimy dostávat zpod sněhu. V únoru 1956 teplota poklesla až na –30°C a napadlo více jak půl metru sněhu. Mrazy začaly 29. ledna a trvaly až do 28. února. V Žabni naměřili až –35 °C.

Dne 14. srpna 1957 mezi 19.00 – 19.30 hodinou se krajem přehnala veliká větrná smršť, která na mnoha místech způsobila obrovské materiální škody. Orkán dosahoval rychlosti 140–160 km za hodinu, nejhůře byl postižen Místecký les, Štandl, zcela zničeny zůstaly Smetanovy sady v Místku. V Palkovicích, Myslíku a Kozlovicích vichřice rozmetala několik domů.

Červenec 1960 byl mimořádně deštivý, deště vyvrcholily 26. července, kdy se rozvodnily Ostravice a Olešná, vystoupily ze břehů a zaplavily široké okolí. Došlo ke značným škodám, k zaplavení sklepů a všechny pozemky poblíže vodních toků a ve sníženinách byly zaplaveny vodou. Prosinec 1961 všechny překvapil mírným a velmi teplým počasím, byla naměřena nejvyšší prosincová teplota od roku 1775. Téměř jarní temperatura byla způsobena přílivem teplého vzduchu od jihozápadu a denní teplota vystoupila až na 18 °C. Pak následovalo ochlazení a v neděli 6. prosince napadlo na mnoha místech frýdecko-místeckého okresu až 80 cm sněhu. Přechodné oteplení vystřídaly mráz a husté sněžení a v době Vánoc teploty poklesly až na –25 °C a sněhová pokrývka dosahovala výše až 35 cm.

Měsíc červenec 1966 byl podle dlouhodobé statistiky jedním z vůbec nejhorších měsíců za posledních 100 let. Dlouhodobý déšť a průtrže mračen vážně poškodily jinak dobrou úrodu plodin. Ve dnech 22. – 23. a 25. července deště vyvrcholily tragédií – jedna povodeň střídala druhou. Deštivé počasí se udrželo po celý následující měsíc srpen. Technika se na podmáčených pozemcích nemohla pohybovat, obilí hnilo povalené na zemi, na bramborách zežloutla a shnila veškerá nať. Jenom ovoce byla hojná sklizeň, žel při nedostatku slunce a nadbytku srážek bylo ovoce zcela bez chuti. Průtrže mračen přišly znovu ve dnech 19. a 20. srpna 1966.

Celý měsíc červen 1968 byl chladný a deštivý. 10. června se vylila ze břehů po silném dešti říčka Olešná, tři dny na to vystoupila teplota až na 35 °C, kterou vystřídalo ochlazení a prudká bouřka s množstvím blesků. Další povodeň přišla 5. září 1968. Přibližně v 15.30 h přišla bouřka mimořádné síly a poté nastala ¾ hodinová průtrž mračen – voda odnesla ploty, zaplavila sklepy, chlévy a kůlny. Zima z roku 1969 na rok 1970 byla velmi bohatá na množství sněhu – do poloviny března napadlo 220 cm sněhu, hustě sněžilo ještě 28. března a také Velikonoce byly bílé a velmi studené, zejména 30. března. Znovu hustě sněžilo 2. dubna a tehdy napadlo 40 cm nového sněhu. Na všech komunikacích panoval kalamitní stav a teprve 12. dubna sníh konečně roztál. Celé jaro bylo velmi chladné a teprve v druhé polovině června převládly letní teploty, naměřili 28–30 °C.

Dne 4. dubna 1970, krátce před výměnou noční a ranní směny na Dole Paskov, došlo k explozi plynu

a ani pohotový zásah záchranných čet nemohl zabránit ztrátě životů 26 havířů, kteří při výbuchu zahynuli, další 2 horníci byli těžce zraněni. Byla to první oběť horníků nového dolu hornické práci. K nehodě došlo v 5.15 h ke konci noční směny ve 20. sloji pod 1. patrem, ve které měla osádka v porubu 20100 provést přípravu k těžbě a rozrušovací trhací práci táhlými náložemi. Důlní pole Dolu Paskov bylo v té době otevřeno na 1. a 2. patře, přičemž hloubka 2. patra dosahovala 533 metrů pod povrchem. Věk postižených horníků se pohyboval v rozmezí 19–59 let. Porub 20100 se nacházel v oblasti pod odkalovacími nádržemi dolu Paskov za objektem DPB Paskov v hloubce cca 400 m. Po výbuchu byla oblast porubu uzavřena.

Na začátku srpna 1972 silně pršelo, takže hrozila povodeň v povodí Ostravice. Přesto se počasí krátce nato umoudřilo a žně mohly započít bez jakéhokoli zpoždění. Již 17. srpna byly žně přerušeny kvůli silnému dešti, deštivé počasí pak trvalo až do 22. srpna, kdy déšť způsobil povodeň. Od 17. do 24. srpna ve všech obcích frýdecko-místeckého okresu zasedaly povodňové komise. Došlo k přerušení provozu na železničních tratích Český Těšín–Třinec, Český Těšín–Frýdek-Místek a Ostrava–Frýdek-Místek. Velmi vážně byl poškozen silniční most v Paskově, na mnoha úsecích došlo k poškození mostků, povrchu cest a také železničního svršku. Největší škody v rámci kraje byly na frýdecko-místeckém okrese.

Počasí v roce 1974 počínaje měsícem dubnem bylo přímo katastrofální – denně pršelo a teplota stěží dosáhla 5–10 °C. V květnu dvakrát přišel takový mráz, že v Žabni spálil všechny květy na ovocných stromech. Od dubna do července bylo pouhých deset slunečných dnů a ještě v červnu museli mnozí lidé v domcích přitápět. Naproti tomu v roce 1975 bylo proměnlivé počasí, v červenci více pršelo, řeky Ostravice a Olešná se naštěstí nerozvodnily. Velmi se ochladilo na konci měsíce října, chladno bylo po celý listopad, prosinec naproti tomu byl teplotně nadnormální, bez sněhu a mrazy byly jen velmi mírné.

Prosinec 1978 byl nejstudenějším měsícem za posledních 150 let. Během pouhých dvou dnů napadlo 60 cm sněhu, který díky nočním mrazům –20 °C ztuhl jako beton a nebylo jej možno odklízet. Denní teploty dosahovaly nejvýše –8 °C. Až 10. prosince se oteplilo, noční teploty klesaly na pouhé –2 °C, denní vystupovaly na 2 °C. Dne 12. prosince nastalo prudké oteplení, denní teploty vystupovaly až na 10 °C, teprve 13. prosince napadlo 10 cm sněhu a sníh vydržel až do Vánoc. Po Vánocích následovalo oteplení a 28. prosince sníh roztál docela. Ze Silvestra 1978 na Nový rok 1979 se prudce ochladilo až na –21 °C a napadlo přibližně 10 cm nového sněhu. Denní teploty poklesly na –12 °C, noční se pohybovaly v rozmezí -16 až -21°C. Krajská energetická komise musela přijmout opatření na snížení spotřeby elektrické energie o 50%. Proto také byly vyhlášeny tzv. uhelné prázdniny od 2. do 29. ledna 1979. Ve veřejných budovách se rozsvítilo osvětlení až v 8.00 hodin ráno, pouliční osvětlení se v Žabni nezapínalo vůbec, tam, kde to šlo, se pracovní doba posouvala od 8.00 do 16.00 h. Televize vysílala pouze na jednom programu a to jen od 20.30 do 22.00 hodin.

V měsíci srpnu 1992 padl teplotní rekord od roku 1772, kdy v pražském Klementinu započalo měření. V sobotu 8. srpna 1992 maximální teplota vystoupila na 35,1 °C a tak byl překonán dosavadní rekord z roku 1808. V neděli naměřili 35,1 °C, což bylo nejvíce od roku 1873, kdy naměřili 35 °C. Vánoce 1992 byly po dlouhém čase bílé, plné sněhu. Mrzlo, až praštělo, průměrná teplota se pohybovala kolem –7 °C. Ráno na sv. Štěpána se pohybovala teplota kolem –20 °C a mnoho řidičů nenastartovalo auto. Ve výhodě byli majitelé dvoudobých Trabantů – – ty sice nastartovaly, ale v mrazu zase netopily.

Začátek nového roku 1993 přinesl překvapivé počasí – – ve dnech 16. – 17. ledna byla naměřena teplota 12,7 °C. Byl překonán rekord z roku 1918, kdy teplota dosáhla 12,5 °C. V neděli se teplota dokonce pohybovala kolem 13,5 °C. Dosavadní rekord 12,4 °C byl naměřen v roce 1939. Vůbec nejvyšší teploty v lednu dosáhly 17,2 °C. Na konci března přišla sněhová kalamita. V sobotu odpoledne 27. března začalo hustě sněžit, na Den učitelů v neděli 28. března stále sněžilo a foukal silný, nárazovitý vítr. Všude po kraji se vytvářely až několika metrové závěje a celá doprava se naprosto zhroutila. Teprve v pondělí 29. března byly alespoň některé hlavní tahy sjízdné. První sníh napadl již 12. listopadu, ale Vánoce byly zpočátku zcela bez sněhu. Další sníh začal padat 25.–26. prosince 1993.

Pořádná zima nastala v roce 1996. Ještě 3. dubna napadlo 26 cm nového sněhu, což byl rekord za posledních 30 let. Sníh znovu napadl před vánočními svátky. Mezi svátky v Žabni naměřili –28 °C, na jiných místech v České republice poklesla teplota až na –33 °C. Takové mrazy byly naposledy před pětadvaceti lety. Také Silvestr byl velice mrazivý, celá obec byla pokryta sněhem.

Mezi 30. červnem a 1. červencem 1997 započaly intenzivní srážky, v průběhu povodní od 6. do 14. července se denní průtoky v povodí Ostravice pohybovaly mezi hodnotami 240 až 270denních vod. Ve Sviadnově zaznamenali první vrchol 7. července ráno, maximum 789 m^3s^{-1} naměřili 9. července v 6 hodin. Vzhledem k enormně vysokým průtokům v korytech vodních toků došlo k rozsáhlé erozi a k odnosu starších náplavů. Např. extrémní hodnota na Ostravici ve Starých Hamrech dosáhla 173 násobku průměrného měsíčního odtoku plavenin daným profilem řeky.

Od pátku 4. července do pátku 11. července 1997 Moravu a Slezsko zasáhly katastrofální povodně, které postupně zaplavily 290 obcí a 50 měst. Řeka Olešná ani řeka Ostravice naštěstí neohrozily žádná stavení v Žabni, ani nedošlo k poškození mostů nebo lávek. Za normálních okolností bývá průtok v Olešné přibližně 40 ls^{-1}, v době povodní protékalo obcí 4 000 ls^{-1}. Z přehrady Olešná vytékalo ve stejnou dobu až 44 000 ls^{-1}, naštěstí Žabeň zachránil odlehčovací kanál u areálu dopravního závodu ČSAD ve Frýdku-Místku, který převedl většinu vody do řeky Ostravice. Přesto měla řada lidí vodu ve sklepě nebo v garáži. Kuriózní úkaz nastal u domu pana Lyčky, kde začal ze země vyvěrat silný pramen a voda tekla směrem k domu pana Mojžíška a odtud přes pole k domu paní Vitáskové. Celá ulice, kde bydlí rodiny Durajova, Škopkova a Typovští, byla zaplavena a majitelé měli sklepy plné vody. Např. pan Manda měl ve sklepě 1,7 m vody. Spodní voda poškodila tělocvičnu ve škole a v kulturním domě se pod vodou ocitlo cvičební nářadí. Vánoce 1997 naproti tomu byly velmi teplé a bez sněhu – teplota dosahovala až 12 °C.

Nad severní Moravou se v pondělí 17. ledna 2000 přehnala silná zimní bouřka, provázená neobvyklým poklesem teplot a silným krupobitím. Byly zaznamenány škody, způsobené krupobitím a výpadky elektrického proudu. Listopad 2004 všechny občany překvapil nebývalou sněhovou nadílkou, ta však vydržela jenom několik dnů. Naproti tomu v době Vánoc byla Žabeň zcela bez sněhu a teplota se vyšplhala až na 19 °C. Celý prosinec bez sněhu nečekal nikdo. Ještě první dvě dekády měsíce ledna 2005 pokračovaly v nezvykle teplém počasí. Pak nastal radikální zvrat a nezvyklá sněhová nadílka překvapila všechny. Sníh napáchal mnoho škod – zejména když nastala obleva v březnu a padající sníh ničil světlíky, okapy, pergoly a další.

Nový sníh napadl 17. prosince 2005 ve velkém množství, v nížině však záhy roztál. Vánoční období bylo bez sněhu, i když se teploty stále pohybovaly pod nulou. Teprve 26. prosince napadl sníh a to v takovém množství, že na silnicích nastala kalamita. Zima se táhla bezmála pět měsíců – sněhu byly hory a hory, ačkoli už dávno nastalo kalendářní jaro, teploty se stále pohybovaly mezi 0 až –10 °C, v některých dnech spadly až k –20 °C.

Závěr roku 2006 byl abnormálně teplý. Sníh napadl v půli listopadu a vydržel pouhý jeden den. Teploty byly rekordní a sníh znovu napadl až 29. prosince a to opět jen na krátkou dobu. Neobvykle teplá zima, která neoplývala srážkami, suché jaro a převážná část letního období roku 2007 měly za následek prudký pokles hladiny podzemních vod a vysušení přehrad. Zvrat přinesly až vydatné přívalové deště v druhé polovině měsíce srpna.

Začátek roku 2010 přinesl mimořádně bohatou sněhovou nadílku, intenzivně sněžilo zejména 8. a 9. ledna. Ve čtvrtém lednovém týdnu začalo silně mrznout, zejména v sobotu 23. a v neděli 24. ledna, z neděle na pondělí teploty v Žabni poklesly až na –23 °C a ještě 26. ledna ráno teploměry ukazovaly –14 °C.

Prameny:

Archiv obce Žabeň 1850 – 1945 (1974). SOkA Frýdek-Místek, AO Žabeň, NAD 610.

Místní národní výbor Žabeň 1945 – 1990 (1992). SOkA Frýdek-Místek, AO Žabeň, NAD 611.

Břízová, Zuzana; Chorąży, Bogusław; Grepl, Emanuel; Janák, Vratislav: Sprawozdanie z etapu badań powierzchniowych w Czeskiej części Podbeskidzia (14. – 19. 10. 2000). Rukopis, Muzeum Bielsko-Biała.

Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Brno – Olomouc, od roku 1841. III, č. 402; IV, č. 28, 266; V, č. 73, 116, 178; VII, č. 432, 590, 711; XI, č. 116; XII, č. 111; XIII, č. 1, 59; XV, č. 56, 384.

Codex diplomaticus et epistularius Regni Bohemiae. Praha 1912, II, č. 66, 90, 107, 119; V/1, č. 145; V/2, č. 266, 526, 597, 607, 845.

Emphiteuten Erbrichten überhaupt Beschreibung. ZA Opava, pobočka Olomouc, E 3/9-1,2.

Kouřil, Pavel: Nálezová zpráva z archeologického průzkumu na Lipině, 1984. Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, rkp. č. 1255.

Kouřil, Pavel: Nálezová zpráva z archeologického průzkumu na Štandlu, 1984. Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, rkp. č. 1256.

Kronika obce Žabeň. Díl 1., 1934-1974. 208 s. SOkA Frýdek-Místek, AO Žabeň i. č. 4, NAD 610.

Kronika sboru dobrovolných hasičů v Žabni. 1925 – 2008, nestránkováno (vzpomínky na další činnost od roku 1950; přílohou fotografie z činnosti SDH od 20. let minulého stol.).

Kronika Sokola Žabeň (1934-2008, zápisy vedeny od roku 1982). 195 číslovaných stran, zbytek nečíslován. Přílohou fotoalbum z činnosti Sokola Žabeň (od 40. let min. stol.).

Materiály k historii obce Žabeň – soukromý archiv Miloše Mojžíška, Žabeň 108.

O založení sboru dobrovolných hasičů v Žabni. Hasičský vývoj v obci Žabeň od prvních zmínek do konce první světové války. Rukopis, nedatováno, nestránkováno.

Pamětní kronika obce Žabeň. Díl 2., 1975-2008. 395 s.

Lechner, Karl: Die ältesten Belehnungs –und Lehengerichtsbücher de Bisthums Olmütz. Brno 1902, I., 15, 20, 25, 43, 73, 102, 103, 111, 113; II, 56, 204, 289.

Mapa těšínsko-frýdeckého pomezí z roku 1641. Archiwum Państwowe w Katowicach. Oddział w Cieszynie (PA Cieszyn), fond Komora Cieszynska (TK), sign. 238.

Mapa – aneb poznamenání hranic přiléhajících k panství Hukvaldskému, totiž Paskovské, Frýdecké, Slovenské, Meziříčské, Rožnovské a Novojičínské panství… Mapa hranic hukvaldského panství, cca 1669. Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, inv. č. FM 7114 S.

Friedrich, G.: Codex diplomaticus et epistularius Regni Bohemiae. Díl 2., Praha 1912, č. 66, 90, 107, 119.

Rektifikační akta 1749 (1676), MZA Brno, D 2, RA 67/1.

Stabilní katastr, indikační skici 1824-1931, ISk Žabeň 1836. MZA Brno, D 9.

Škaruda, Dominik: Dějiny Místku od P. Dominika Škarudy (cca 1895). Muzeum Beskyd FM, rukopis č. 2, s. 14-20.

Tabellarische Beilage zur statistisch – Topograph. Beschreibung für den 19. Schätrungsdistrickt. 10.4. 1845. ZA Opava.

Urbariální fasse 1776. MZA Brno, D 5, UFP 581.

ZA Opava, pobočka Olomouc, f. AO, sig. IV c 56/5, E I a 15; ÚŘAS k. 1157; AKO sig. G 3.

Základní devítiletá škola 1. – 5. ročník Žabeň 1904 – 1973, SOkA Frýdek-Místek, NAD 612.

Zpráva k zpracování historie požární ochrany v Žabni. Strojopis, 1985, nestránkováno.

Literatura:

Bakala, Jaroslav: Osídlení Frýdecka a Jablunkovska v období vrcholného feudalismu. Okresní vlastivědné muzeum, Frýdek-Místek 1982. 168 s.

Bakala, Jaroslav: Osídlení Místecka a Brušperska v období vrcholného feudalismu. Okresní vlastivědné muzeum, Frýdek-Místek 1983, s. 24, 32-36, 40, 42-44, 102, 104, 113, 114-118, 125, 177, 186-188.

Bakala, Jaroslav; Borák, Mečislav; Gawrecki, Dan; Janák, Vratislav a kol: Nástin dějin Těšínska. Ostrava 1992. 263 s.

Bartoš, Josef; Schulz, Jindřich; Trapl, Miloš: Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960. sv. XV, Univerzita Palackého v Olomouci 2000, s. 92-93.

Berger, Karl: Die Kolonisation der deutschen Dörfer Nordmährens. Zeitschrift des Deutschen Vereines für die Geschichte Mährens und Schlesiens. Brünn 1900, IX, s. 1-69.

Blankertz, Wilhelm: Die Grafen von Hückeswagen. In.: Leiw Heukeshoven – Sonderheft Wilhelm Blankerzt. Bergischer Geschichtsverein, Abteilung Hückeswagen e. V., Nr. 38.1/1999, s. 5-25.

Boris, Milan: O počátcích města Frýdku-Místku. Pobeskydí, 1981, č. 2, s. 4-19.

Dudík, Beda: Dějiny Moravy. Praha 1871-1884, VIII, s. 95-96.

Gába, Zdeněk; Pchálek, Jan: Příspěvek k poznání ledovcových uloženin okresu Frýdek-Místek. Pobeskydí, 8, 1974, č. 2, s. 11-12.

Grepl, Emanuel: Nové sběry ze Štandlu u Frýdku-Místku. In.: Informační zpravodaj České archeologické společnosti – pobočky pro severní Moravu a Slezsko, 1994, s. 71-72.

Hosák, Ladislav: Zaniklé osady na Moravě. Časopis vlasteneckého spolku musejního v Olomouci, 44, 1931, s. 33.

Hosák, Ladislav: Historický místopis země Moravsko-Slezské. Academia 2004, s. 707-708.

Hosák, Ladislav: Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960. Úvodní svazek. Ostrava, Profil 1967, s. 342-345, 346.

Hosák, Ladislav; Šrámek, Rudolf: Pomístní jména na Moravě a ve Slezsku II, Akademie věd, Praha 1980, s. 805.

Hrabcová, Libuše: Ekonomika feudální državy olomouckého biskupství ve druhé polovině 13. století. Praha 1964, s. 89.

Janák, Vratislav: Osídlení Novojičínska od pravěku do raného středověku. Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín, 46, 1992, s. 53-62.

Janák, Vratislav: Osídlení vrchu „Štandl“ u Frýdku-Místku v posledním tisíciletí před změnou letopočtu. Časopis Slezského zemského muzea, series B 44, 1995, s. 97-106.

Janák, Vratislav; Kouřil, Pavel: Archeologie Pobeskydí (K nové polské práci o Těšínsku). Archeologické rozhledy, LIII, 2001, s. 372-386.

Janošík, Rostislav: Řepiště (Předběžná zpráva o výsledcích zjišťovacího archeologického průzkumu v r. 1976). Pobeskydí, 10, 1976, č. 1-2, s. 23-29 (obrazová příloha s. 83-84).

Jiřík, Karel: Závěť olomouckého biskupa Bruna z roku 1267. Ostrava, Městský archív 1967. 31 s.

Kinter, Maurus: Die Olmützer fürst-erzbischöfliche Herrschaft Hochwald. 1868, s. 26-28.

Kouřil, Pavel: Dokončení archeologického průzkumu drobného středověkého opevnění Lipina okr. Frýdek-Místek). Pravěk, 1987, s. 70.

Kol. aut.: Paskov, 730 let, 1267 – 1997. Obecní úřad v Paskově 1997. 150 s.

Kouřil, Pavel; Žáček, Rudolf: Drobná středověká opevnění v Pobeskydí a otázka jejich klasifikace. Časopis Slezského muzea, series B, 35, 1986, s. 97-138 (zejm. 103-110).

Kouřil, Pavel, Žáček, Rudolf: Drobné středověké opevnění Lipina a jeho archeologický výzkum (okr. Frýdek-Místek). Archeologia Historica, 12, 1987, s. 375-382.

Linhart, František: Stařič, Fryčovice. In.: Pátá výroční zpráva českého vyššího gymnázia v Místku za školní rok 1899-1900, s. 3-28.

Linhart, František: Braunswerde – Stará Ves. In: Památník Matice Místecké. Matice Místecká, Místek 1905, s. 53-56.

Linhart, František: Místecký okres. Vlastivěda moravská. Brno 1915, s. 61-63, 72-74, 92-96, 244-247.

Matějek, František: Moravská Ostrava s okolím za třicetileté války. In: Ostrava, 10, 1979, s. 167-207.

Okres Frýdek-Místek v letech 1945-1975. Vlastivědný ústav ve Frýdku-Místku 1976. 159 s.

Opravil, Emanuel: Moravskoslezský pomezní les do začátku kolonizace. In: Archeologický sborník (Ostravské muzeum), Ostrava 1974, s. 113-133.

Pchálek, Jan: Co odhalily dravé proudy řeky Odry při změně řečiště na katastru okresu Frýdek-Místek. Pobeskydí, 8, 1974, č. 2, s. 13-17.

Pinkava, František: Brušperk a jeho okolí. Občanská beseda, Brušperk 1869, s. 38-45, 160-170, 212-216.

Pitronová, Blanka: První projekt na těžbu uhlí v Paskově. Slezský sborník, 1976, č. 4, s. 294-296.

Pitronová, Blanka: Ostravsko za válečných tažení v době třicetileté války. In: Ostrava, 15, 1989, s. 131-168.

Polášek, Jaromír; Polášková, Jiřina: Založili Hückeswagenové hukvaldský hrad? Archeologie Moravy a Slezska, 2003, s. 174-182.

Polášek, Jaromír: Archeologické nálezy z období pravěku a středověku Frýdecko-Místecka (Členové archeologického kroužku při Beskydské muzejní a vlastivědné společnosti ve Frýdku-Místku pokračovali v roce 1997 v terénních pochůzkách v okolí Frýdku-Místku). Region, Frýdecko-Místecko, 4, 1998, č. 26 (30. 6. 1998), s. 13.

Polášek, Jaromír: Nové pravěké nálezy z Frýdecko-Místecka. Informační zpravodaj. Česká archeologická společnost, pobočka pro severní Moravu a Slezsko, 18, srpen 1998, s. 82-83.

Polášek, Jaromír: Podnikatelská historie. In: Polášek, Jaromír; Strakošová, Věra: Novodobí podnikatelé – Frýdek-Místek a okolí. Liberec, Profil 1998, s. 6–53.

Polášek, Jaromír a kol.: Obec Stařič 1258-2008. Regio, Český Těšín 2008. 114 s.

Polášek, Jaromír: Stařič – 750 let obce. Archeologie Moravy a Slezska, 2008, s. 226-246.

Polášek, Jaromír: Nejstarší minulost Šenova. Archeologie Moravy a Slezska, 2008, s. 221-225.

Pravěké a středověké osídlení těšínského Slezska. In: Nástin dějin Těšínska, Ostrava – Praha, 1992, s. 10-16.

Přecechtěl, Antonín: Památky města Místku a jeho lašského okolí. Musejní odbor Matice Místecké, Místek 1934. 135 s.

Radimský, Jiří; Trantírek, Miroslav: Tereziánský katastr moravský. Praha 1962, 414 s., Žabeň s. 286-287, 399.

Skácel, Richard: Poddanství na Paskovsku. Selský archiv, X, 1905, s. 68.

Stibor, Jiří; Nosková, Miloslava; Borák, Mečislav: Dějiny Krmelína. Obecní zastupitelstvo a Obecní rada obce Krmelín, Brušperk 1997, s. 91-92.

Štípaná industrie ze Štandlu u Místku. Informační zpravodaj ČAS, pobočky pro severní Moravu a Slezsko, květen 1992, Kopřivnice, s. 27-31.

Tichánek, Jiří; Štěpánek, Jan; Bitter, Miroslav; Šerý, Zdeněk; Polášek, Jaromír: Šlechtická sídla na Frýdecko-Místecku. Kopřivnice 2005, s. 226-234, 272-288, 373-378, 395-396, 397-401.

Turek, Adolf: Místopisný rejstřík obcí Severomoravského kraje. Opava 1974, II, s. 514.

Vávrovský, Emil: Velké dny vítězství. Vlastivědný ústav ve Frýdku-Místku 1975. 109 s. + příl.

Wolny, Gregor: Kirchliche Topographie von Mähren, III, Brno 1859, s. 104-107, 109-112, 116, 129-133.

Wolny, Gregor: Markgrafschaft Mähren I., Opauer Kreis, Brno 1835, s. 139-188.

Ziegler, Peter: Die Grafen von Hückeswagen in Mähren.

Zeitschrift für Geschichte und Landeskunde Mährens, XLV, 1943, s. 1-30, 81-123, 141-177.
Žáček, Rudolf: Přehled dějin protifeudálního odboje na Frýdecko-Místecku. Okresní vlastivědné muzeum, Frýdek-Místek 1980. 132 s.
Žáček, Rudolf: Pobeskydí od husitství do Bílé hory. Okresní vlastivědné muzeum, Frýdek-Místek 1986, s. 6-39, 81.
60 let požárního sboru v Žabni. SPO a MNV Žabeň 1985. 93 s.
80 let Sboru dobrovolných hasičů v Žabni. SDH Žabeň 2005. 13 s.

Materiály a fotografie poskytli a zapůjčili:

doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc., Archeologický ústav AV ČR v Brně
mgr Bogusław Chorąży, Muzeum v Bielsku-Białej
Václav Peter – historické fotografie
Mgr. Jaromír Polášek, Bc. Jiřina Polášková – historické a současné fotografie
Obec Žabeň
Sbor dobrovolných hasičů v Žabni
TJ Sokol Žabeň
OKD, a. s. Důl Paskov, závod Staříč
Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, p. o.
Muzeum Komenského v Přerově, p. o.
Museum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie
Moravský zemský archiv v Brně
Zemský archiv v Opavě
Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc
Státní okresní archiv Frýdek-Místek
Česká archeologická společnost, pobočka pro Moravu a Slezsko

obrazová část

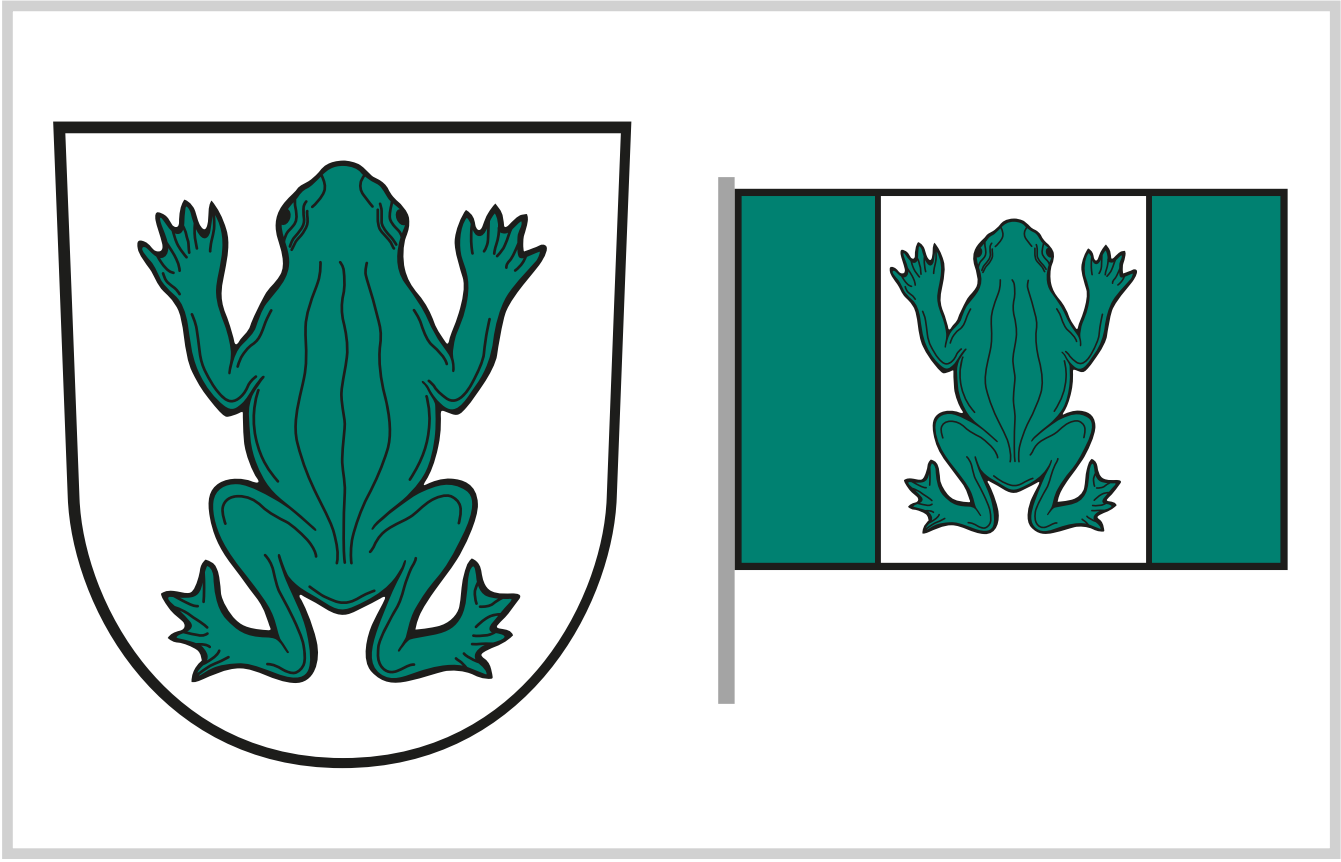

Znak a prapor obce Žabeň

Letecký pohled na Žabeň, areál Biocelu, rychlostní silnici do Ostravy a část katastru Paskova

Letecký pohled na Žabeň ve směru od Staříče

Letecký pohled na Žabeň ve směru od Sviadnova

Letecký pohled na Žabeň ve směru od Staříče

Letecký pohled na Žabeň ve směru od Lískovce

Celkový pohled na Žabeň z vrcholu komína Biocelu

Pohled na Starou Žabeň z vrcholu komína Biocelu – v pozadí Lískovec a Frýdek

Pohled na Starou Žabeň z vrcholu komína Biocelu – v pozadí Sviadnov a Místek

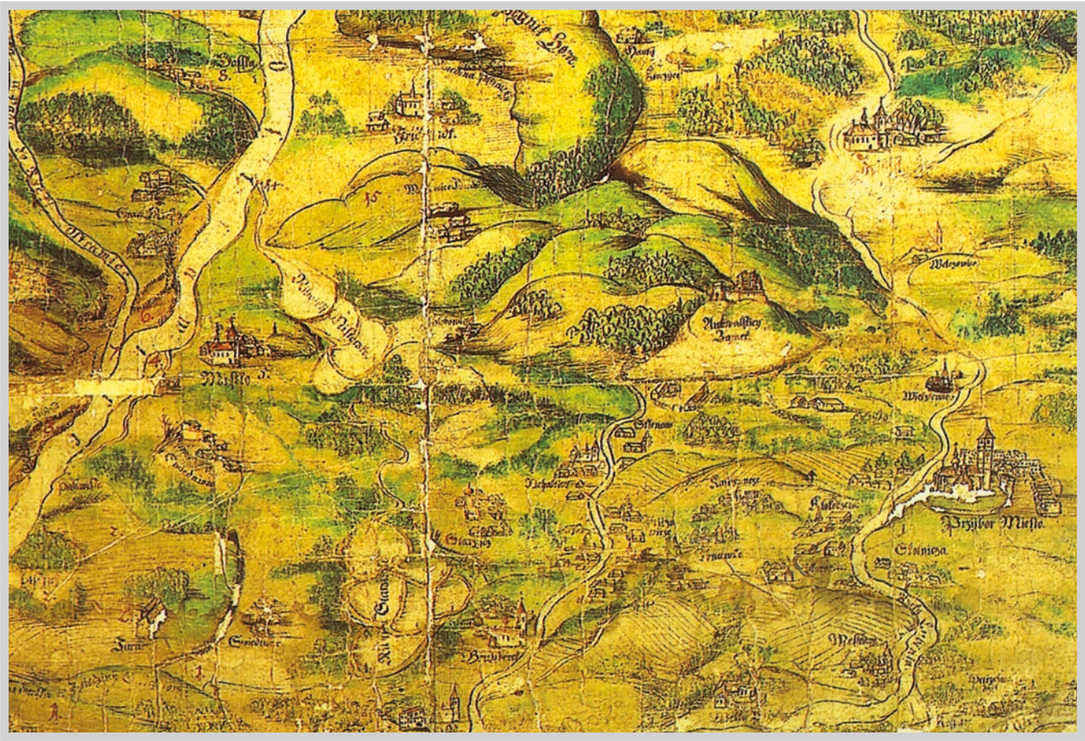

Blízké okolí Žabně poprvé nalezneme na mapě hranic hukvaldského panství, která byla pořízena kolem roku 1669 – zachyceny jsou vesnice Swiedniow a Swiedner. Muzeum Beskyd Frýdek-Místek

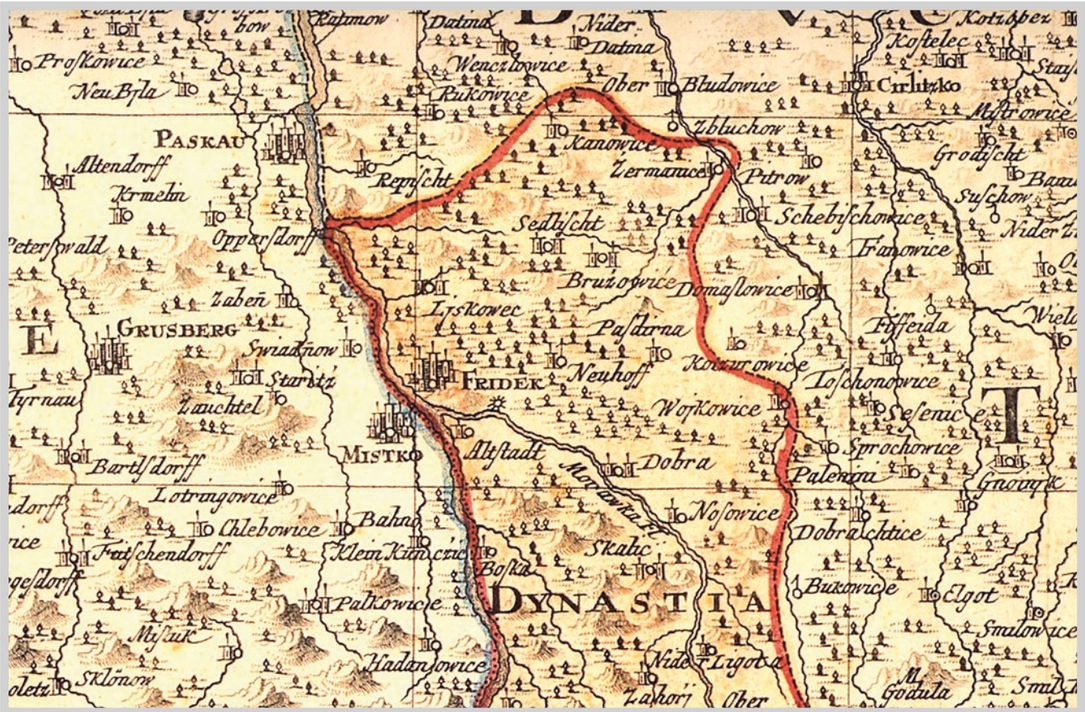

Žabeň na mapě Těšínska, kterou zpracoval v roce 1723 Jonas Nigrini, učitel vyšší evangelické školy v Těšíně. Museum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie

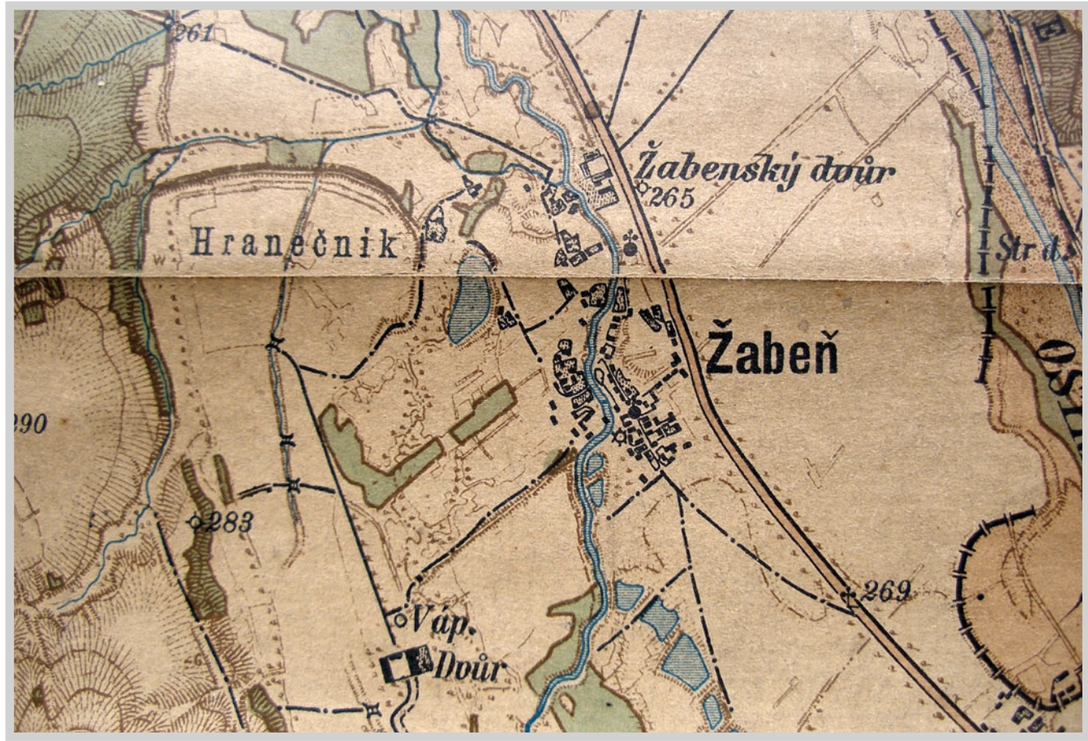

Žabeň na mapě okresního hejtmanství místeckého z roku 1897, která vychází z vojenské speciální mapy z III. vojenského mapování – tzv. františko-josefského z let 1876-1878

Žabeň na německé mapě z 30. let minulého století (Karte von Mähren und Schlesien, vydal W. Krommer, Freudenthal)

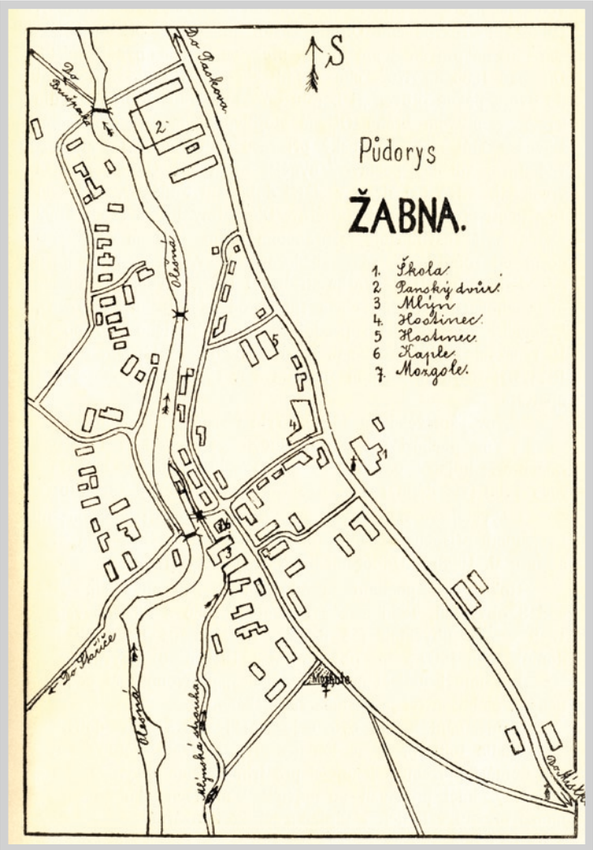

Půdorys obce Žabeň byl otištěn v roce 1915 v knize Vlastivěda Moravská – Místecký okres, kterou napsal prof. František Linhart

Pohled na žabeňskou náves s říčkou Olešnou v roce 1930

Pozdrav z Žabně, kolem roku 1907. Stará škola, náves u fojtství, hostinec „U čápů“, čapí hnízdo. Soukromá sbírka Václava Petera

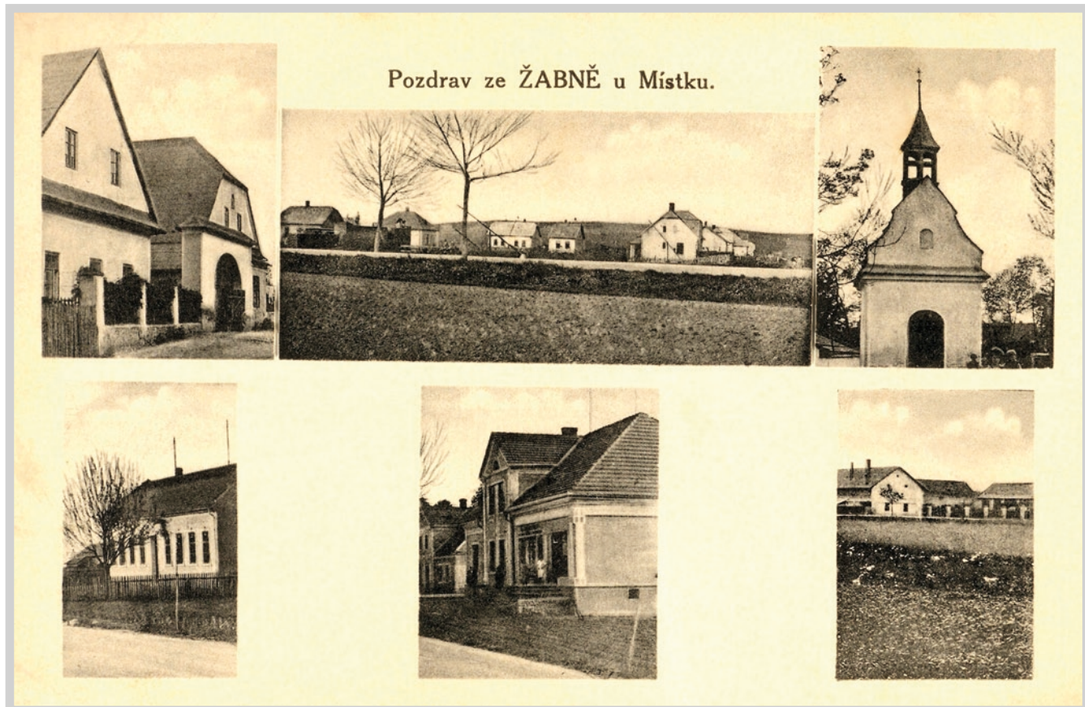

Pozdrav z Žabně, kolem roku 1920. Soukromá sbírka Václava Petera

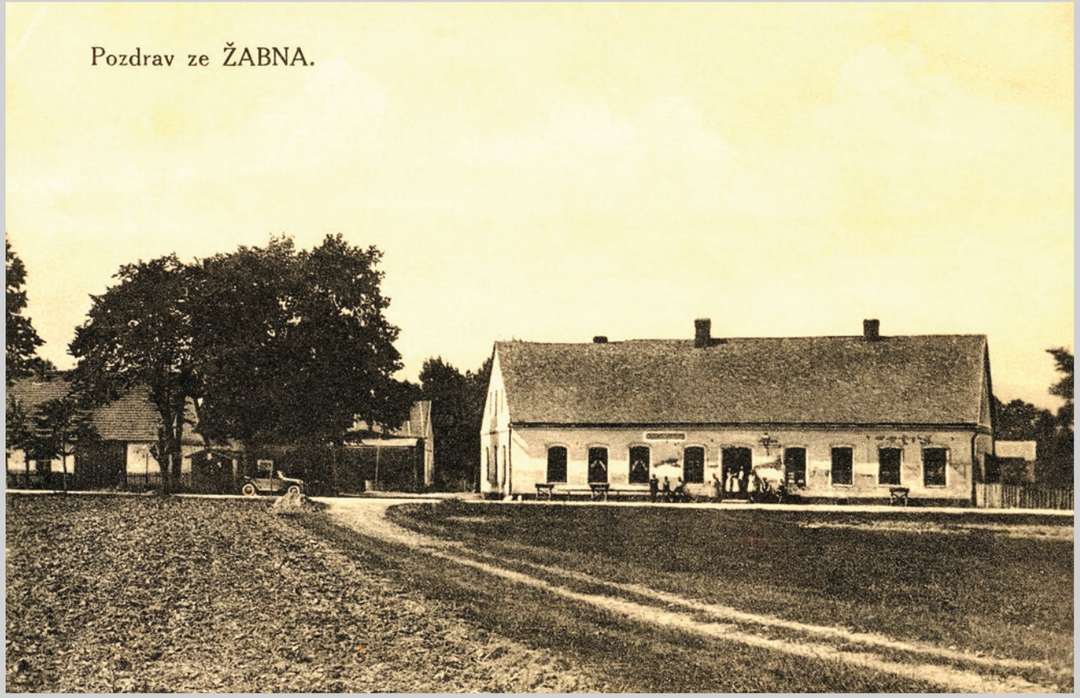

Pozdrav z Žabně, 20. léta minulého století. Hostinec „U Stachů“. Soukromá sbírka Václava Petera

Pozdrav z Žabně, kolem roku 1930. Restaurace „U Stachů“, stará škola, obchod se smíšeným zbožím Bohumila Stachy, hostinec R. Weissmann a obchod L. Neusser, mlýn a fojtství. Soukromá sbírka manželů Poláškových

Pozdrav z Žabně, 50. léta minulého století. Vlevo bývalý Weissmannův hostinec, vpravo obchod Jednota, dříve L.Neusser, autobusová zastávka. Soukromá sbírka Václava Petera

Pozdrav z Žabně, 30. léta minulého století. Střed staré Žabně s kaplí sv. Šebestiána. Soukromá sbírka Václava Petera

Brzy ráno 15. března 1939 prošlo Žabní vojsko německých okupantů – fotografie z dobového tisku

Kulturní dům v Žabni v polovině 70. let minulého století

Předseda MNV p. Bednařík předává slovo tajemníkovi MNV p. Tomkovi při slavnostním otevření nového kulturního domu v Žabni 19. 5. 1972

Paní Nytrová obsluhuje první zákazníky v nové prodejně Jednoty v Žabni, 27. 4. 1974

První máj 1977 – vystoupení představitelů MNV a hostů na tribuně – terase ZŠ v Žabni

Prvomájový průvod v Žabni v roce 1977

Slavnostní předávání občanských průkazů patnáctiletým v roce 1974. Zleva doprava funkcionáři MNV v Žabni p. Bednařík, p. Nytrová, p. Šlahař, p. Rudecký

Vítání občánků v Žabni v roce 1997

Vítání nových občánků proběhlo v zasedací síni obecního úřadu 21. 6. 2008

Kladení věnců u památníku obětem 2. světové války proběhlo 4. 5. 2005

Pojďte s námi do Betléma – Tři králové, 23. 12. 2009

Pojďte s námi do Betléma – kaple sv. Šebestiána, 23. 12. 2009

Pohled na střed Staré Žabně, 14. 5. 2005

Pohled ze Žabně směrem k Lískovci a Frýdku

Pohled přes Novou Žabeň směrem k Paskovu, 14. 5. 2005

Žabeňská škola se na snímku ukrývá mezi novými rodinnými domky

Cesty kolem kaple sv. Floriána a Šebestiána vedou na všechny světové strany

Kaple sv. Floriána a Šebestiána stojí uprostřed Staré Žabně

Interiér kaple sv. Floriána a Šebestiána – výzdoba pochází z 2. poloviny 19. století

Ve skupině lip malolistých u hlavní cesty se ukrývá malá hranolová kaplička z 2. poloviny 19. století

Jedna z nejstarších zděných usedlostí na Staré Žabni, selský statek č. p. 15

Mohutný dub letní stojí mezi statkem s č. p. 15 a cestou, která vede směrem ke Staříči

Také chalupa s č. p. 16 pamatuje ještě 19. století

Stará stodola u č. p. 13 na tzv. Staré cestě v Žabni

Na tzv. Staré cestě v Žabni – bývalé fojtství č. p. 64 a č. p. 8

Dům č. p. 9 na konci Staré cesty v Žabni

Typický pohled pro Žabeň z tzv. Staré cesty – vedení vysokého napětí, železniční vlečka a jedna z věží někdejšího dolu Paskov

Cesta od kaple sv. Šebestiána směrem k hlavní cestě vede kolem č. p. 6, 5 a 4

Pohled na Novou Žabeň – č. p. 78 a 71

Č. p. 122 na Nové Žabni

Nové rodinné domky na Nové Žabni

Na Nové Žabni neustále probíhá výstavba nových rodinných domků

Kulturní dům a restaurace „U Čápů“ se nachází u hlavní silnice v centru obce

Dům čp. 90 stojí u hlavní silnice nedaleko obecního úřadu

Obecní úřad v Žabni č. p. 62 – někdejší škola z roku 1904

Typický pohled ze Žabně – venkovské prostředí ve střetu s industriální krajinou

Budova základní a mateřské školy v Žabni byla postavena v letech 1957 – 1961

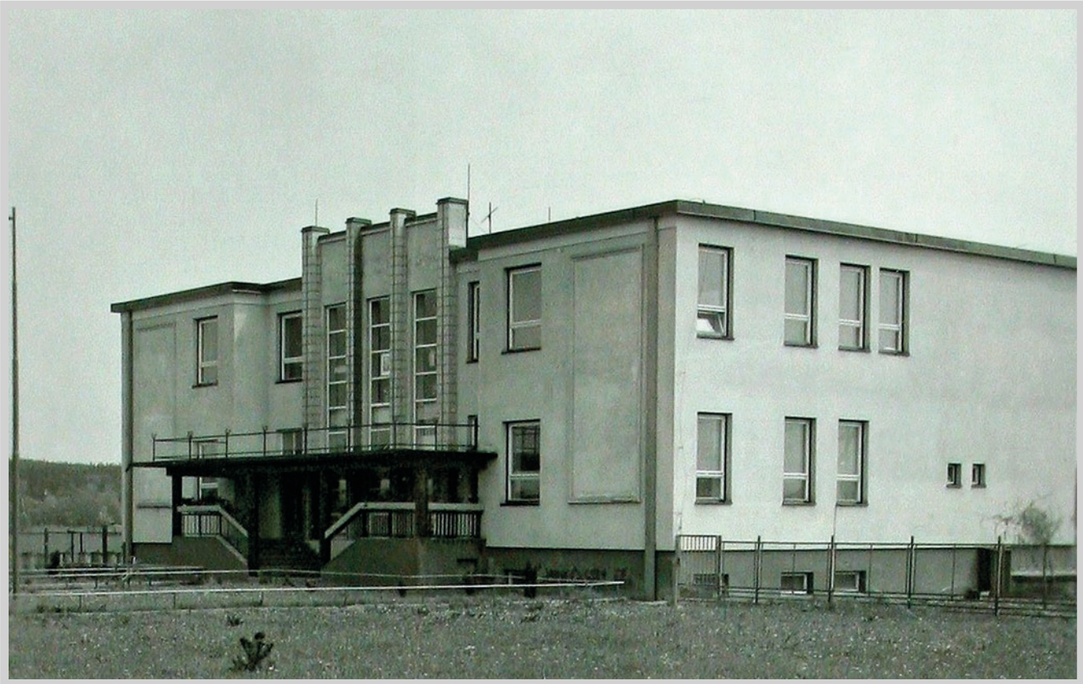

Žabeňská škola na fotografii ze začátku 70. let minulého století

Školní třída na staré škole v době okupace – 18. 3. 1943

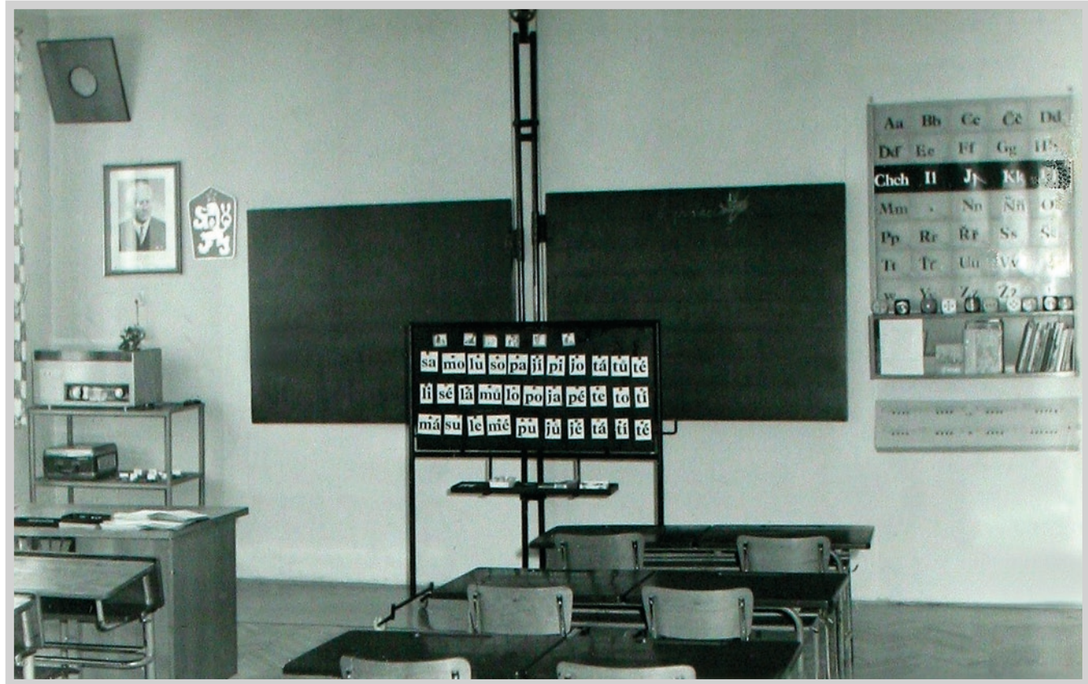

Školní třída na nové škole v polovině 70. let minulého století

Vystoupení žáků ze ZŠ v Žabni v kulturním domě v roce 1974

Spartakiáda 1975 – vystoupení mladších žáků ZŠ Žabeň

Branný závod pro mládež byl uspořádán složkami NF v Paskovském lese v roce 1977

Pionýři ze ZŠ v Žabni na Lysé hoře v roce 1988

Lyžařský výcvik žáků ze ZŠ Žabeň na Nižní Mohelnici – Zlatníku v roce 1989

Tzv. hasičské čvachtání – žáci ZŠ v Žabni, 2007

Oslavy Dne dětí proběhly v Žabni 3. 6. 2005

Následující den 4. 6. 2005 se konaly další soutěže pro děti – na záběru závodí mladí cyklisté

Zahájení nového školního roku na základní škole proběhlo 1. 9. 2009

Na závěr prvního dne nového školního roku se žáci vyfotografovali i se svými pedagogy

Bruslení s hudbou se konalo 15. 1. 2010

Dne 19. 1. 2010 přivítali v základní škole budoucí prvňáčky

Josef Vicherek byl starostou Sokola Žabeň
v letech 1934 – 1941

Drahomír Fiják vedl TJ Sokol Žabeň
v letech 1957, 1960 – 1966 a 1968 – 1978

Společné vystoupení Sokolek ze Žabně a Paskova v Prešově a Košicích v roce 1936

Záběr ze sportovního odpoledne Sokola Žabeň na sokolském hřišti, cvičení žen v roce 1948

Skupina žen z TJ Sokol Žabeň se zúčastnila spartakiády v Praze v roce 1960

Sokolští fotbalisté na louce za Ryškou v roce 1962

Cvičení mužů v sále kulturního domu v roce 1975

Cvičení mladších žákyň v sále kulturního domu v roce 1975

Jarní směna na sokolském hřišti v dubnu 1977

Vystoupení jazzgymnastického kroužku v kulturním domě v roce 1977

Zimní výstup členů TJ Sokol Žabeň na Ondřejník proběhl v roce 1982

Spartakiáda 1980 – cvičení mužů na sokolském hřišti

Spartakiáda 1985 – cvičení žen na hasičském hřišti

Přátelské utkání mezi TJ Žabeň a družstvem „Střelnice“ z Frýdku-Místku se hrálo v 1983

1. máj 1988 – fotbalový zápas ženatých proti svobodným

Oslavy 70. výročí založení Sokola v Žabni proběhly 19. 9. 2004 – na záběru start závodu mladých cyklistů

Start tradičního běhu Terryho Foxe – nejmladší účastníci na kolečkových bruslích, 19. 9. 2004

Slavnostní otevření hasičské zbrojírny v Žabni se konalo 3. 6. 1934

Cvičení žabeňských hasičů spolu s paskovským dorostem proběhlo v Žabni 7. 9. 1941

Velitel žabeňských hasičů Karel Mynář, 40.–50. léta minulého století

Skupinová fotografie žabeňských hasičů z roku 1934

Žabeňští hasiči na kolech – duben 1943

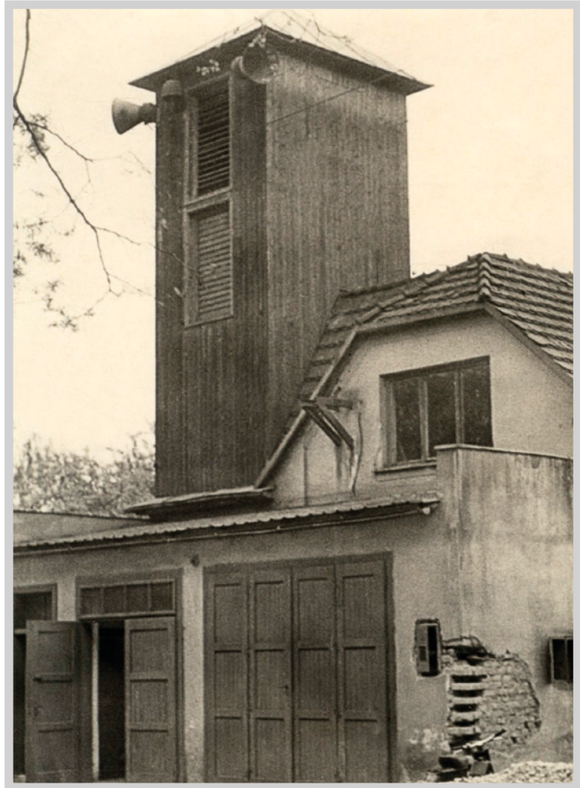

Stará hasičská zbrojírna v Žabni, 50. léta minulého století

Cvičení žabeňských hasičů pod Štandlem, práce se stříkačkou v roce 1943

Představitelé hasičského sboru v Žabni a hosté před obchodem Bohuslava Stachy, jednatele sboru.
Druhá polovina 40. let minulého století

Hasičský sbor v Žabni – družstva mužů, žen a mladých hasičů, 60. – 70. léta minulého století

Cvičení mladých hasičů v roce 1985

Oslavy 80. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů v Žabni se konaly 14. 5. 2005

Historická a současná hasičská technika na parkovišti před kulturním domem, 14. 5. 2005

Žabeňští hasiči předvádějí zásah se starou ruční stříkačkou

Slavnostní schůze u příležitosti 80. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů v Žabni, 14. 5. 2005

XXXI. ročník pohárové soutěže hasičů se konal 11. 6. 2005

XXXIII. ročník pohárové soutěže hasičů se konal 9. 6. 2007

Romantické poledne u žabeňského rybníka, 3. 5. 2004

Stinné zákoutí uprostřed žabeňského lesa

Jarní motiv od žabeňské školy, 5. 5. 2004

Jarní pozdrav ze Žabně

Přehled událostí obce Žabeň
1460–2010

Odborný text: Mgr. Jaromír Polášek
Na publikaci spolupracovali: Vítězslav Klega a Marcel Brabec
Grafická úprava a sazba: Ing. Jozef Böhm
Vytiskla tiskárna FINIDR, s. r. o., Český Těšín
Náklad: 300 ks
Copyright © Obec Žabeň, Žabeň 62, 738 01 Frýdek-Místek
Vydáno v roce 2010, vydání první

NEPRODEJNÉ